ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐ

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ-	101801.00.6 «ՍԵՐՎԻՍ»
ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ-	101801.01.6 « ՍԵՐՎԻՍ»
ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՒՄ-	ՍԵՐՎԻՍԻ ԲԱԿԱԼԱՎՐ

ՎԱՆԱՁՈՐ 2022

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">Պ/Բ-048-Հայոց պատմության հիմնահարցեր -1</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">2 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">1-ին տարի,1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">24</td><td>Դասախոսություն</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>14</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">36</td></tr>
<tr><td></td><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">60</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Հայոց պատմության հիմնահարցեր առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարի և հայոց պետականության պատմության վերաբերյալ:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
Հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարը, հայոց պետականության պատմությունը, 5-րդ դարի ազատագրական պայքարից մինչև Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին:
Հմտություն
□ տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում)
□ սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ
□ ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ
Կարողունակություն
□ առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն
□ վերլուծության և համադրության կարողություն
□ քննադատության և ինքնաքննադատության կարողություն
□ պատմական փաստերը համադրելու և երևույթները համակողմանի գնահատել կարողություն
□ պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից բացահայտելու կարողություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">Թեմա 1. V դ. ազատագրական պայքարը
Թեմա 2. VI-VII դդ. ազատագրական պայքարը
Թեմա 3. VIII-IX դդ. ազատագրական պայքարը արաբական տիրապետության դեմ
Թեմա 4. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը
Թեմա 5. Հայ ժողովրդի ազգային ազատագրության որոնումները XVII երկրորդ կեսին և XVIIIդ. առաջին քառորդին
Թեմա 6. Հովսեփ Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը</td></tr>
</table>

	Թեմա 7. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը XVIII դ. II կեսին Թեմա 8. Ազատագրական պայարը Արցախում և Սյունիքում Թեմա 9. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ՝ □ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան □ ինքնուրույն աշխատանքի կատարում □ սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն □ ուսանողի կողմից դրսևորած ընթացիկ ակտիվություն, հմտություններ և կարողություններ □ Հարցախույզ, ճեպահարցում □ թեստային առաջադրանքներ՝ պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով հարցերով:
Գրականություն	Պարտադիր 1. Սիմոնյան Հր. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2000թ. 2. Սիմոնյան Հր. Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Երևան, 2012թ. 3. Մելքոնյան Ա, Մինասյան Է. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2009թ. 4. Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմության ակնարկներ (հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի վերջ» Երևան, 2018 5. Էդուարդ Դանիելյան, Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը», Երևան, 2015 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. IV–VIII, ՀԽՍՀ ԳԱ հրատ., 1967, 1970, 1972, 1974, 1981: 7. Ժամկոչյան Հ., Գ. Աբրահամյան Ա., Մելիք- Բախշյան Ս. « Հայ ժողովրդի պատմություն», Երևան, 1876: 8. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. I-IV, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2018 Լրացուցիչ 1. Աբրահամյան Ա.Գ., «Իսրայել Օրի», 1978թ. 2. Գալոյան Գ. Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհաքաղաքական առճակատումներում, 2004թ. 3. Համբարյան Ա.Ա., «Ազատագրական շարժումները Արևմտյան Հայաստանում», Երևան, 1999: 4. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2014: Հ. 2, Գիրք II: Միջին դարեր: (IX դարի կես-XVII դարի I տասնամյակ): 5. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2010: Հ. 3,: Գիրք I: Նոր ժամանակաշրջան (XVII դարի II կես -XIX դարի վերջ):

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">Պ/Բ-049-Հայոց պատմության հիմնահարցեր -2</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">2 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td>Ժամերի բաշխումը</td><td>Լսարանային</td><td>24</td><td>Դասախոսություն</td><td>10</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>Սեմինար</td><td>14</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>Գործնական աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">36</td></tr>
<tr><td></td><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">60</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Հայոց պատմության հիմնահարցեր առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարի և հայոց պետականության պատմության վերաբերյալ:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
Հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարը, հայոց պետականության պատմությունը, հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքների ձևավորումից մինչև Հայաստանի անկախության հռչակագիրը. անկախ պետականության վերականգնումը
Հմտություն
• տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում)
• սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ
• ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ
Կարողունակություն
• առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն
• վերլուծության և համադրության կարողություն
• քննադատության և ինքնաքննադատության կարողություն
• պատմական փաստերը համադրելու և երևույթները համակողմանի գնահատել կարողություն
• պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից բացահայտելու կարողություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">Թեմա 1. Հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքները
Թեմա 2. Արևմտահայ ազգային-ազատագրական շարժումների վերելքը XIXդ. 90ական թթ
Թեմա 3. Հայկական հարցի ծագումը և նրա միջազգայնացումը
Թեմա 4. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը
Թեմա 5. Ֆիդայական շարժումը
Թեմա 6. Ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները
Թեմա 7. Ազգային կուսակցությունների առաջացումը
Թեմա 8. Հայկական հարցը 1912-1914 թթ</td></tr>
</table>

	Թեմա 9. Հայոց Մեծ եղեռնը Թեմա 10. 1915 թ. ինքնապաշտպանական մարտերը Թեմա 11. 1918 թ. մայիսյան հերոսամարտերը. Հայաստանի հանրապետության հռչակումը Թեմա 11. Հայաստանի Առաջին հանրապետությունը 1918-1820 թթ Թեմա 12. Արցախյան շարժման նոր փուլը, Հայսատանի անկախության հռչակագիրը. անկախ պետականության վերականգնումը Թեմա 13. ՀՀ պետական խորհրդանիշները, դրոշը, օրհներգը, զինանշանը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ՝ • ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան • ինքնուրույն աշխատանքի կատարում • սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն • ուսանողի կողմից դրսևորած ընթացիկ ակտիվություն, հմտություններ և կարողություններ • Հարզախուզ, ճեպահարցում • թեստային առաջադրանքներ՝ պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով հարցերով:
Գրականություն	Պարտադիր 1. Սիմոնյան Հր. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2000թ. 2. Սիմոնյան Հր. Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Երևան, 2012թ. 3. Մելքոնյան Ա, Մինասյան Է. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2009թ. 4. Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմության ակնարկներ (հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի վերջը) Երևան, 2018 5. Էդուարդ Դանիելյան, Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը», Երևան, 2015 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. IV–VIII, ՀԽՍՀ ԳԱ հրատ., 1967, 1970, 1972, 1974, 1981: 7. Ժամկոչյան Հ., Գ. Աբրահամյան Ա., Մելիք- Բախշյան Ս. « Հայ ժողովրդի պատմություն», Երևան, 1876: 8. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. I-IV, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2018 9. Խաչատրյան Կ. «Հայ-ռուսական հարաբերությունները 1920-1922 թթ.», Երևան, 2007: Լրացուցիչ 1. Գալոյան Գ. Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհաքաղաքական առճակատումներում, 2004թ. 2. Համբարյան Ա.Ա., «Ազատագրական շարժումները Արևմտյան Հայաստանում», Երևան, 1999: 3. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2014: Հ. 2, Գիրք II: Միջին դարեր: (I X դարի կես- XVII դարի առաջին տասնամյակ): 4. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ.

	Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2010: Հ. 3,: Գիրք I : Նոր ժամանակաշրջան (XVII դարի երկրորդ կես -XIX դարի վերջ): 5. Ավետիսյան Հ.Ա. «Հայկական հարցը 1918թ.». Երևան, 1997 6. Վրացյան Ս. «Հայաստանի Հանրապետություն», Երևան, 1993 7. Սիմոնյան Հր. «Անդրանիկի ժամանակը», գիրք 1-2, Երևան, 1996:

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՕԼԳ/բ-000 Մասնագիտական ռուսաց լեզու-1** **ՕԼԳ/բ-000 մասնագիտական ռուսաց լեզու-2**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ/4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին և 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56/56	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	56/56
	Ինքնուրույն	64/64		
	Ընդամենը	120/120		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է զարգացնել ուսանողների լեզվական գիտելիքները և հաղորդակցական կարողությունները լեզվախոսքային բոլոր ոլորտներում (ունկնդրել, կարդալ, խոսել, գրել):			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Գիտի - կարդալու հիմնական կանոնները; - շեշտի տեղը ամենատարածված բառերում, - ուսումնասիրված բառային միավորների հիմնական իմաստները, որոնք ծառայում են ռուսալեզու հաղորդակցության իրավիճակներին առօրյա, սոցիալ-մշակութային և կրթական և մասնագիտական գործունեության ոլորտներում. - կրթության տվյալ փուլի բանավոր և գրավոր հաղորդակցության մեջ օգտագործվող հիմնական քերականական երևույթները, կառուցվածքները. - ռուսալեզու խոսքի վարքագծի տարրական նորմերը *Հմտություն* □ գրավոր և բանավոր խոսքի բոլոր տեսակները կիրառելու հմտություններ; □ կրթական և մասնագիտական հաղորդակցության ոլորտներում և իրավիճակներում ռուսաց լեզվի օգտագործման հմտություններ ձեռք բերելու տարրական տեխնիկա (ռազմավարություն և մարտավարություն;. □ բանավոր և գրավոր խոսքի մշակույթի նորմեր ձեռք բերելու հմտություն; □ գրագետ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելու հմտություն; □ տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվության հետ			

	աշխատելու հմտություն; □ հրապարակային խոսքի, փաստարկի, քննարկման և վիճաբանության հմտություններ. *Կարողություն* *Կարող է* - կարդալ ցանկացած բովանդակության տեքստ; - որոշել տեքստի թեման; - բավարար ամբողջականությամբ և ճշգրտությամբ հասկանալ տեքստի հիմնական տեղեկատվությունը; - տարբերակել բառի ուղղակի և փոխաբերական իմաստը; - խոսքում օգտագործել հոմանիշներ, հականիշներ և բազմիմաստ բառեր, դարձվածքաբանական միավորներ; - ինքնուրույն արտադրել համահունչ, տրամաբանական հայտարարություններ ուսումնասիրված թեմաների վերաբերյալ տրված միջավայրին համապատասխան; - երկխոսություններ կառուցել; - օգտագործել ուղղակի և անուղղակի խոսք; - հասկանալ մենախոսության թեման և նրա մեջ պարունակվող հիմնական տեղեկատվությունը; - հասկանալ զրուցակցի հայտարարության բովանդակությունը, նրա հաղորդակցական մտադրությունները.
Դասընթացի բովանդակությունը	1 կիսամյակ Թեմա 1. Օտար լեզուների դերն ու նշանակությունը մարդու կյանքում Թեմա 2. Մարդ.Դիմանկար. Բնավորություն Թեմա 3. Կյանքի ոճ Թեմա 4. Դար ապրի- դար սովորի Թեմա5. Գեղեցկությունը կփրկի աշխարհը. Մշակույթ. Արվեստ Թեմա 6. Աշխարհը ճանապարհորդի աչքերով Թեմա 7. Տոներ. Ավանդույթներ. Սովորույթներ Թեմա 8. Հայրեր և երեխաներ. Սերունդների բախում 2 կիսամյակ Թեմա 1. Գիտություն և տեխնիկա Թեմա 2. Բնությունը և մարդը Թեմա 3. Առողջ ապրելակերպ. Սնունդ Թեմա 4. Առողջ ապրելակերպ. Սպորտ Թեմա 5. ԶԼՄ. Ինտերնետ. Ծփում սացցանցերում՝դրական և բացասական կողմերը Թեմա 6. Թերթելով պատմության էջերը Թեմա 7. Գրավոր և բանավոր խոսքի մշակույթը գարծնական հաղորդակցման մեջ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գրավոր և բանավոր հարցում, ինքնուրույն աշխատանք, թեստ, սալիկահանդես, ֆրոնտալ հարցում, ստուգողական աշխատանք, ամփոփիչ աշխատանք
Գրականություն	Պարտադիր 1. Русская грамматика. – Т. 1,2. М., 1980. 2. Современный русский язык / Под ред. Д.Э. Розенталя. Ч. 1,2. М., 1979. 3. Современный русский литературный язык / под ред. П.А. Леканта. М., 1988. 4. Новикова А.С. Русский язык. Фундаментальный курс. М., 1993 5. Костомаров В.Г., Максимов В.И. Современный русский

	язык. М., 2010. 6. Ремчукова Е.Н. Мофология современного русского языка. Учебное пособие. М., 2004. 7. Ипполитова Н.А., Князева О.Ю.,Савова М.Р. Русский язык и культура речи. М., 2003. 8. ГончароваТ.В., Плеханова Л.П. Речевая культура личности: практикум. М., 2011. 9. Шулежкова С.Г. «И жизнь, и слезы, и любовь» Происхождение, значение, судьба 1500 крылатых слов и выражений русского языка. М., 2011. 10. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. Спб, 2012. 11. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. Спб, 2011. 12. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. Спб, 2011. 13. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Второй сертификационный уровень. Общее владение. Спб, 2013. 14. Программа по русскому языку для иностранных граждан. Первый сертификационный уровень. Общее владение. 1-й уровень спб, 2012. 15. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. Спб, 2012. 16. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. Спб, 2012. 17. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. Второй вариант. Книга + cd. М., спб, 2012. 18. Одинцова И.В. Что вы сказали? СПб, 2007. 19. Баско Н.В. Изучаем русский, узнаем Россию. М., 2011. 20. Киселева М.С. Русский язык как иностранный. М., 2010 Լրացուցիչ 1. Современный русский язык в трех частях / В.В. Бабайцева, Л.Ю. Максимов. М, 1987. 2. Современный русский язык. Теория. Анализ языковых единиц: В 2-х частях. – Часть II. Морфология. Синтаксис / под ред. Е.И. Дибровой. М., 2001. 3. Распопов И.П. Строение простого предложения в современном русском языке. М., 1970. 4. Лекант П.А. Синтаксис простого предложения в современном русском языке. М., 1974. 5. Современный русский язык / Р.Н. Попов, Д.П. Валькова, Л.Я. Маловицкий, А.К. Федоров. М., 1978. 6. Ковтунова И.И. Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложения. М., 1976. 7. Наши трёхъязычные дети. Елена Мадден. СПб, 2011.

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՕԼԳ/բ-000 Մասնագիտական ռուսաց լեզու-3
ՕԼԳ/բ-000 Մասնագիտական ռուսաց լեզու-4</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">2-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">56</td><td>Դասախոսություն</td><td></td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>56</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">64</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Ուսանողի գռավոր և բանավոր խոսքի ձևավորումը և կատարելագործումը այն մակարդակում, որը բավարար է մասնագիտական տերմինաբանության համարժեք ըմբռնման և օգտագործման, կրթական, մասնագիտական և գիտական բնույթի հաղորդակցությանը մասնակցելու, սեփական տեսակետն արտահայտելու համար.</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
Գիտի
□ ուսումնասիրված բառային միավորների հիմնական իմաստները, որոնք սպասարկում են ռուսալեզու հաղորդակցության իրավիճակները կրթական, մասնագիտական և գիտական գործունեության ոլորտներում;
□ կրթության այս փուլի բանավոր և գրավոր հաղորդակցության մեջ օգտագործվող հիմնական քերականական երևույթները, կառուցվածքները;
□ ընդհանուր լեզվաբանության սկզբունքների հիման վրա թարգմանության և թարգմանական համապատասխանությունների գործընթացի հիմնական օրինաչափությունները.
Հմտություն
- մասնագիտական հաղորդակցության ոլորտներում և իրավիճակներում ռուսաց լեզվի օգտագործման ինքնավար հմտությունների կատարելագործման ռազմավարություն և մարտավարություն;
- մասնագիտական գործունեության մեջ գրագետ բանավոր և գրավոր խոսքի կիրառման հմտություն;
- առաջարկվող նյութի տրամաբանական ներկայացման կարողություն;
- տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվության հետ աշխատելու հմտություն;
- տեսական դրույթների գործնական վերլուծության կարողություն և հմտություն;.
- մասնագիտական ոլորտում հանրային խոսքի, փաստարկի, քննարկման և վիճաբանության հմտություններ;
- թարգմանության նախապատրաստման և կատարման մեթոդներ օգտագործելու հմտություն, ներառյալ տեղեկատվության որոնումը հղումներում, մասնագիտացված գրականության մեջ և համացանցում:</td></tr>
</table>

	Կարողություն *Կառող է* - ինքնուրույն արտադրել համահունչ, տրամաբանական հայտարարություններ ուսումնասիրված թեմաների վերաբերյալ; - կառուցել վերարտադրողական տիպի մենախոսություն տվյալ տեքստային նյութի հիման վրա, տարբեր ձևական իմաստային կառուցվածքների օգտագործմամբ (վերարտադրում, նկարագրություն, հաղորդագրություն); - ստեղծել համապատասխան մակարդակի հատուկ կազմված սյուժետային տեքստ, որը կառուցված է համապատասխան բառապաշարի և քերականական նյութի հիման վրա; -երկխոսություններ կազմել հատուկ բառապաշարի հիման վրա; - գրել մեկնաբանություններ, ամփոփումներ և այլն; - փոխակերպել նախադասությունները ուղղակի և անուղղակի խոսքով; - մեկնաբանել թեմայի և մենախոսության մեջ պարունակվող հիմնական տեղեկատվությունը; - կատարել թարգմանություններ, նաև թարգմանության գործընթացում բառապաշարային-իմաստային վերափոխումներ (տերմինաբանության թարգմանություն, տարբեր տեսակի դարձվածքների թարգմանություն).
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Լեզվամշակութային ուսումնասիրություններ և լեզվաերկրագիտություն: Լեզվի և մշակույթի փոխազդեցություն Թեմա 2. Աշխարհի ռուսալեզու պատկերը Թեմա 3. Մասնագիտության լեզվի ներածություն. Գիտական հասկացության և տերմինի սահմանում Թեմա 4. Առարկայի բնութագրերը ըստ բաղադրության Թեմա 5. Առարկաների և երևույթների միջև կապի և կախվածության բնութագրերը. Թարգմանության ընթացքում նախադասության կառուցվածքային փոփոխություն. Թեմա 6. Բնության ուսումնասիրության մեթոդներ /դիտարկում, ենթադրություն, փորձ, տեսություն, բացահայտում, համեմատություն/ Թեմա 7. Կապակցված տեքստի ստեղծման միջոցներ. Ստորադասական պայմանական նախադասությունները եթե կապի առկայությամբ Թեմա 8. Նույնարմատ բայեր և գոյականներ: Բայական բառակապակցությունների փոխակերպումը անվանականի. Բայական գոյականների ձևավորումը -ние (-ение, -ание, -яние) վերջածանցով: Գոյականների բառակազմական մոդելը: Թեմա 9. Տեքստի տեղեկատվական բովանդակության փոխանցումը դրա նկարագրության օգնությամբ՝ գնահատման տարրի ներառմամբ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Սալիկահանդես, հարց ու պատասխան, թեստ, ստուգողական աշխատանք, ֆրոնտալ հարցում, բանավոր և գրավոր հարցումներ
Գրականություն	*Պարտադիր* 1. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. СПб, 2012. 2. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. СПб,

	2011. 3. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. СПб, 2011. 4. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Второй сертификационный уровень. Общее владение. СПб, 2013. 5. Программа по русскому языку для иностранных граждан. Первый сертификационный уровень. Общее владение. 6. 1-й уровень спб, 2012. 7. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. Спб, 2012. 8. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. Спб, 2012. 9. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. Второй вариант. Книга + cd. М., спб, 2012. 10. Киселева М.С. Русский язык как иностранный. М., 2010 11. Есаджанян Б. М., Кундратс Л. А. "К курсу практического русского языка". Ереван, 2006г. 12. Практический курс русского языка для студентов – психологов: Уч. материал/ Б.М. Есаджанян, Э.А.Баятян, Г.Г.Барикян, С.Р.Геворгян. Ереван, 2004г. 13. Практический курс русского языка / дла студентов неязыковых вузов/Асатрян С.Ш. Ереван, 2016г. 14. Учебное пособие по русскому языку/для студентов факультета компьютерных систем и информатики. Тер-Оганесян М.Х. Ереван, 2011г. 15. Практикум по русскому языку / учебно-методические материалы для студентов физико-математического факультета/. Алоян Ж.Л. Ванадзор, 2014г. Լրացուցիչ 1. Чеснокова Л.Д. Связи слов в современном русском языке. М., 1980. 2. Распопов И.П. Строение простого предложения в современном русском языке. М., 1970. 3. Лекант П.А. Синтаксис простого предложения в современном русском языке. М., 1974. 4. Ковтунова И.И. Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложения. М., 1976. 5. Մեթոդական ձեռնարկներ 6. Бондалетов В.Д., Самсонов В.Г. Русский язык. Сборник упражнений. М., 2000 7. "Русский язык: экспериментальное пособие для нефилологических специальностей вузов государств – участников СНГ". Москва, 2007 8. "Сборник упражнений по современному русскому языку" – под ред. П. А. Леканта Москва, 2001 9. Аксенова М.П. Русский язык по-новому. Часть 2. / Под ред. Р.А. Кульковой. СПб, 2000. 10. Аксенова М.П. Русский язык по-новому. Часть 3 / Под ред. Р.А. Кульковой. Спб, 2001. 11. Բառարաններ

	12. Скворцов И.П. Большой толковый словарь правильной русской речи. М., 2006 13. Жуков А.В. Лексико-фразеологический словарь русского языка. М., 2007 14. Крысин Л.П. Учебный словарь иностранных слов. М., 2010 15. Лопатин В.В., Лопатина Л.Е. Толковый словарь современного русского языка. М., 2011 16. Вакуров В.Н. и др. Трудности русского языка: словарь-справочник. М., 2011 17. Баско Н.В. Фразеологизмы в русской речи: Словарь справочник. М., 2009 18. Сковородников А.П. Выразительные средства русского языка и речевые ошибки и недочеты: энциклопедический словарь-справочник. М., 2009 19. "Словарь синонимов и антонимов русского языка". СПб, 2005г. 20. Ожегов С. И. Словарь русского языка М., 1991. 21. Орфографический словарь русского языка. М., 1991. 22. Спиркина А. Г. Словарь иностранных слов. М., 1989

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՀԼԳ/բ-031 – Հայոց լեզու և գրականություն 1**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ապագա մասնագետի գրավոր և բանավոր խոսքի մշակումը, ապագա ուսուցչի, գիտնական-հետազոտողի՝ գործնական, գիտական ոճերին ծանոթացումը՝ կիրառական հմտությունների ձեռք բերման անհրաժեշտությամբ: Այս նպատակին են ծառայում համապատասխան տարաբնույթ վարժությունները, թելադրությունները, թեստային աշխատանքները:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - գործնական գրություններ (դիմում, զեկուցագիր, տեղեկանք, լիազորագիր) գրելու կանոններ, - ձայնավորների, բաղաձայնների, երկհնչյունների, հարադիր բարդությունների ուղղագրություն, - քերականական–ձևաբանական նորմով սահմանված օրինաչափությունները, դրանցից կատարված և կատարվող շեղումներ, - թույլատրելի զուգաձևությունները ձևաբանական ու շարահյուսական մակարդակներում, - ներգործական կառուցվածքի փոխակերպումը			

	կրավորականի, ստորադաս նախադասություններինը՝ դերբայական դարձվածների, ուրիշի ուղղակի խոսքինը՝ անուղղակի խոսքի, խոսքի մասերի փոխանցումներ: *Համոզություն* - կտիրապետի ՀՀ պետական լեզվի գործառույթների, կիրառական առանձնահատկությունների նորմերին: *Կարողունակություն* - կկարողանա գործնականում կիրառել ժամանակակից հայերենի կառուցվածքային օրինաչափությունները, քերականական կանոնները:
Դասընթացի բովանդակությունը	*Թեմա 1.* Հնչյունային ուղղագրության հիմունքները: Պատմական-ավանդական ուղղագրության հիմունքները: Ողղագրության և ուղղախոսության հաղորդակցական արժեքը: *Թեմա 2.* Ուղղագրության կանոնների և տեսակների մեկնաբանություն: Ուղղախոսության կանոնների կիրառություն: Ընթերցանություն: Թելադրություն: *Թեմա 3.* Բաղադրյալ հատուկ անունների ուղղագրությունը: *Թեմա 4.* Գործնական գրություններ: Գործնական գրությունների կանոնների քննարկում: Դիմում, զեկուցագիր, տեղեկանք, լիազորագիր գրելու կանոնները: *Թեմա 5.* Հարադրավոր բարդություններ: Բառերի միասին գծիկով, անջատ գրություն: *Թեմա 6.* Տողադարձ: Թեստային աշխատանք: *Թեմա 7.* Դարձվածքներ, առած-ասացվածքներ, թևավոր խոսքեր, դրանց գործածությունը խոսքում: Բառերի ձևաիմաստային խմբերի ոճական և հաղորդակցական արժեքը (հոմանիշ, հականիշ, նույնանաուն, հարանուն): *Թեմա 8.* Խոսքի մասեր: Քերականական – ձևաբանական նորմով սահմանված օրինաչափությունները, դրանցից կատարված և կատարվող շեղումները, թույլատրելի զուգաձևությունները ձևաբանական մակարդակում: *Թեմա 9.* Նախադասության անդամների կետադրությունը: *Թեմա 9.* Ներգործական կառուցվածքի փոխակերպումը կրավորականի: *Թեմա 10.* Բարդ նախադասությունների և դերբայական դարձվածի կետադրությունը: Ստորադաս նախադասությունների փոխակերպումը դերբայական դարձվածների: *Թեմա 11.* Ուրիշի ուղղակի խոսքի կետադրությունը և փոխակերպումը անուղղակի խոսքի: *Թեմա 12.* Խնդրառության և կապերի հոլովառության դերը բանավոր և գրավոր խոսքում: *Թեմա 13.* Համաձայնության դերը բանավոր և գրավոր խոսքում: *Թեմա 14.* Նախադասության հարակից միավորներ: Ամփոփում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Հաճախումները դասերին 20 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20միավոր Գործնական աշխատանք 20 միավոր Ստուգողականաշխատանք 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 20 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը —— 100 %

	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքներին հասնելու ընթացքի գնահատում՝ 1. Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 6-րդ շաբաթ) Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում՝ թեստային առաջադրանքների ձևով, պատասխանների գնահատում դասախոսի կողմից՝ յուրաքանչյուր հարցի համար նախապես նշված միավորների հատկացմամբ: Գնահատման չափանիշները՝ - Առաջադրված հարցի ճիշտ պատասխանը, - Առարկայի իմացություն: 2. Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 12-րդ շաբաթ) Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում՝ թեստային առաջադրանքների ձևով, պատասխանների գնահատում դասախոսի կողմից՝ յուրաքանչյուր հարցի համար նախապես նշված միավորների հատկացմամբ: Գնահատման չափանիշները՝ - Առաջադրված հարցի ճիշտ պատասխանը - Առարկայի իմացությունը 3. Մասնակցությունը դասընթացին (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ - Հաճախումների հաշվառում Գնահատման չափանիշները՝ - ներկայություն 4. Մասնակցությունը գործնական աշխատանքներին (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ - բանավոր հարցման արդյունքների հաշվառում, հիմնախնդիրների քննարկում համակուրսեցիների հետ, գործնական –կիրառական ուղղվածություն ունեցող հանձնարարություններ, թեստային աշխատանք և այլն, 5. Ինքնուրույն աշխատանքներ (ընդհանուր գնահատականի 10%-ը կամ 10միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ փորձի ցուցադրում, ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների փորձաքննական գնահատում, մասնակցություն խմբային նախագծերում և այլն, - բառարանային աշխատանքների ստուգում: 6.Գործնական հմտություններ (ընդհանուր գնահատականի 10%-ը կամ 10միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ - մենառարկայական և միջառարկայական բնույթի ինքնուրույն և խմբային նախագծեր, գաղափարների / հասկացությունների ձևակերպում, գնահատվող բանավեճ:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ս. Աբրահամյան, Հայերենի կետադրությունը, Ե., 1999: 2. Մ.Ասատրյան, Ժամանակակից հայոց լեզու. ձևաբանություն, շարահյուսություն, Ե., 1982: 3. Հ. Բարսեղյան, Ուղղագրական-ուղղախոսական, 4. տերմինաբանական բառարան, Ե., 1982: 5. Դ. Գյուրջինյան, Հայերեն բառարան-տեղեկատու, 6. Միասին, անջատ կամ գծիկով գրվող բառեր, Ե., 2001:

	7. Դ. Գյուրջինյան, Մեծատա՞ռ, թե փոքրատառ, Ե., 2005: 8. Քոսյան Վ., Վերդյան Բ., Մարության Ա., Հայոց լեզվի գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Ե., 1989: 9. Գ.Գարեգինյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, Ե., 1984: 10. Ա. Մարգարյան, Ժամանակակից հայոց լեզու. Բառագիտություն, 1990/1993: 11. Ա. Սանթոյան, Արդի հայերենի կետադրության համակարգը, Ե., 2004: Լրացուցիչ- 1. Լ.Եզեկյան, Հայոց լեզու, Ե., 2007: 2. Ս. Գալստյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, 2003: 3. Դ.Գյուրջինյան, Գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Ե., 2001: 4. Ռ. Նազարյան, Մայրենին բոլորի համար, Ե., 2006: 5. Վ. Սահակյան, Ուղղագրության, կետադրության և 6. քերականության ուղեցույց, Ե., 2004:

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՀԼԳ/բ-032- Հայոց լեզու և գրականություն 2**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է մի շարք մասնագիտությունների առաջին կուրսի ուսանողներին «Գրականություն» առարկային վերաբերող գիտելիքներ հաղորդել, խորացնել և ընդլայնել հայ գրականության մասին ուսանողների ունեցած ընդհանուր գիտելիքները: Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայ գրականության պատմությանը: Առաջնային նպատակ է նաև ուսանողներին գաղափար տալ հիմնական գրական ուղղությունների մասին՝ մասնավորապես կլասիցիզմի, ռոմանտիզմի, ռեալիզմի, սոց. ռեալիզմի, հիմնարար պատկերացում ձևավորել գրականության զարգացման վերաբերյալ ըստ դարաշրջանների, ուսումնասիրել մի շարք գրողների ստեղծագործությունները, անդրադառնալ դրանց կառուցվածքային և բովանդակային հատկանիշներին, գաղափարին և վերլուծությանը: Նպատակները սահմանվում են հետևյալ սկզբունքներով. ա. գրականության՝ ըստ ժամանակաշրջանների պատկերացումը, բ. ժառանգորդական շղթայի օղակների ներկայացումը ակունք-ավանդույթ-նորարարություն իրողության բացահայտմամբ, գ. ժանրաբանություն, գրական ուղղությունների, մեթոդների,			

	տեսական հասկացություն պարունակող գիտելիքները տրվում են կոնկրետ հեղինակ կամ ստեղծագործություն անցնելիս:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Տվյալ դասընթացն ավարտելուց հետո ուսանողը պետք է ունենա առարկայի վերաբերյալ համապատասխան թեմաներից մշակումներ, գրի առնվազն երկու ռեֆերատ, կարդացած լինի հանձնարարված գեղարվեստական գրականությունը, լիարժեք պատկերացում ունենա հայ գրականության ընթացքի և զարգացման վերաբերյալ, կարողանա ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել գործնականում: Միևնույն ժամանակ ուսանողը պետք է անգիր հատվածներ իմանա հանձնարարված չափածո գործերից, մասնակցած լինի բանավիճային քննարկումներին: *Հմտություն* Պետք է տիրապետի գրական-գեղարվեստական գործերի վերլուծության սկզբունքներին ու մեթոդներին, քննարման մասնակցելու կանոններին: *Կարողունակություն* • գրական վերլուծության ենթարկել անհրաժեշտ գեղարվեստական երկերը, • անգիր հատվածներ ասել պոեզիայից, • զանազանել գրական մեթոդների և ուղղությունների տարբերակիչ սկզբունքները, ժանրային կառուցվածքները, • գրական գործընթացի վերաբերյալ ընդհանուր կարծիք հայտնել:
Դասընթացի բովանդակությունը	*Թեմա 1.* Գրերի գյուտի պատմամշակութային արժեքը, 5-րդ դարի հայ գրականության ընդհանուր բնութագիր: *Թեմա 2.* «Սասնա ծռեր» էպոսը: Ստեղծման ժամանակը, կառուցվածքը, կերպարները, առանձնահատ-կությունները: Գեղարվեստական արժանիքները: *Թեմա 3.* Գրիգոր Նարեկացի, «Մատյան ողբերգության» աղոթամատյանը: Ֆրիկ. կյանքը և քնարերգությունը: *Թեմա 4.* Միջնադարյան տաղերգություն, հայրեններ: Ժանրը, ժանրակազմ հատկանիշները, թեմատիկ առանձնահատկությունները: *Թեմա 5.* Աբովյանը և լուսավորական շարժումը: Հայ նոր գրականություն:Մուրացանի արձակը: *Թեմա 6.* Հ. Պարոնյանի ստեղծագործությունը: Երգիծանքի տարատեսակները: «Մեծապատիվ մուրացկաններ» վիպակը, կերպարները, գաղափարը: *Թեմա 7.* Ռոմանտիզմը որպես գրական մեթոդ, հիմնական հատկանիշենրը: Րաֆֆու «Սամվել» վեպը: Կառուցվածքը, կերպարները, գաղափարը: *Թեմա 7.* Գր. Զոհրապը և հայ նորավիպագրությունը: Զոհրապի կյանքն ու ստեղծագործությունը: Նովելները: *Թեմա 8.* Շիրվանզադեն և հայ դասական ռեալիզմը: Շիրվանզադեի արձակի և դրամատուրգիայի առանձնահատկությունները: *Թեմա 9.* Հ. Թումանյան: Կյանքը և գործը: Քառյակները, պոեմները, արձակը: *Թեմա 10.* Ավ. Իսահակյան: Կյանքը և գործը: Քնարերգությունը: «Աբու-Լալա Մահարի» պոեմը, կառուցվածքը, գաղափարը:

	Թեմա 11. Վ. Տերյանի կյանքը և քնարերգությունը: «Մթնշաղի անուրջներ», «Երկիր Նաիրի» շարքերը: *Թեմա 12.* Բակունցի պատմվածքները: *Թեմա 13.* Գ. Մահարի, կյանքը և ստեղծագործությունը: «Ճաղկած փշալարեր» վիպակը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	□ Բանավոր հարցում, թեստային աշխատանք, բնագրային վերլուծություն, ինքնուրույն աշխատանքի ստուգում, □ տվյալ առարկայի չափորոշիչով սահմանված ուսանողի գիտելիքները և կարողությունները, ընդհանուր պատկերացումների, գաղափարների, հասկացությունների իմացությունը: □ Ամփոփիչ գնահատում Ամփոփիչ գնահատումը կատարվում է 100 միավորանոց սանդղակով. □ հաճախումների, □ գործնական աշխատանքների բանավոր հարցումների, □ երկու գրավոր ստուգողական աշխատանքների, □ երկու ինքնուրույն աշխատանքների գնահատման հիման վրա: Ամփոփիչ գնահատման համար նոր հարցում (գրավոր կամ բանավոր) չի կազմակերպվում: □ Ուսանողների միջանկյալ գնահատում Ուսանողների միջանկյալ գնահատումը կատարվում է ինքնուրույն կամ ստուգողական աշխատանքների միջոցով: Հանձնարարվում է երկու ինքնուրույն աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքները հիմնականում ներկայացվում են ռեֆերատի ձևով: Ստուգողական աշխատանքները տրվում են դասընթացին հատկացված ժամերի սահմաններում: Դրանց կարող է հատկացվել 40-80 րոպե: Ստուգողական աշխատանքները կարող են կրկնել լսարանում քննված գեղարվեստական նյութերը՝ հարցադրման որոշ տարբերությամբ:
Գրականություն	Պարտադիր 1. Պ. Հակոբյան - Հայ մշակույթի նշանավոր գործիչներ 2. Ջրբաշյան Է.- Չորս գագաթ , Հայ նոր գրականության պատմություն (հատոր 1-5) 3. Գաբրիելյան Վ.- Սփյուռքահայ գրականություն 4. Ս. Աղաբաբյան - «Սովետահայ գրականության պատմություն» 5. Հր. Թամրազյան - «Սովետահայ գրականության պատմություն» Լրացուցիչ 1. Մովսես Խորենացի - «Հայոց պատմություն» 2. Գրիգոր Նարեկացի - «Մատյան ողբերգության» 3. Խաչատուր Աբովյան - «Վերք Հայաստանի» 4. Հովհ. Թումանյան - բանաստեղծություններ, «Անուշ» պոեմը 5. Ե. Չարենց - բանաստեղծություններ, «Գիրք ճանապարհի» 6. Պ. Սևակ - «Անլռելի զանգակատուն», «Եղիցի լույս», «Մարդը ափի մեջ», այլ 7. Հրանտ Մաթևոսյան - «Աշնան արև»

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">Պ/բ-062-Փիլիսոփայության հիմնահարցեր</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">44</td><td>Դասախոսություն</td><td>24</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>20</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">76</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Փիլիսոփայություն առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ աշխարհայացքի, նրա տարատեսակների և ձևերի մասին, բացահայտել իրականության սկզբնապատճառը, զարգացման օրենքներն ու օրինաչափությունները, մեկնաբանել շարժման մեխանիզմը, ձևերը և դրանց դերը զարգացման գործընթացում: Ուսանողները գիտելիքներ են ստանում նաև հասարակության, նրա առանձնահատկությունների և գործառույթների մասին: Դասընթացը ներկայացնում է փիլիսոփայական գիտելիքների պատմականությունը, ուսումնասիրման ընթացքում ուսանողը գաղափար կունենա նորագույն շրջանի փիլիսոփայական տեսությունների և ուղղությունների, հայ փիլիսոփայական մտքի զարգացման շրջանների մասին:
Առարկայի ուսումնասիրումը հնարավորություն կտա կատարել ընդհանրացումներ աշխարհայացքի, տարբեր գաղափարական հոսանքների, տեսությունների և հիմնադրույթների վերաբերյալ:
Փիլիսոփայություն առարկայի ուսումնասիրմամբ ուսանողը միաժամանակ կշփվի տրամաբանության, մշակութաբանության, քաղաքագիտության և այլ գիտությունների հետ: Փիլիսոփայություն առարկան նախատեսված է ներկայացնել բոլոր բաժինների համար, որպեսզի ապագա մասնագետի մոտ ձևավորվի իրականության վերաբերյալ ընդհանրական գիտելիքներից եզրահանգումներ կատարելու հմտություն և կարողություն:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
1.ինքնուրույն վերլուծել փիլիսոփայական հիմնախնդիրները
2.տարբերել փիլիսոփայական տարբեր ուղղությունների գաղափարական հիմնավորումները
3.տարբարակել փիլիսոփայության մտքի պատմության հիմնական էտապները, յուրաքանչյուրի հիմնական մոտեցումները
4. Ներկայացնել հասարակական գիտակցությունը ձևերը, դրանց ընդհանրությունն ու տարբերությունը
5. հասկանալ փիլիսոփայական հասկացությունների, կատեգորիաների և օրենքների էությունը, կիրառման բնագավառը</td></tr>
</table>

	Հմտություն 1.գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն 2.հետազոտություններ կատարելու ունակություններ 3.սովորելու ունակություն 4.առաջնորդի հատկություններ 5.որակի կարևորության գիտակցում 6.Կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները *Կարողունակություն* *1.վ*երլուծման և համադրման ունակություն 2.կազմակերպման և պլանավորման ունակություն 3.հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ 4.տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն 5.քննադատական վերլուծություն և ինքնաքննադատման ունակություն 6.միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Փիլիսոփայությունը որպես գիտություն Թեմա 2. Փիլիսոփայության զարգացման պատմական փուլերը Թեմա 3. Մատերիա և կեցություն Թեմա 4. Հոգևորի / գիտակցության/ պրոբլեմը փիլիսոփայության մեջ Թեմա 5. Զարգացման հիմնախնդիրը/ օրենքները և կատեգորիաները/ Թեմա 6. Իմացության տեսություն: Գիտական իմացություն Թեմա 7. Սոցիալական փիլիսոփայություն, հասարակության սոցիալ-տնտեսական համակարգը Թեմա 8. Հասարակության քաղաքական և հոգևոր համակարգը Թեմա 9. Հասարակական գիտակցություն Թեմա 10. Մարդու հիմնախնդիրը փիլիսոփայության մեջ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ. - ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան, - ինքնուրույն աշխատանքի կատարում, - սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն, - ուսանողի կողմից դրսևորած ընթացիկ ակտիվություն, հմտություններ և կարողություններ, - թեստային առաջադրանք պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով - ամփոփիչ քննություն համակարգչային ստուգմամբ
Գրականություն	Պարտադիր 1. Ս. Հակոբյան – Փիլիսոփայության դասընթաց, Երևան 2005 2. Մ. Ասատրյան – Փիլիսոփայության ներածություն, Երևան 2004

	3. Վ. Կանկե - Փիլիսոփայություն, Երևան, 2000 4. Հ. Շաքարյան – Փիլիսոփայություն, Երևան, 2005 5. Փիլիսոփայական բառարան, Երևան, 1975. 6. Ս. Ձաքարյան – Փիլիսոփայության պատմություն, Երևան 2005 Լրացուցիչ 1.Իովչուկ – Փիլիսոփայության պատմության համառոտ ակնարկ, Երևան, 1979 2.Էդ. Հարությունյան, Քաղաքական համակարգի զարգացման հիմնախնդիրները անցումային հասարակությունում, Երևան, 2005 3. И.Т. Фралов, Введение философии

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/ բ- 001 Տնտեսագիտության**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	36	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	54		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Ամեն մի արտադրաեղանակի նպատակը հասարակության և նրա անդամների պահանջմունքների բավարարումն է: Հենց դրան է ուղղված արտադրության գործընթացը, որտեղ լուծվում է տնտեսական երկու հիմնախնդրի միչև առաջացող մշտական հակասությունը: Ներկայումս խառը տիպի տնտեսության պայմաններում , հիմախնդիրը շուկայական գործընթացի գործողությունը, շուկայական հարաբերությունների զարգացման օրինաչափություններն ու առանձնահատկություններն են:Սահմանափակ ռեսուրսների պայմաններում, ավելի շատ պահանջմունքներ բավարարելու գործում մարդկանց ունեցած վարքագիծը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - տնտեսական կատեգորիաներն ու օրենքները - տնտեսագիտական գիտելիքների դերը և գործառույթները տնտեսության տարբեր ոլորտներում - առարկայի կարևորությունը հասարակական տնտեսական հարաբերությունների բնագավառում - հասարակության զարգացման պատմական փուլերի տնտեսական առանձնահատկությունները *Հմտություն* - մեկնաբանել տնտեսական երևույթներն ու տնտեսագիտություն առարկային, մեթոդներին և			

	խնդիրներին □ շուկայական հարաբերությունների օրինաչափություններին այն բոլոր մեթոդներին, որոնք անհրաժեշտ են տնտեսական հավասարակշռություն և համաչափություն պահպանելու համար *Կարողունակություն* □ մեկնաբանել տնտեսական երևույթներն ու գործընթացները, դրանց պատճառահետևանքային կապերը □ կարողանա կատարել ճիշտ եզրահանգումներ □ ճիշտ ներկայացնել մարդ-տնտեսություն-տնտեսական քաղաքականություն փոխհարաբերությունը
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1</u> Տնտեսագիտության ծագումն ու զարգացումը: Ուսումնասիրման առարկան և մեթոդները: Տնտեսագիտության ծագումն ու զարգացումը: Տնտեսագիտության հիմնական ուղղությունները: Տնտեսագիտություն առարկան, նպատակները և խնդիրները: Տնտեսական կատեգորիաներ և տնտեսական օրենքներ: Տնտեսագիտության տեսությունը որպես մեթոդոլոգիական գիտություն՝ մեթոդոլոգիա և մեթոդ: Տնտեսագիտության միկրո, մեզո, մակրո և մեգա շերտային կառուցվածքը: <u>Թեմա 2</u> Շուկայական տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը: Շուկա, շուկայի հասկացությունը, ծագման պայմանները, սեփականության բազմաձևությունը: Շուկայի հիմնական տարրերը, ֆունկցիաները, գործունեության սկզբունքները, կառուցվածքը, ենթակառուցվածքները, օբյեկտները, սուբյեկտները: Շուկայի դասկարգումն ըստ ապրանքային խմբերի, տարածքային հատկանիշների, մրցակցության ձևի, շուկայի սուբյեկտների տեսակների: Շուկայական տնտեսության դրական և բացասական կողմերը: <u>Թեմա 3</u> Տնտեսական համակարգեր: Տիպերը և մոդելները: Տնտեսական համակարգերը: Դրանց կազմակերպման հիմնական ձևերը: Ապրանքային արտադրության բնորոշ գծերը: Տնտեսական համակարգերի տիպերը և մոդելները: <u>Թեմա 4</u> Շահույթ և շահութաբերություն: Ձեռնարկատիրական եկամուտ և աշխատավարձ: Շահույթ և շահութաբերություն: Շահույթի էության և աղբյուրների մեկնաբանությունները: Շահույթի մեծությունը որոշող գործոնները: Շահույթի ֆունկցիաները: Շահույթի տեսակները (հաշվապահական, տնտեսական, ընդհանուր հաշվեկշռային և այլն): Մոնոպոլ շահույթ: Ձեռնարկատիրական եկամուտ: Աշխատավարձի տնտեսական հիմքերը:

	Աշխատավարձի ձևերը, տեսակները ու համակարգերը: Անվանական և իրական աշխատավարձ: Աշխատավարձի կազմակերպման տարիֆային համակարգի էությունը: Թեմա 5 Տնտեսական աճ: Տնտեսական զարգացման փուլայնությունը: Տնտեսական աճի էությունը: Դրան բնութագրող հիմնական ցուցանիշները: Տնտեսական աճի վրա ազդող գործոնները: Տնտեսական աճի տիպերը (էքստենսիվ, ինտենսիվ և խառը): Տնտեսական ճգնաժամ: Ճգնաժամի տեսակները: Թեմա 6 Ինֆլյացիա և գործազրկություն: Ինֆլյացիայի բնորոշումը և հիմնական տեսակները: Առաջացման պատճառները և սոցիալ-տնտեսական հետևանքները: Տնտեսության պարբերական տատանումները և գործազրկությունը: Գործազրկության տեսակները և դրանց վրա ազդող գործոնները: Գործազրկության մակարդակը և ինֆլյացիայի տեմպերը: Թեմա 7 Դրամա-վարկային համակարգի էությունը: Բանկեր: Փող. տեսակները, պահանջարկը և առաջարկը: Հավասարակշռությունը դրամական շուկայում: Տոկոսադրույքի ձևավորումը որպես փողի գին: Դրամաշրջանառություն: Շրջանառության համար անհրաժեշտ փողի քանակության որոշումը: Վարկ. Էությունը, ձևերը և ֆունկցիաները: Բանկային համակարգ: Բանկերի տեսակները: Կենտրոնական Բանկի հիմնական խնդիրները և ֆունկցիաները: Առևտրային բանկերը և դրանց գործարքները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդներն և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը - Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը

	- ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում՝ ստուգարք արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Գ. Կիրակոսյան ՙՏնտեսագիտության տեսություն՚, 2009թ. 2. Գևորգյան Մ.Ա. „Տնտեսագիտության տեսություն" Երևան 1998 3. Գոռթնի Դ. Ջեյմս, Ռիչարդ Լ. Ստրոուպ, Ա.Հ.Սթուդենմունդի, Ռասել Ս. Սոբելի „Տնտեսագիտություն: Մասնավոր և հասարակական ընտրություն:" Թարգմանություն՝ գլխ. խմբագիր պրոֆ.Գ. Կիրակոսյան Երևան 1999 4. Թովմասյան Ռ.Ա. „Տնտեսագիտության տեսություն" Երևան 2006 5. Խաչատրյան Գ. Հ. „Տնտեսագիտության տեսություն" Երևան 2007 6. Ղուշչյան Հ. Բ. „Մակրոէկոնոմիկա" Երևան 1992 7. Մարկոսյան Ա., Սաֆարյան Ռ. „Շուկայական տեսության հիմնախնդիրները" Երևան 2002 8. Մենեջմենթ" Յ.Մ, Սուվարյանի խմբ. Երևան 2002 Լրացուցիչ- 1. Войтов А. Г. „Экономика. Общий курс" (фундаментальная теория экономики). Учебник М. 2003 2. Гугасян Г. М. „ Экономическая теория. Ключевые вопросы." Учебник М. 2004 3. Липсиц И.В. . „ Экономика. Учебник для вузов": М.2004 4. Макконелл К.Р. Брю С.Л. Экономикс: Принципы,проблемы и политика. В 2-х томах. М.1996 5. Носова С. С. . „ Экономическая теория Краткий курс. " М.2001 6. Носов С. С. „ Основы Экономики." Учебник М. 2004 7. Основы экономической теории. Курс лекции Под общ. ред. А.А.Кочеткова М.2004 8. Райзберг Б. А. „ Основы Экономики." Учебник пособие. М. 2000 9. Стенлейк Дж.Ф. . „ Экономикс для начинающих. " М.1994 10. Торосян К. М. „ Теория оптимальной цивилизации." Гл.12-14 Ереван 2002 11. Экономическая теория." Учебник. Под ред. Камаева В. Д. М. 2000 12. Экономическая теория." Учебник. Под общ. ред. В.И.Видяпина и др. М.2005 13. „ Экономика. ." Учебник под ред. А.С.Булатова М.2001 14. Янова В.В. „ Экономика. ." Учебник М.2007

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՕԼԳ/բ- 000 Երկրորդ օտար լեզու (ֆրանսերեն) –</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">16 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ
4-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">256</td><td>Դասախոսություն</td><td></td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>256</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">224</td></tr>
<tr><td></td><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">480</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Դասընթացի նպատակն է զարգացնել ուսանողների՝ գերմաներենի բառապաշարի, քերականության և արտասանության վերաբերյալ գիտելիքները, ամրապնդել ուսանողների բանավոր և գրավոր խոսքը, որը կհամապատասխանի լեզուների իմացության համաեվրոպական համակարգի B1 (մինչ շեմային) մակարդակին:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
• Կիմանա մարդու արտաքինին և բնավորությանը, դպրոցի, մասնագիտություններին և կրթությանը, առօրյա զբաղմունքներին, հեռուստատեսությանը, արդյունաբերությանը վերաբերող բառապաշար,
• Կսովորի գերմաներեն քերականության հիմնական կանոնները (ածականների հոլովում, համեմատության աստիճաններ, կրավորական սեռ, բարդ նախադասությունների շարադասություն, անորոշ դերբայ , նախդիրներ, բայերի խնդրառություն, ըղձական եղանակ),
Հմտություն
• Կհասկանա գերմաներեն արտասանվող առօրյա թեմաներին առնչվող դանդաղ խոսքը,
• Կարձագանքի գերմաներենով տրված հարցերին և կկազմի կապակցված նախադասություններ, թեև դեռևս ոչ այնքան վարժ, սակայն հասկանալի լեզվով,
• Կպատասխանի գրավոր հարցումներին, հրավերներին և կկատարի հարցում առօրյային առնչվող թեմաների շուրջ իրեն հետաքրքրող տեղեկատվությունը ստանալու համար,
• Կհասկանա գովազդներ, տեղեկատվական տեքստեր, հայտարարություններ, պարզ պատմվածքներ,
Կարողունակություն
• կկարողանա կարդալ, ընկալել, որոշ չափով վերարտադրել և թարգմանել ընդհանուր հաղորդակցական նշանակության տեքստեր.
• կկարողանա հաղորդակցվել գերմաներեն լեզվով իրեն ծանոթ առօրյա թեմաների շուրջ:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">Թեմա 1. Արտաքին տեսք, բնավորություն, հագուստ
Թեմա 2. Մասնագիտություններ, կրթություն,</td></tr>
</table>

	ինքնակենսագրություն, Թեմա 3. Հեռուստատեսություն, զվարճանք, Թեմա 4. Արդյունաբերություն, մեքենաներ Թեմա 5. Ամիս ամսաթիվ Քերականություն. ստորադասական նախադասություններ, շաղկապներ, ցուցական դերանուններ, անցյալ ժամանակաձև անդրադարձ բայեր, նախդիրներով հարցական բառեր, ըղձական եղանակ, մոդալ բայերի անցյալ ժամանակաձև:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Թեստավորում, բանավոր հարցում, ձևավորող գնահատում:
Գրականություն	Պարտադիր-Պապավա, Կազակովա Vocabulair Progressif du Fran., 250 Ֆրանսերենի քերականություն, Մարիա Գրեգուար

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-105 – Իրավագիտություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	- ուսանողներին զինել գիտելիքներով հանցավորության և դրա հետ կապված հարաբերությունների մասին, - ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, իրավագիտական աշխարհայացքը, - նախապատրաստել ուսանողներին ուսումնասիրված նյութի գործնական կիրառմանը, - խորացնել ընդհանուր իրավագիտական գիտությունների առարկայաշարի ուսումնասիրությունը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Իրավունքի հիմնական ճյուղերի (մասնավորապես՝ սահմանադրական իրավունքի, վարչական իրավունքի և վարչական դատավարության, քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության, աշխատանքային իրավունքի, քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության, էկոլոգիական իրավունքի, միջազգային հանրային իրավունքի, դրանց սկզբունքների, ինստիտուտների, նորմերի ծագումնաբանության և էության, այդ ինստիտուտների և նորմերի օրենսդրական ամրագրման և կիրառման գործընթացի վերաբերյալ հիմնարար և համակարգված գիտելիք: *Հմտություն*			

	Կարող է կիրառել մասնագիտական գիտելիքներն առավել հաճախ հանդիպող իրավական խնդիրների լուծման համար: *Կարողունակություն* Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1- Պետության և իրավունքի առաջացումը, Թեմա 2- Պետության էությունը և գործառույթները, Թեմա 3- Իրավունքը սոցիալական նորմերի համակարգում, Թեմա 4- Սոցիալական նորմերի հասկացությունն ու տեսակները, Թեմա 5- Իրավունք և իրավագիտակցություն, Թեմա 6- Օրինականություն և իրավակարգ, Թեմա 7- Իրավունքի համակարգը, Թեմա 8- Իրավական պետություն, Թեմա 9- Սահմանադրական իրավունք, Թեմա 10- Սահմանադրական կարգ հասկացությունը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդներին և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին Առարկան ամփոփվում է քննությամբ՝ 4-րդ կիսամյակում) Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում անհատական աշխատանքների հանձնարարում իրավաբանական խնդիրների լուծում Հաճախելիություն նահատման մեթոդը դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը ներկայություն մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուր միավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր՝ 1. ՀՀ Սահմանադրություն 2. Վ.Ն Խռոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն», 2001թ. 3. Վ.Ս. Ներսեսյանց «Իրավունքի և պետության տեսություն», 2001թ. 4. Ապիյան Ն. «Պետության և իրավունքի հիմնահարցեր», 2003թ.

	5. Васильев А. В. «Теория государства и права, 1998 6. Алексеев С Г« Теория государства и права. 2004 Լրացուցիչ՝ 1. www. yandex.ru. 2. www.google.ru 3. www.lib.ru 4. www.books.ru

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**Պ/բ-065-Քաղաքագիտություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Քաղաքագիտություն առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ քաղաքական պատմության, գործընթացների և զարգացման փուլերի մասին: Դասընթացի ուսումնասիրման ընթացքում ուսանողը պետք է գաղափար ունենա քաղաքական համակարգի, պետության կառավարման տիպերի և ձևերի, քաղաքական իշխանության, քաղաքական կուլտուրայի, քաղաքական կազմակերպությունների, իշխանության ձևավորման սկզբունքների, միջազգային քաղաքական կազմակերպությունների մասին: Առարկայի ուսումնասիրումը հնարավորություն կտա պատկերացում կազմել հայ ժողովրդի մշակութային նվաճումների մասին, գնահատել գեղեցիկն ու մշակութային արժեքները: Քաղաքագիտություն առարկայի ուսումնասիրմամբ ուսանողը միաժամանակ կշփվի համաշխարհային քաղաքական պատմության, մշակութաբանության, փիլիսոփայության և այլ գիտությունների հետ: Քաղաքագիտություն առարկան նախատեսված է ներկայացնել ոչ մասնագիտական բաժիններին, որպեսզի ապագա մանկավարժը գիտելիներ ունենա քաղաքական համակարգի և պետական կառավարման մասին			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* 1.ինքնուրույն վերլուծել քաղաքական իրադարձությունները 2.տարբերել քաղաքաքան և քաղաքագիտական սուբյեկտների գործառույթները 3.տարբարակել պետական կառավարման համակարգի տիպեը			

	4.տարբերակել պետության տիպերն ու ձևերը 5. հասկանալ քաղաքական կոնֆլիկտների տիպերն ու կառուցվածքը, լուծման ուղիները *Հմտություն* 1.գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն 2.հետազոտություններ կատարելու ունակություններ 3.սովորելու ունակություն 4.առաջնորդի հատկություններ 5.որակի կարևորության գիտակցում *Կարողունակություն* վերլուծման և համադրման ունակություն կազմակերպման և պլանավորման ունակություն 3.հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ 4.տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն 5.քննադատական վերլուծություն և ինքնաքննադատման ունակություն 6.միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Քաղաքագիտության առարկան, խնդիրները, մեթոդները, կապը հասարակական այլ գիտությունների հետ Թեմա 2. Քաղաքագիտության սուբյեկտները: Հասարակական քաղաքական համակարգ Թեմա 3. Պետություն, տիպերը, ձևերը Թեմա 4. Քաղաքական իշխանություն Թեմա 5. Քաղաքական գործընթացներ և կոնֆլիկտներ: Քաղաքական կուլտուրայի տիպերը Թեմա 6. Մարդու դերը քաղաքականության մեջ Թեմա 7. Անցումային հասարակության քաղաքական համակարգը: Իրավական պետություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ. □ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան, □ ինքնուրույն աշխատանքի կատարում, □ սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն, □ թեստային առաջադրանք պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով
Գրականություն	Պարտադիր 1 Վ. Թումանյան «Քաղաքագիտություն», 1992թ. 2.Քաղաքագիտության ներածություն, 1994թ. 3.Քաղաքագիտություն ներածություն, Երևան, 1996թ. 4.Ռ. Պետրոսյան, Քաղաքագիտություն, Երևան 2002թ. 5.ՀՀ Սահմանադրություն, Երևան, 2015թ. Լրացուցիչ 1Հ. Մանուչարյան «Դրվագներ հայ քաղաքական մտքի պատմության» Երևան, 2002թ. 2.Գ. Միրումյան «Քաղաքական ուսմունքների պատմություն» 2006թ

	3.Зеркин, Основы политологии, 1999г. 4.Բ. Խաչատրյան, Քաղաքագիտություն, 2017թ.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**Պ/բ-064- Մշակութաբանություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	- Մշակութաբանություն դասընթացի ծրագրային բովանդակության տիրապետումը, մշակույթի, մարդու, հասարակության ու աշխարհի մասին ընդհանուր գիտելիքների յուրացում: - աշխարհայացքային կողմնորոշումների հստակեցում - մասնագիտական, ընդհանուր գիտական և մշակութաբանական խնդիրների փոխառնչությունների պարզաբանման սկզբունքային մոտեցումների իմացում - մասնագիտական գիտելիքների զարգացմանը նպաստող մշակութա-մեթոդաբանական մտածելակերպի տարրերի ձևավորում - համաշխարհային և ազգային մշակույթի նվաճումներին հաղորդակից լինելը և մշակութաբանության բարդ հիմնախնդիրների համակարգում ճիշտ կողմնորոշվելը			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Մշակութաբանության որպես ինքնուրույն գիտության ձևավորումը, հետազոտման մեթոդները: Մշակույթ հասկացության մեկնաբանումը և սահմանումները: Մշակույթի գործառույթները: Մշակույթի դասակարգման հիմնական չափորոշիչները, մշակույթի առանձին տիպերի բնութագիրը, կրոն և մշակույթ, բարոյականություն, արվեստ, գիտություն: Բնությունն իբրև փիլիսոփայական և մշակութաբանական կատեգորիա: Արժեք հասկացության բնորոշումը, մշակույթի և արժեքների կապը, արժեքների դասակարգումը: Քաղաքակրթություն հասկացության բնութագիրը, քաղաքակրթության և մշակույթի ընդհանրություններն ու տարբերությունները; *Հմտություն* - մշակութային երևույթների օրինաչափությունները, կառուցվածքը, տիպաբանությունը, պատճառա-հետևանքային կապերը հասկանալու ունակություն - մշակույթի վերաբերյալ եղած սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու ունակություն			

	ունեցած ինֆորմացիայի և տեղեկատվության տարբեր ձևերը օգտագործելու հմտություններ մշակույթի վերաբերյալ ունեցած գիտելիքների համակարգում և վերլուծություն մասնագիտական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն, միջանձնային գործնական հմտություններ *Կարողունակություն* Ինքնուրույն աշխատելու ունակություն Հետազոտություններ կատարելու ունակություն Անկախ սովորելու ունակություն Հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները Համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվություն, Հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները Ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան, մեթոդները, գործառույթները Թեմա 2. Զանգվածային և էլիտար մշակույթ Թեմա 3. Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը Թեմա 4. Մարդ, բնություն, մշակույթ Թեմա 5. Մշակույթ և արժեքներ, մշակույթ և քաղաքակրթություն Թեմա 6. Մշակութային երկխոսություն և գլոբալիզացիա
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գիտելիքների ստուգումը և գնահատումը իրականացվում են հետևյալ բաղադրիչներով՝ ա) ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասահաճախումների հաշվառման միջոցով, բ) գործնական (սեմինար) աշխատանքներին ուսանողի մասնակցության, նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում, գ) ինքնուրույն կատարվող աշխատանքների (անհատական առաջադրանքների) հաշվառում գնահատում, դ) կրթական մոդուլի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում ու գնահատում կիսամյակի ընթացքում, ե) ստուգման արդյունքների ինտեգրում՝ դասընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի, անհատական առաջադրանքների, գործնական աշխատանքներին ուսանողի ակտիվության, հմտությունների և կարողությունների գնահատման, ընթացիկ և հանրագումարային գնահատումների հիման վրա դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում
Գրականություն	*Պարտադիր-* 1. Մելքումյան Գ.Ա. Մշակութաբանություն, 2001 2. Գուրևիչ Ս., Մշակութաբանություն,1996

	3. Բորև Յու.Բ., Գեղագիտություն, 1989 4. Սարգսյան Ս.Ա., Մշակութաբանություն, 1996 *Լրացուցիչ-* 1. Հովհաննիսյան Ս., Կուլտուրան և բնությունը, Երևան, 1984 2. Макарян Э.С. , Теориякультурыисовременнаянаука, Ереван 1984 3. Малюра Ю.А. Культурология, Москва, 1999 4. Лосев А.Д. Философия. Мифология. Культура, Москва, 1991 5. Культурология. История мировой культуры, Москва, 1995 6. Розин В.М. Введение в культурологию, Москва, 1994 7. Швейцер А. Культура и этика, Москва, 1994 8. Шнен О. Закат Европы, Москва, 1991 9. Философский словарь, Москва, 1983 10. Փիլիսոփայական բառարան

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**Պ/բ-060-Հայաստանի պատմական եվ ճարտարապետական հուշարձաններ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է համակարգված ձևով ուսանողներին ներկայացնել հայ ժողովրդի հանճարով ստեղծված պատմա-մշակութային, ճարտարապետական հուշարձանները, լուսաբանել նյութական մշակույթի այդ բնագավառի կազմավորումն ու զարգացումը, օրինաչափություններն ու առանձնահատկությունները, ինչպես նաև բնապատմական ու պատմա-մշակութային այն պայմանները, որոնք նպաստել կամ խոչընդոտել են այս ոլորտի զարգացմանը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Տիրապետում է Հայաստանի պատմական հուշարձանների պատմությանը, դրանց ուսումնասիրման խնդիրներին, նպատակներին, տեսակներին և պատկերացում ունենա դրանցից յուրաքանչյուրի մասին: *Հմտություն* - Կարողանում է կատարել պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգում և տեսական վերլուծություն, - Կարողանում է համադրել պատմական փաստերը և համակողմանի գնահատել երևույթները,			

	□ Ունի սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ, □ Կարողանում է կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառել պատմական իրողությունները հասկանալու համար, □ Կարողանում է պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները բացահայտել ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից: □ Ունի պատմագիտական հետազոտություններ կատարելու ունակություններ: *Կարողունակություն* □ Կարողանում է կատարել Հայաստանի պատմական հուշարձանների վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգում և վերլուծություն,
Դասընթացի բովանդակությունը	Ներածություն. «Հայաստանի պատմական և ճարտարապետական հուշարձաններ» առարկայի բովանդակությունը Թեմա 1.Հայաստանի պատմա-ճարտարապետական հուշարձանները 4-5-րդ դդ. Թեմա 2.Հայաստանի պատմա-ճարտարապետական հուշարձանները 6-7-րդ դդ. Թեմա 3.Հայաստանի պատմա-ճարտարապետական հուշարձանները 8-10-րդ դդ. Թեմա 4. Հայկական Վերածննդի պատմա-ճարտարապետական հուշարձանները 10-14-րդ դդ. Թեմա 5.Հայաստանի պատմա-ճարտարապետական հուշարձանները 15-17-րդ դդ. Թեմա 6.Սյունիքի, Վասպուրականի և Անի-Շիրակի Ճարտարապետական դպրոցները: Միջնադարյան Հայաստանի խաչքարային արվեստը Թեմա 7. Արցախի պատմա-ճարտարապետական հուշարձանները Թեմա 8. Հայաստանի պատմա-ճարտարապետական հուշարձանները 17-20-րդ դդ.
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	□ զեկուցումներ □ քննարկումների կազմակերպում □ կիրառական առաջադրանքների կատարում □ փոքրածավալ ինքնուրույն աշխատանքներ
Գրականություն	Պարտադիր 1. Հարությունյան Վ., Հայկական ճարտարապետության պատմություն, Եր., 1992 2. Ղաֆադարյան Կ., Միջնադարյան հուշարձանները և վիմական արձանագրությունները, Եր., 1975 3. Իսաբեկյան Հ., Հայկական Ռենեսանսի ճարտարապետությունը (10-14-րդ դդ.), Եր., 1990 4. Հայաստանի միջնադարյան կոթողային հուշարձանները. 9-13-րդ դդ. Խաչքարերը. Բ. Առաքելյանի խմբագրությամբ, Եր., 1984 5. Մկրտչյան Ծ., Լեռնային Ղարաբաղի պատմա-ճարտարապետական հուշարձանները, Եր., 1988 Լրացուցիչ 1. Գրիգորյան Վ., Հայաստանի վաղ միջնադարյան կենտրոնագմբեթ փոքր հուշարձանները,1982

	2. Կարապետյան Ս., Հյուսիսային Արցախ, Եր., 2004 3. Հայկական եկեղեցիներ, Սբ. Էջմիածին, 1970 4. Չալոյան Վ., Հայկական Ռենեսանս, Եր., 1964 5. Բարխուդարյան Ս., Միջնադարյան հայ ճարտարապետները և քարագործ վարպետները, Եր., 1963 6. Զարյան Ա.,Ակնարկներ հին և միջնադարյան Հայաստանի քաղաքինության պատմության,1986 7. Հարությունյան Վ., Միջնադարյան Հայաստանի քարավանատներն ու կամուրջները,1960 8. Խալփախչյան Հ., Հայաստանի արտադրական կառուցումները, 1961 9. Ղաֆադարյան Կ., Դվին քաղաքը և նրա պեղումները, 1982 10. Հովհաննիսյան Կ., Ճարտարապետական հուշարձանների վերականգնումը Սովետական Հայաստանում, 1978

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**Պ/բ- 036-Հայ առաքելական եկեղեցու պատմություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	1. Ուսանողներին ծանոթացնել հայ առաքելական եկեղեցու ծագմանը և կազմավորմանը, քրիստոնեական ուսմունքի բարոյագիտական սկզբունքներին, հայոց եկեղեցու տեղին ու դերին ազգապահպանությանու հայապահպանության, ազգային-ազատագրական պայքարի ոգեշնչման և հայկական մշակույթի պահպանման գործում: 2. Ուսանողներին հիմնարար գիտելիքներ հաղորդել հայ կաթողիկոսների գործունեության, երկրի հասարակական-քաղաքական կյանքում նրանց ունեցած ներդրման, ինչպես նաև առաքելական եկեղեցու՝ որպես հոգևոր կառույցի, համաշխարհային քրիստոնեության համատեքստում ունեցած առնձնահատուկ տեղի և դերի մասին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Հայ եկեղեցու կազմավորման և զարգացման հիմնական փուլերի, Հայոց կաթողիկոսների, կաթողիկոսական աթոռների և աշխարհասփյուռ թեմերի գործունեության, միջնադարյան հայ մշակույթի զարգացման և պահպանման գործում, հայ			

	ժողովրդի հասարակական-քաղաքական կյանքում, Հայաստանի ազատագրության հարցում հայ եկեղեցու և նրա նշանավոր գործիչների խաղացած դերի իացություն: *Հմտություն* Հայ եկեղեցու պատմությանը վերաբերող սկզբնաղբյուրներին և գիտական գրականության մեջ առկա հիմնական տեսակետների միջև կողմնորոշվելու և քննադատական մոտեցում ցուցաբերելու ունակության: *Կարողունակություն* *1.* համադրել հայոց պատմության և հայ եկեղեցու պատմության առանքային խնդիրները *2.* վերլուծել հայ եկեղեցու նշանավոր գործիչների վարքն ու գործունեությունը տվյալ պատմական ժամանակաշրջանում *3.* համեմատել հայ եկեղեցու զարգացման փուլերն ու դրանց օրինաչափությունները 4. գնահատել հայ եկեղեցու խաղացած դերը հայ ժողովրդի հասարակական-քաղաքական կյանքում, մշակույթի և հայապահպանության բնագավառում 5. գնահատել Հայոց Մեծ Եղեռնի, ստալինյան բռնաճնշումների և քաղաքական այլ հալածանքների հետևանքով Հայ եկեղեցու կրած վնասները, կորուստները
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Հայ եկեղեցու պատմության պարբերացումը: Քրիստոնեության ընդունման նախադրյալները Հայաստանում: Հայոց եկեղեցին 1-3-րդ դարերում Թեմա 2. Քրիստոնեության ընդունումը Հայաստանում որպես պետական կրոն: Հայոց եկեղեցին 4-5-րդ դարում: Թեմա 3. Հայոց եկեղեցին 7-9-րդ դարերում Թեմա 4. Հայոց եկեղեցին Բագրատունյանց թագավորության շրջանում Թեմա 5. Հայոց եկեղեցին Կիլիկիայի հայկական իշխանության և թագավորության ժամանակաշրջանում Թեմա 6. Կաթողիկոսության վերահաստատումը Մայր Աթոռ սուրբ Էջմիածնում: Հայոց եկեղեցին 15-16-րդ դարերում Թեմա 7. Հայոց եկեղեցին 17-18-րդ դարերում Թեմա 8. Հայոց եկեղեցին ռուսական տիրապետության հաստատումից հետո Թեմա 9. Հայոց եկեղեցին առաջին աշխարհամարտի նախօրյակին և տարիներին: Թեմա 10. Հայոց եկեղեցին Հայաստանի առաջին Հանրապետության տարիներին Թեմա 11. Թեմա 12. Հայոց եկեղեցին խորհրդային իշխանության տարիներին Թեմա 13. Հայոց եկեղեցին արդի փուլում Թեմա 14. Հայոց եկեղեցին և Սփյուռքը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ. □ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան, □ ինքնուրույն աշխատանքի կատարում, □ սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն, □ ուսանողի կողմից դրսևորած ընթացիկ ակտիվություն,

	հմտություններ և կարողություններ, □ թեստային առաջադրանք պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով
Գրականություն	*Պարտադիր* 1. Մաղաքիա Օրմանյան, Ազգապատում, հատոր Ա-Գ, Բեյրութ, 1959, 1960, 1961 2. Մաղաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանեան, Հայոց եկեղեցին, Երևան, 1993 3. Յուսիկ վարդապետ Մովսիսեան, Հայաստանեայցս առաքելական Ս. եկեղեցւոյ պատմութիւն, Էջմիածին, 2008 4. Վարդանյան Վրեժ Մկրտչի, Հայոց եկեղեցին վաղ միջնադարի քաղաքական խաչուղիներում, Վաղարշապատ, 2005 5. Պետրոսյան Եզնիկ քահանա , Հայ եկեղեցու պատմություն, մաս Ա, Էջ միածին, 1990 6. Տեր-Մինասյան Ե. Հայոց եկեղեցին, ուսումնաօժանդակ ձեռնարկ, Էջմիածին, 2014 7. Հայ եկեղեցու սուրբ կաթողիկոսները, Էջմիածին, 2017 8. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսներ, հանրագիտարան, Ս. Է ջմիածին, 2008 *Լրացուցիչ* 1. «Քրիստոնյա Հայաստան» հանրագիտարան, Երևան, 2002 2. Ավագ Հարությունյան, Մայր Աթոռ Ս.Էջմիանի հասարակական և դիվանագիտական գործունեությունը 1918-1920թթ., Երևան, 2004 3. Բալայան Մ., Հայոց Արևելից կողմանց եկեղեցին VI-XVդդ., Եր., 2003 4. Դանիելյան Է. Հայաստանի քաղաքական պատմությունը և հայ առաքելական եկեղեցին 6-7-րդ դարերում, Եչրամ, 2000 5. Դավթյան Հ., Մեզ անծանոթ Վարդանանց պատերազմը: Հայաստանյաց առաքելական եկեղեցին և մեր պատմության ընթացքը, Եր., 2007: 6. Իսկանյան Վ., Հայ-բյուզանդական եկեղեցական հարաբերությունները 4-7-րդ դարերում, Եր., 1991 7. Լեո, Հայ կղերական դիվանագիտությունը, «Անահիտ» հայրենակցական բարեգործական ընկերության հրատարակ. 8. Հակիրճ պատմություն և բացատրություն Հայաստանեա յց առաքելական սուրբ եկեղեցու, Էջմիածին, 2012

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՄՀ/բ 058-Սոցիոլոգիա**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	10

			Սեմինար	14
			Լաբորատորաշխատանք	
			Գործնականաշխատանք	
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողների մոտ գիտելիքներ ձևավորել սոցիոլոգիայի պատմական անհրաժեշտության, հասարակության ուսումնասիրության համար ունեցած դերի, սոցիոլոգիական աշխարհայացքի բազմազանության և բազմաձևության մասին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթականծրագրիհետևյալվերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Հասարակությունն իբրև համակարգ, դրա հիմնական տարրերը, դրանց միջև փոխկախվածության գործընթացները և վերահսկողության մեխանիզմները: *Հմտություն* Սոցիոլոգիական տեսությունների հիմնական ձևերին, մեթոդներին, գործիքներին, վերլուծության եղանակներին: *Կարողունակություն* Նախագծել սոցիալական որևէ երևույթի ուսումնասիրմանն ուղղված սոցիոլոգիական հետազոտության ծրագիր:			
Դասընթացիբովանդակությունը	Թեմա 1 Սոցիոլոգիայի ձևավորման նախադրյալները. պատմական ակնարկ:ՈՒսումնասիրության օբյեկտը, առարկան, ֆունկցիաները, կապն այլ գիտությունների հետ: Թեմա 2 Հասարակության կառուցվածքային տարրերը.անհատ, խումբ (տեսակները), կազմակերպություն, ինստիտուտ: Թեմա 3 Հասարակության վերահսկողության մեխանիզմներ. մշակույթ և սոցիալականացում: Թեմա 4 Հասարակության շերտավորում: Թեմա 5 Սոցիոլոգիական հետազոտության մեթոդները:			
Գնահատմանմեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդները. Խմբային աշխատանք, անհատական ներկայացումներ, բանավեճ, հարց ու պատասխան, հարցախույզ: Գնահատման չափանիշները Ուսանողի գիտելիքը - Սոցիոլոգիայի առաջացման պատմական անհրաժեշտության, վերջինիս ուսումնասիրման օբյեկտի, առարկայի, գործառույթների, հիմնականխնդիրների, սոցիոլոգիական գիտելիքի բազմամակարդակ կառուցվածքի վերաբերյալ, - հասարակության պատմական տիպերի, զարգացման օրինաչափությունների, հիմնական ընդհանրությունների եւ տարբերությունների, համակարգային մոտեցման, հասարակության՝իբրեւ համակարգի՝բազմամակարդակ			

	կառուցվածքում գործառնող եւ փոխկախված տարրերի (անհատը՝սոցիալական գործողություն կատարելու տեսանկյունից, խմբեր, կազմակերպություններ, ինստիտուտներ) վերաբերյալ, • հասարակության վերահսկողության մեխանիզմների, դրանց փոխպայմանավորվածության վերաբերյալ, • հասարակության ստրատիֆիկացիոն կառուցվածքի (շերտավորման), այն մեկնաբանող մոտեցումների, հիմնական շերտերի բնութագրի, մոբիլության, վերջինիս տեսակների, ըստ մոբիլության «բաց» եւ «փակ» հասարակությունների մեկնաբանման վերաբերյալ • Սոցիոլոգիական հետազոտության առանձնահատկությունների վերաբերյալ:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Կրավչենկո «Սոցիոլոգիա» Եր.2004 2. Մկրտչյան Ե.Ռ.,Բալայան Ն.Մ.,Սոցիոլոգիա, Երևան 2002 3. Социология, Учебник для студентов вузов, Батурин В.К., 2012 4. Giddens, Anthony, Duneier, Mitchell, Applebaum, Richard. 2007. *Introduction to Sociology. Sixth Edition.* New York: W.W. Norton and Company. Chapter Լրացուցիչ- 1. Социология, Волков Ю.Е., 2012 2. История теоретической социологии, Предыстория социологии, Учебное пособие для вузов, Давыдов Ю.Н., 2010 3. Социология, Курс лекций, Акимова И.А., Багдасарьян Н.Г., 2010 4. Steven Loyal ‘’The Sociology of Anthony Giddens’’, 2003

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՄՀ/բ-123 Զբոսաշրջության սոցիոլոգիա**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	14
			Լաբորատորաշխատանք	
			Գործնականաշխատանք	
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողների մոտ ձևավորել համընդհանուր պատկերացում նոր գիտական ուղղություններից մեկի՝ Զբոսաշրջության սոցիոլոգիայի, դերի և կարևորության վերաբերյալ, ուսանողների մոտ ձևավորել պատկերացումներ զբոսաշրջության, որպես ամբողջական համակարգի, ինչպես			

	նաև այդ համակարգում մարդու դերի և կարևորության վերաբերյալ:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Զբոսաշրջության սոցիոլոգիայի հիմնական մոտեցումների և հայեցակարգերի, զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող գործոնների ուսումնասիրության մեթոդների, զբոսաշրջության զարգացման ժամանակակից միտումների իմացություն: *Հմտություն* - ժամանակակից աշխարհում զբոսաշրջության ոլորտում տեղի ունեցող երևույթների գնահատում, պատմական փաստերի, զբոսաշրջության տնտեսական և պատմական հիմքերի, նրա որպես սոցիալական ֆենոմենի գործառնության յուրահատկությունների համադրում: *Կարողունակություն* - Զբոսաշրջության ոլորտում հետազոտությունների իրականացում, տվյալների վերլուծություն:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Ժամանցի սոցիոլոգիան, որպես սոցիոլոգիայի առանձին ճյուղ: Թեմա 2. Զբոսաշրջության սոցիոլոգիան, որպես գիտական դիսցիպլին. առաջացումը և զարգացումը: Թեմա3. Զբոսաշրջությունը որպես սոցիալմշակույթային երևույթ և դրա ինստիտուցիոնալ բնութագրիչները: Թեմա 4. Զբոսաշրջության ոլորտում սոցիոլոգիական հետազոտությունների մեթոդաբանությունը, ուղղությունը և տեխնոլոգիաները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդները Խմբային աշխատանք, անհատական ներկայացումներ, բանավեճ, հարցախույզ: Գնահատման չափանիշները Ուսանողի գիտելիքը՝ - Զբոսաշրջային սոցիոլոգիայի առաջացման պատմական անհրաժեշտության, վերջինիս ուսումնասիրման օբյեկտի, առարկայի, գործառույթների, հիմնական խնդիրների վերաբերյալ, - ժամանցի, որպես ժամանակակից սոցիալական ծառայության բնութագրիչների վերաբերյալ - Զբոսաշրջության ուսումնասիրման սոցիոլոգիական տեխնիկաների, տեխնոլոգիաների և մեթոդների վերաբերյալ:
Գրականություն	Պարտադիր- 1.Отнюкова, М. С. Социологические исследования в туризме : учебное пособие для вузов / М. С. Отнюкова, Т. В. Черевичко. — Москва : Издательство Юрайт, 2021. — 96 с. 2.Болгов В.И. Социологический анализ новых форм

	социокультурной жиз ни // Социс. 2008. № С. 28-39. 3. Покровский, Н. Е. Туризм: от социальной теории к практике управления : учебное пособие / Н. Е. Покровский, Т. И. Черняева. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва : Логос, 2009. – 215 с. 4. The sociology of tourism: Theoretical and empirical investigations Y Apostolopoulos, S Leivadi, A Yiannakis - 2013 5. New directions in the sociology of tourism SA Cohen, E Cohen - Current Issues in Tourism, 2019 - Taylor & Francis Լրացուցիչ- 1. Социология: Основы общей теории: Учеб. пособие / Отв. ред. Г.В. Осипо в, Л.Н. Москвичев. М., 2002. Разд. 6. Гл. 20, « 5. С. 795-799. 2. Туризм: информация, статистика, анализ. // Российский Туристический бюллетень., № 4 (6), 1995. 3. Квартальнов : Учебник для образоват. учреждений турист. профиля / ; Рос. междунар. акад. туризма. - М.: Финансы и статистика, 2002. - 315с. 4. Buzard, J. The Beaten Track. Oxford: Clarendon Press,1993; 5. Crawshaw, C. and Urry, J. 'Tourism and the photographic eye', in C. Rojek and J. Urry (eds) Touring Cultures. London: Routledge, 1997;

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՄԻ/բ-138- ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգում			
Դասընթացի նպատակը	Ծանոթացնել ուսանողներին ինֆորմացիա գաղափարի, նրա ներկայացման եղանակների և չափման միավորների, համակարգչի կառուցվածքի, ծրագրային ապահովման հետ: Սովորեցնել աշխատել MS Windows օպերացիոն համակարգի միջավայրում, մուտքագրել և խմբագրել տեքստեր, աշխատել աղյուսակների հետ: Կատարել տվյալների տեսակավորում և զտում MS Excel –ում, կառուցել դիագրամներ, տնտեսագիտական խնդիրները լուծել Solver-ի միջոցով, ստեղծել տվյալների բազաներ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* □ ինչ է ինֆորմացիան, որոնք են նրա չափման			

	միավորները □ համակարգչի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքները □ ինչ է ալգորիթմը, որոնք են նրա տրման եղանակները □ ալգորիթմի տեսակները ըստ կառուցվածքի □ MS Word, MS Excel և MS Access ծրագրերի նշանակությունը □ ինչ է ծրագրավորման լեզուն □ աշխատել VBA մակրոհրամանային միջավայրու *Հմտություն* □ ինֆորմացիայի տեսակավորմանը □ Windows միջավայրում աշխատանքի սկզբունքներին □ MS Office ծրագրային փաթեթին □ Solver-ի հետ աշխատելու սկզբունքներին □ VBA ծրագրավորման միջոցներին: *Կարողունակություն* □ կատարել ինֆորմացիայի տեսակավորում □ կազմել տարբեր խնդիրների լուծման ալգորիթմների բլոկ-սխեմաներ □ աշխատել տեքստային խմբագրի միջավայրում □ մուտքագրել և խմբագրել տեքստեր □ աշխատել աղյուսակների, խորագրերի, հղումների հետ □ կազմել բովանդակություն □ կատարել տվյալների տեսակավորում և ֆիլտրում □ կառուցել դիագրամաներ և գրաֆիկներ □ ստեղծել և աշխատացնել մակրոսներ □ տնտեսագիտական խնդիրները լուծել Excel ծրագրի միջոցով □ ստեղծել տվյալների բազաներ կազմել և աշխատեցնել ծրագրեր VBA մակրոծրագրեր:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Համակարգչային հիմնական և լրացուցիչ սարքավորումները, դրանց դերն ու նշանակությունը/hardware/: □ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների գործնական կիրառման հմտություններ տարբեր սարքավորումների համադրում Թեմա 2 Տարբեր ձևաչափի փաստաթղթերի կառուցման հմտություններ. □ էլեկտրոնային փաստաթղթերի ստեղծում, ձևաչափի տեղակայում □ տարբեր էլեկտրոնային ուղեցույցների և հուշագրերի կազմում, ձևավորում □ էլեկտրոնային փաստաթղթում տարբեր օբյեկտների (նկար, սիմվոլ, աղյուսակ) ներկառուցում □ տարբեր ձևաչափի գովազդային նյութերի հմուտ շարված Թեմա 3 Տարբեր օբյեկտներով համալրված հիերարխիկ կառուցվածքով շնորհանդեսային նյութերի կառուցում. □ մասնագիտական ասելիքի տրամաբանված կառուցվածքի ստեղծում □ նյութի ժամանակակից ստանդարտներով էլեկտրոնայի մատուցման հմտություններ □ տրամաբանական անցումների /hiperlink…/ կառուցման հմտություններ □ տուրիզմի տարբեր ծառայությունների տարբեր ձևաչափի էլեկտրոնային հարթակների կառուցում Բոլոր հանձնարավելիք շնորհանդեսային նյութերը վերաբերելու են ՀՀ տարբեր տեսարժան վայրերի ներկայացմանը:

	Թեմա 4 Պարզագույն տվյալների բազայի ավտոմատ ղեկավարման համակարգի ստեղծում □ տվյալների տիպեր □ տվյալների սիստեմավորում և պարզագույն հենքերի կառուցում □ աղյուսակների ստեղծում, ձևերի կառուցում □ պարզագույն հարցումների ստեղծում Բոլոր հանձնարարվելիք տվյալների հենքերի ավտոմատ համակարգերը լինելու են ուսանողների կողմից ստեղծված իրականանման տուրիստական գործակալությունների և ծառայությունների տվյալների բազաների կառուցում այնպես, որ արդյունքում դրանցից ստանանք տարբեր իրատեսական հարցումներ: Թեմա 5 Աղյուսակային պրոցեսորի հետ աշխատելու և ալգորիթմական մտածողության զարգացում □ էլեկտրոնային փաստաթղթի կառուցում □ պարզագույն և միջին բարդության բանաձևերի կազմում և կիրառում □ էլեկտրոնային ինֆորմացիայի դասավորում և ֆիլտրում □ գրաֆիկական վերլուծությունների կառուցում Բոլոր հանձնարարվելիք հաշվարկները վերաբերվելու են երևակայական տուրիստական գործակալությունների և ծառայությունների տարբեր իրականանմա գործընթացների հաշվարկների: Թեմա 6 Համացանցից գրագետ օգտվելու հմտություններ □ էլեկտրոնային հասցե կառուցում □ տարբեր ձևաչափի հարցումներ կազմում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին. Մասնակցությունը դասընթացին (20 միավոր) □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Դասերին հաճախման հաշվառում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Ներկայություն □ Մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Մասնակցությունը և ակտիվությունը լաբորատոր աշխատանքներին (20 միավոր) □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Ներկայությունը □ Տնային աշխատանքների կատարում □ Մասնակցությունը լսարանային քննարկումներին Ստուգողական աշխատանք (ընդհանուր գնահատականի 20 % կամ 20 միավոր) □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Ստուգողական աշխատանքի գնահատում դասախոսի կողմից □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Առաջադրված հարցերի պատասխանները □ Առարկայի իմացությունը □ Խնդիրների լուծումը Ինքնուրույն աշխատանք (ընդհանուր գնահատականի 10 % կամ 10 միավոր) □ Գնահատման մեթոդը՝

	□ Անհատական աշխատանքի արդյունքում լուծված խնդիրների պաշտպանություն □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Անհատական աշխատանքի ներկայացում □ Խնդիրների լուծման համար կիրառված մեթոդների և միջոցների ընտրության հիմնավորում Բոնուսներ (ընդհանուր գնահատականի 30% կամ 30 միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ Վերը նշված 5 տարբեր կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը Գնահատման չափանիշները՝ Հատուկ համակարգչային ծրագրի միջոցով վերը նշված 5 կետերի արդյունքների հիման վրա տվյալ ուսանողի ունակության, կարողության և հմտության միավորների հաշվում: Ստուգարք Հաշվարկվումէ է վերը նշված կետերից առաջացած արդյունքներից Եզրափակիչ քննություն Գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր քննությունների համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից Գնահատման չափանիշները՝ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները Առարկայի իմացությունը Հարցատոմսում նշված խնդիրների լուծումը
Գրականություն	Պարտադիր- Ս Կոսեմյան MS EXCEL ԱՂՅՈՒՍԱԿԱՅԻՆ ԽՄԲԱԳԻՐ (ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ), 2017 Կ. Սիրադեղյան Պատմողականից գրաֆիկական ալգորիթմին անցման կազմակերպոմը որպես մինչծրագրային արդյունավետ փուլ, Բնագետ, Երևան Հովսեփյան Վ. Ս. - "Ինֆորմատիկայի և հաշվողական տեխնիկայի հիմունքներ", Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, Մակարով, Մակարեան Ինֆորմատիկայի հիմունքներ Վենետիկ Карчевский Е.М., Филиппов И.Е. -Excel 2007 в примерах Харитонова И.А. Microsoft Office Access 2007, СПб.: БХВ – Петербург Լրացուցիչ- М. С. Кукушкина-Работа в MS Office 2007, Ульяновск Կ. Սիրադեղյան Ինֆորմատիկայում պայմանավորվածությունների իմաստային շեղումներ մաթեմատիկայից Долженков В.А. Microsoft Office Excel 2007 СПб.: БХВ – Петербург Աշխատանք Solvet գործիքով, ամացանց

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՔԿ/բ-156 Էկոլոգիա և բնապահպանության հիմունքներ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	14

			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ բույսերի, կենդանիների և շրջակա միջավայրի փոխհարաբերությունների և օրինաչափությունների վերաբերյալ, ուսանողներին ապահովել էկոլոգիական գործոնների, բույսերի,կենդանիների առանձին խմբերի յուրահատուկ վերաբերմունքն արտաքին միջավայրի և որոշ էկոլոգիական օրինաչափությունների, համակեցությունների հարմարվողական դերի մասին, կենսահամակեցությունների կառուցվածքի և թվակազմի կարգավորման մեխանիզմների մասին, ներտեսակային և միջտեսակային փոխհարաբերությունների, սուկցեսիաների և բույսերի կյանքի ձևերի մասին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* □ Էկոլոգիական գործոնների ազդեցությունը բույսերի վրա և նրանց միջև ստեղծվող փոխհարաբերությունների մասին, □ համակեցությունների կառուցվածքի, նրանցում ընթացող միջտեսակային և ներտեսակային փոխհարաբերությունների մասին: □ համակեցությունների առաջնային և երկրորդային հերթափոխության մասին: *Հմտություն* □ Էկոլոգիա և բնապահպանության հիմունքներ ուսումնասիրման մեթոդներին, □ բնության օրինաչափությունների վերլուծությանը: □ Էկոլոգիա և բնապահպանության հիմունքների բնագավառում գործնական հմտություններին: *Կարողունակություն* □ Յուրացնելով բույսերի էկոլոգիական առանձնահատկությունների մասին գիտելիքները իրականացնել բույսերի,կենդանիների պահպանության միջոցառումներ □ Էկոլոգիա և բնապահպանության հիմունքներ առարկայի վերաբերյալ տեսական գիտելիքներն ու ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ, □ հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ			
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա1.</u> Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: Էկոլոգիա և բնապահպանության հիմունքներ առարկան« խնդիրները զարգացման տարբեր էտապներում: Էկոլոգիա և բնապահպանության հիմունքներ զարգացման պատմությունը: Ժամանակակից էկոլոգիա և բնապահպանության հիմունքներ առարկայի կառուցվածքն ու խնդիրները, դիրքը կենսաբանական գիտությունների համակարգում: Էկոլոգիա և բնապահպանության հիմունքներ որպես բնության պահպանության և բնության ռացիոնալ օգտագործման տեսական հիմք:			

	Թեմա2.Բույսերի, կենդանիների վրա արտաքին գործոնների ազդեցության ընդհանուր օրինաչափությունները: Հասկացողություն էկոլոգիական գործոնների մասին: Աբիոտիկ« բիոտիկ« անթրոպոգեն, էդաֆիկ գործոններ: Սահմանափակող գործոններ: Գործոնի ազդեցության ուժ: Օպտիմում և պեսիմում: Կրիտիկական կետեր: Տեսակի էկոլոգիական վալենտականություն: Օրգանիզմների էկոլոգիական դասակարգման սկզբունքները: Թեմա 3.Լույսի դերը բույսերի, կենդանիների կյանքում: Բույսերի,կենդանիների էկոլոգիական խմբերը լույսի նկատմամբ և դրանց ադապտացիոն յուրահատկությունները: Լուսապարբերականություն: Բույսերի,կենդանիների հարմարվողականությունը թույլ լուսավորվածության պայմաններին: Թեմա 4. Ջերմության նկատմամբ բույսերի,կենդանիների էկոլոգիական վալենտականությունը: Ջերմաստիճանի ազդեցությունը օրգանիզմների կենսագործունեության վրա: Բույսերի,կենդանիների ջերմային ռեժիմի յուրահատկությունը:Բույսերի,կենդանիների մոտ ջերմակարգավորման հիմնական ուղիները:Բույսերի,կենդանիների ջերմային ռեժիմը և նրանց ոչնչացման պատճառները ցածր և բարձր ջերմաստիճանի դեպքում: Թեմա 5. Խոնավության նշանակությունը ցամաքային օրգանիզմների կյանքում: Ցամաքի վրա խոնավության ձևերը և աղբյուրները:Բույսերի մոտ խոնավության մուտքի ե ելքի ուղիները: Բույսերի էկոլոգիական խմբերը ըստ ջրային հաշվեկշռի, հիդրոֆիտներ« մեզոֆիտներ և քսերոֆիտներ: Ջրի տարբեր ձևերի ազդեցությունը բույսերի վրա: Թեմա 6.Տեղումների տեսակը և դրանց էկոլոգիական դերը: Բույսերի,կենդանիների կյանքում էդաֆիկ գործոնը: Օդի կազմը և շարժումը: Քամու դերը տեսակների Էկոլոգիայում: Հողը որպես կյանքի միջավայր: Հողի յուրահատկությունը: Հողերի ջրային ռեժիմը: Հողի մեխանիկական կազմի էկոլոգիական նշանակությունը բույսերի,կենդանիների համար: Թեմա 7. Ժամանակը որպես էկոլոգիական գործոն բույսերի,կենդանիների կյանքում: 'Կենսաբանական ժամացույց': Բույսերի,կենդանիների,կենդանիների օրական և ցիրկադային ռիթմը: Բույսերի,կենդանիների էկոլոգիական խմբերն ըստ օրական ակտիվության: Հիմնական ադապտացիաները: Լուսնային ռիթմեր, դրանց յուրահատկությունը: Մակընթացության և տեղատվության ռիթմերը օվկիանոսում: Սեզոնային ռիթմեր: Դրանց ադապտիվ բնույթը: Բույսերի,կենդանիների հարմարվածությունը տարվա անբարենպաստ պայմաններին: Սեզոնային զարգացումը ղեկավարող գործոններ: Բույսերի,կենդանիների մոտ պերիոդիզմի երևույթի էությունը: Թեմա 8. Բիոտիկ կապերի հիմնական տիպերը« դրանց դրսևորման յուրահատկությունը միջտեսակային և ներտեսակային հարաբերություններում: Գրշատիչ-զոհ« մակաբույծ-տեր փոխհարաբերությունները: Այդ կապերի ընդհանուր գծերը և յուրահատկությունը: Թեմա9. Համակեցություն: Հասկացողություն բուսական համակեցության մասին, համակեցության կառուցվածքը: Ստաբիլ և ոչ ստաբիլ համակեցություններ Հասկացողություն

	կենսացենոզի մասին: Ֆիտոցենոզ: Կենսացենոզի կառուցվածքը: Սահմանային Էֆեկտ: Կենսացենոզի տարածական կառուցվածքը: Ջրային և ցամաքային կենսացենոզների տարբերությունը: <u>Թեմա 10.</u> Համակեցության ստաբիլության հիմնախնդիրը: Սուկցեսիաների ընդհանուր օրինաչափությունները: Առաջնային և երկրորդային սուկցեսիաներ: Սուկցեսիաների յուրահատուկ տարբերակները: <u>Թեմա 11.</u> Բույսերի,կենդանիների վրա միջավայրի գործոնների ձևառաջացնող ազդեցությունը: Հասկացողություն բույսերի, կենդանիների կյանքի ձևերի մասին: Կյանքի ձևերի ձևավորման հարմարվողական նշանակությունը: Կյանքի ձևերի դասակարգումը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	*<u>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</u>* □ 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ 1։Մասնակցությունը դասընթացին ։ 20 միավոր։ □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Հաճախումների հաշվում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Ներկայությունը 2։Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին ։20 միավոր։ □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Ներկայությունը 3։ քննություն 4։ Գործնական և ստուգողական աշխատանք ։ընդհանուր գնահատականի 20 ։ կամ 20 միավոր ։ □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Նեգրավվածության աստիճանի հաշվառում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Տնային աշխատանքների կատարում □ Մասնակցությունը լսարանային քննարկումներին □ Մասնակցությունը ստուգողական աշխատանքներին 5։ Ինքնուրույն աշխատանք ։ընդհանուր գնահատականի 10 ։ կամ 10 միավոր ։ □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Անհատական աշխատանքի ներկայացում □ Խմբային աշխատանքի ներկայացում □ Թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան □ Թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 6։Բոնուսներ ։ընդհանուր գնահատականի 30 ։ կամ 30 միավոր ։ □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Վերը նշված 6 տարբեր կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը □ Գնահատման չափանիշները՝ Հատուկ համակարգչային ծրագրի միջոցով վերը նշված 6 կետերի օգնությամբ հաշվվում է տվյալ ուսանողի ունակությունը, կարողությունը և հմտությունը

Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները

Գնահատումը կատարվում է բուհում ընդունված 100 միավորանոց բազմագործոնային գնահատման կանոնակարգի համաձայն.

- մեկ եզրափակիչ քննություն
-երկու ինքնուրույն աշխատանք
-երկու ստուգողական աշխատանք
-մասնակցությունը դասընթացին (մինչև 20 միավոր)
-մասնակցությունը և ակտիվությունը ·ործնական աշխատանքներին (մինչև 20 միավոր)
-եզրափակիչ քննություն
-·ործնական և ստու·ողական աշխատանք (մինչև 20 միավոր)
-ինքնուրույն աշխատանք (մինչև 10 միավոր)
-ուսանողի հմտությունները և կարողությունները (մինչև 30 միավոր)
-դրական համարվում է 8-ից 20 միավորը

Գնահատա□անը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ100 միավորանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ կրեդիտային համակարգի
"գերազանց" (5)	96-100	A^+
"գերազանց" (5)	91-95	A
"գերազանց" (5)	86-90	A^-
"լավ" (4)	81-58	B^+
"լավ" □4)	76-80	B
"լավ" (4)	71-75	B^-
"բավարար" (3)	66-70	C^+
"բավարար" (3)	61-65	C
"բավարար" (3)	55-60	C^-
"անբավարար" (2)[1]	40- 54	D
"անբավարար" (2)[2]	մինչև 40	F
"ստուգված"	55-100	S
"չստուգված"[1]	40-54	U
"չստուգված"[2]	մինչև 40	U

Գնահատման սանդղակը

[1])Թույլատրվում է մասնակցել քննության պարտքերի մարմանը

[2])Չի թույլատրվում մասնակցել պարտքերի մարմանը

Գրականություն

Պարտադիր-

1. Двороковский М. С.- Экология растений-1983 г.
2. Горышина Т. К.- Экология растений-1978 г.
3. Березина Н.А., Афанасьева Н.Б.- Экология растений.2009г
4. Մելքումյան- Էկոլոգիա, 2009թ.
5. В.А.Радкевич "Экология" Минск.
6. Н. М. Черпова, А.М.Былова "Экология", М., 1980թ.
7. А.А. Хван "Экология" М., 2002թ.
8. Հարությունյան Լ. Վ.- Ընդհանուր էկոլոգիա,1998թ.

Լրացուցիչ-

	1. Юджин, Одум "Экология". В 2-х томах. 1986 2. Чернова Н.И., Былова А.М.- "Общая экология". 2004 3. Бигон "Экология" М., 1999.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԱՍ/բ-051 - Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել քաղպաշտպանության համակարգին և հիմնական խնդիրներին, ինչպես նաև, արտակարգ իրավիճակներում վարքի կանոններին և բնակչության պաշտպանության հիմնահարցերին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* *Ուսանողը պետք է իմանա* □ արտադրական իրավիճակների դասակարգումը, բնութագիրը, կանխարգելման միջոցները, ինչպես նաև բնական, էկոլոգիական, տեխնածին աղետներից պաշտպանվելու միջոցառումները: □ զանգվածային ոչնչացման զենքերի տեսակների, դրանց կիրառման ժամանակ առաջացած հետևանքների, պայքարի ու կանխարգելիչ խնդիրները □ բնակչության պաշտպանության միջոցները արտադրական իրավիճակներում և պատերազմի ժամանակ □ ապաստարանների, հակաճառագայթային թաքստոցների կառուցվածքները, տարհանման և ապակենտրոնացման կազմակերպման սկզբունքները □ ռիսկի գործոնը արտակարգ իրավիճակներում, ճգնաժամային կառավարման մի շարք հարցերի գաղափարները: *Հմտություն* □ բնակչության պաշտպանությանը անհատական և կոլեկտիվ միջոցներով □ հակագազից օգտվելու կանոններին □ շնչառական օրգանների պաշտպանության պարզագույն միջոցներին □ մարդասիրական օգնության կազմակերպմանը			

	արտակարգ իրավիճակներում: *Կարողունակություն* □ դիմակայել բնական, էկոլոգիական, տեխնածին աղետներին □ միջուկային, քիմիական, կենսաբանական զենքերից պաշտպանվել ապաստարաններում, հակաճառագայթային թաքստոցներում □ ցուցաբերի առաջին բուժօգնություն տուժածներին □ աշխատել փրկարարական ջոկատներում:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակներ, առաջացման պատճառները, զարգացման փուլերը և դասակարգումը: Թեմա 2. Տարերային աղետներ, վտանգավոր երևույթներ, առաջացման պատճառները: Տեխնածին աղետներ բնակչության պաշտպանության հրատապ միջոցները: Թեմա 3. Զանգվածային ոչնչացման զենքի տեսակները, բնութագիրը և բնակչության պաշտպանությունը նրանից: Թեմա 4. Բնակչության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: Թեմա 5. Քաղաքացիական պաշտպանությունը, նրա նպատակները և խնդիրները: Քաղաքացիական պաշտպանության պաշտպանական կառույցները: Թեմա 6. Արտակարգ իրավիճակների ռիսկի գնահատումը: Ռիսկի նվազեցման համալիր ծրագիր: Թեմա 7. Փրկարար աշխատանքի կազմակերպումը ԱԻ և պատերազմի ժամանակ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ 1) Ստուգարք 7-րդ կիսամյակում,(դասընթացի վերջում) (20 միավոր) □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Գործնական կատարումներ չափորոշիչներին համապատասխան □ Ստուգողական հարցեր □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Մշակված նորմատիվների կատարում □ Առարկայի իմացությունը 2· Մասնակցությունը դասընթացին · 10 միավոր· □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Հաճախումների հաշվառում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Ներկայությունը 3·Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին ·20 +10 միավոր· □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Ներկայությունը ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ 4· Գործնական և ստուգողական աշխատանք ·20 միավոր · □ Գնահատման մեթոդը՝

	□ Նեգրավվածության աստիճանի հաշվառում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Տնային աշխատանքների կատարում □ Մասնակցությունը լսարանային քննարկումներին □ Մասնակցությունը ստուգողական աշխատանքներին 5· Ինքնուրույն աշխատանք ·ընդհանուր գնահատականի 10 · կամ 10 միավոր · □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Անհատական աշխատանքի ներկայացում □ Խմբային աշխատանքի ներկայացում □ Թիմային աշխատանքի մասնակցություն □ Թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն Հատուկ համակարգչային ծրագրի միջոցով վերը նշված 5 կետերի օգնությամբ հաշվվում է տվյալ ուսանողի ունակությունը, կարողությունը և հմտությունը
Գրականություն	Պարտադիր -Հ.Մ.Գրիգորյան-«Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնահարցեր», Երևան 2014թ. Ալավերդյան Ռ., Սարաֆյան Կ., «Զրհեղեղներ», Երևան 2000 թ. Ասրյան Հ., Մամիկոնյան Յու., Մաթևոսյան Հ., Սարաֆյան Կ., «Ձեռնարկ ռազմական և արտակարգ իրավիճակներումվարելակերպի կանոնների մասին», Երևան 2001թ. Բալասանյան Ս., «Սեյսմիկ պաշտպանությունը և նրա կազմակերպումը», Գյումրի, Էլդորադո, 200 թ. Մաթևոսյան Հ., Սարաֆյան Կ. և ուրիշներ «Ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում վարվելակերպի կանոնների մասին», Ձեռնարկ, Երևան 2001թ. Հովհաննիսյան Ս., «Աղետների ռիսկերի նվազեցման կրթություն», Երևան, Փրինթինֆո 2011թ. Հարությունյան Ս., Արտակարգ իրավիճակների և քաղպաշտպանության հիմունքներ, Երևան, Տնտեսագետ 2003 թ. Լրացուցիչ- Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մասին»1998 թ. 2-ը դեկտեմբերի Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին»,2002 թ. 5-ը մարտի ՀՀ օրենք «Տեղական ինքնակառավարման մասին», Երևան, Նորք-ֆիրմա ՍՊԸ1996 թ ՀՀ օրենքը «Սեյսմիկ պաշտպանության մասին», Երևան 2007թ. ՀՀ օրենքը «ԱԻ-ում բնակչության պաշտպանության մասին»1998 թ. ՀՀ օրենքը «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին» 2002 թ.

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՔԿ/բ-178. Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">2 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">24</td><td>Դասախոսություն</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>14</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">36</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">60</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">«Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում» առարկայի հիմնական նպատակն է ուսանողների տալ գիտելիքներ բժշկագիտության հիմունքների, հիվանդությունների դասակարգման, առաջացման պատճառների, ընթացքի, կանխարգելման մասին: Նրանց մոտ զարգացնել անհրաժեշտ հմտություններ աղետների օջախում տուժածներին առաջին և մինչբժշկական օգնություն ցույց տալու համար, պատրաստել նրանց պրակտիկ աշխատանքի բժշկական օգնություն ցուցաբերելու համար արտակարգ իրավիճակների պայմաններում:Ուսանողների մոտ արմատավորել հմտություններ և կարողություններ կատարելու վիրակապություն, դնել բեկակալ, չափել հիվանդի կամ տուժվածի զարկերակային ճնշումը, որոշել պուլսը, շնչառության հաճախականությունը, չափել մարմնի առավելագույն ջերմությունը, վերահսկել տուժվածի վիճակը,կանխել վնասվածքային շոկի առաջացումը, կազմակերպել ճիշտ օգնություն վնասվածքների ժամանակ, կատարել ճիշտ տեղափոխություն:Գաղափար կազմել առողջ ապրելակերպի, սեռական դաստիարակության մասին:
Ծրագրով նախատեսված են դասախոսություններ և գործնական պարապմունքներ լսարաններում և կաբինետներում, իսկ կլինիկային հատկացված ժամերը անց են կացվում հիվանդանոցում և պոլիկլինիկայում:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
□ Հիվանդությունը (ոչ վարակիչ և վարակիչ):
□ Հիվանդի (վարակիչ և ոչ վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը:
□ Հիվանդի խնամքը՝ սիրտ-անոթային, շնչառության, մարսողության, էնդոկրին, միզազատական և վարակիչ հիվանդությունների ժամանակ:
□ Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ:
□ Սիրտ անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազման պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
□ Սիրտ անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգի պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:</td></tr>
</table>

	□ Արյան գերճնշման պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: □ Բրոնխների բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը: □ Բրոնխների ասթման՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: □ Թոքերի բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: □ Մարսողության օրգանների հիվանդությունները՝ □ Ստամոքսի բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: □ Խոցային հիվանդություն՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: □ Էնդեմիկ խպիպ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: □ Շաքարախտը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: □ Երիկամի բորբոքում՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: □ Մեզահեռացնող ուղու բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: □ Վարակիչ հիվանդությունների (անվանախմբավորումները, պատճառները): □ Դիզենտերիա՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը: □ Լյարդի բորբոքում՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը: □ Ջրծաղիկ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը: □ Դիֆտերիա՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը: □ Էպիդեմիկ պարոտիտ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը: □ Բծավոր տիֆ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը: □ Բրուցելյոզ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը: □ Սիբիրախտ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը: □ Իմունիտետը: Պատվաստումը: □ Անոթազարկի հաճախականություն չափելը: □ Մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշման չափելը: □ Մեխանիկական ճնշումաչափիչով առանց հնչյունալսիչով արյան ճնշման չափելը: □ Շնչառության շարժումների հաճախականություն չափելը: □ Դեղանոթից դեղանյութի զետեղումը ներարկիչի մեջ: □ Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը: □ Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը: □ Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: □ Դեղանյութի ներմուծումը ականջի մեջ: □ Դեղանյութի ներմուծումը քթի խոռոչ: □ Մարմնի ջերմաստիճան չափել: □ Արյան տեղային արյունահոսություն առաջացնող միջոց

	դնել: *Հմտություն* □ Ձեռք բերված տեսական և գործնական գիտելիքների կիրառում: □ անոթազարկի հաճախականություն չափել: □ մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշման չափել: □ շնչառության շարժումների հաճախականություն չափել: □ դեղանոթից դեղանյութ զետեղել ներարկիչի մեջ: □ մարմին ենթամաշկային ներարկել դեղանյութ □ մարմին ներմկանային ներարկել դեղանյութ □ մարմին ներանոթային ներարկել դեղանյութ □ Դեղանյութ ներմուծել ականջի մեջ: □ Դեղանյութ ներմուծել քթի խոռոչ: □ Մարմնի ջերմություն չափել: □ Արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնել *Կարողունակություն* □ Հիվանդի հետազոտության մեթոդներին և առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելուն □ անձնական հիգիենայի կանոններին □ հիվանդի խնամքի կազմակերպմանը □ առողջությունը պայմանավորող բաղադրիչների ճիշտ կիրառումը
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1.</u> Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (ոչ վարակիչ, վարակիչ), հիվանդի (ոչ վարակիչ, վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը: <u>Թեմա 2.</u> Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ՝ սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազում՝ առաջին բուժօգնությունը, սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգ՝ առաջին բուժօգնությունը, արյան գերճնշում: <u>Թեմա 3.</u> Շնչառության օրգանների հիվանդություններ՝ բրոնխի բորբոքում (բրոնխաբորբ), բրոնխների ասթմա (բրոնխադժվարաշնչառություն), թոքի բորբոքում (թոքաբորբ): Թեմա 4 . Մարսողության օրգանների հիվանդություններ՝ ստամոքսի բորբոքում (ստամոքսաբորբ), բարակ աղու խոց: Ներզատիչ օրգանների հիվանդություններ՝ շաքարախտ, էնդեմիկ խպիպ: Դիզենտերիա (Աղիքամանրէախտ): Լյարդի բորբոքում: Իմունիտետ: Ջրծաղիկ, կարմրուկ, էպիդեմիկ պարոտիտ: Թեմա 5. Մեզագոյացնող և մեզ հեռացնող օրգանների հիվանդություններ՝ երիկամի բորբոքում (երիկամաբորբ), մեզահեռացնող ուղու բորբոքում (մեզաուղաբորբ): Վարակիչ հիվանդություններ: Դիֆտերիա, բծավոր տիֆ, բրուցելոզ, սիբիրախտ, դաբաղ: Թեմա 6. Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (ոչ վարակիչ, վարակիչ), հիվանդի (ոչ վարակիչ, վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Անոթազարկի հաճախականության չափումը: Արյան ճնշման

	չափումը: Թեմա 7. Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ՝ սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազում՝ առաջին բուժօգնությունը, սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգ՝ առաջին բուժօգնությունը, արյան գերճնշում: Դեղանյութի զետեղումը դեղանոթից ներարկիչի մեջ, դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը, դեղանյութի ներմկանային ներարկումը, դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: Թեմա 8. Շնչառության օրգանների հիվանդություններ՝ բրոնխի բորբոքում (բրոնխաբորբ), բրոնխների ասթմա (բրոնխադժվարաշնչառություն), թոքի բորբոքում (թոքաբորբ): Շնչառության շարժումների հաճախականության չափումը: Հիվանդի անհատական հիգիենան և պահպանման կանոնները: Թեմա 9. Մարսողության օրգանների հիվանդություններ՝ ստամոքսի բորբոքում (ստամոքսաբորբ), բարակ աղու խոց: Ներզատիչ օրգանների հիվանդություններ՝ շաքարախտ, էնդեմիկ խպիպ: Արյան տեղային արյունահորդում: Ստամոքսի լվացում: Թեմա 10. Մեզագոյացնող և մեզ հեռացնող օրգանների հիվանդություններ՝ երիկամի բորբոքում (երիկամաբորբ), մեզահեռացնող ուղու բորբոքում (մեզաուղեբորբ): Վարակիչ հիվանդություններ: Իմունիտետ, պատվաստում: Դիզենտերիա (Աղիքամանրէախտ): Լյարդի բորբոքում: Ջրծաղիկ: Հոգնաների տեսակները և դրման տեխնիկան: Թեմա 11. Դիֆտերիա, էպիդեմիկ պարոտիտ, կարմրուկ, բծավոր տիֆ: Բուժական սնունդ և դիետիկ սեղաններ: Թեմա 12. Բրուցելոզ, սիբիրախտ, դաբաղ: Բնական, խառը և արհեստական սնուցում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	*<u>Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.</u>* ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ 1) Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 8-րդ Թեմա՝ 20 միավոր) - Գնահատման մեթոդը՝ - Գրավոր ստուգում համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից - Գնահատման չափանիշները՝ - Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները - Առարկայի իմացությունը -Իրավիճակի գնահատում 2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգումը (դասընթացի 12-րդ Թեմա՝ 20 միավոր) - Գնահատման մեթոդը՝ - Բանավոր հարցում դասախոսի կողմից - Գնահատման չափանիշները՝ - Առարկայի իմացությունը 3.Մասնակցությունը դասընթացին ՝ 20 միավոր՝ - Գնահատման մեթոդը՝ - Հաճախումների հաշվում - Գնահատման չափանիշները՝ - Ներկայությունը 4՝Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին ՝20 միավոր՝

	□ Գնահատման մեթոդը՝ □ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Ներկայությունը 5 Եզրափակիչ ստուգում 6· Գործնական և ստուգողական աշխատանք ·ընդհանուր գնահատականի 20 · կամ 20 միավոր · □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Նեգրավվածության աստիճանի հաշվառում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Տնային աշխատանքների կատարում □ Մասնակցությունը լսարանային քննարկումներին □ Մասնակցությունը ստուգողական աշխատանքներին 7· Ինքնուրույն աշխատանք ·ընդհանուր գնահատականի 10 · կամ 10 միավոր · □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Անհատական աշխատանքի ներկայացում □ Խմբային աշխատանքի ներկայացում □ Թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան □ Թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8·Բոնուսներ ·ընդհանուր գնահատականի 30 · կամ 30 միավոր · □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Վերը նշված 6 տարբեր կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը □ Գնահատման մեթոդներ □ Ռեֆերատ, Զեկույց, Թեստ, Գործարար խաղեր (ակտիվ մասնակցություն), Կլոր սեղան (ակտիվ մասնակցություն), Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն, Նախագծերի մեթոդ, Հարցի նախապատրաստման մոդել, Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում, Աշխատանքային տետրի վարում, Կուրսային աշխատանք, Հարցազրույց, Ստուգողական աշխատանք: Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդներ ա/Լսարանային պարապմունքներ Մտագրոհ, Նախագծային մեթոդ, T-աձև աղյուսակ, M-աձև աղյուսակ, Պրիզմա, Խճանկար, Անկյուններ, Բանավեճ, Բառային քարտեզ, Իրադրությունների վերլուծության մեթոդ, զուգակցված դաս, հիմնահարցային դասախոսություն, դրույթային դասախոսություն, դասախոսություն-ամփոփում, ակնադիտական դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-զրույց, դասախոսություն-քննարկում, թեստերի և փոքր-թեստերի կատարում, դասախոսություն-ամփոփում, գործնական պարապմունքներ, ընդհանրական դասախոսություններ, հակիրճ դասախոսություն, պրակտիկում, զուգակցված դաս, անհատական աշխատանքով, ինտեգրատիվ դաս, գործնական (արտադրական) ուսուցման տիպային դաս, ակնադիտական դասախոսություն, նախօրոք պլանավորված սխալներով դասախոսություն, թրեյնինգ, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-

կոլոկվիում, անհատական աշխատանքով սեմինար, սեմինար-հարց-պատասխան, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-հարց-պատասխան, խմբային աշխատանքով սեմինար, որոնողական սեմինար, ընտրովի խմբերում կազմակերպվող սեմինար, համակարգային սեմինար, լաբորատոր պարապմունք:

բ/արտալսարանային պարապմունքներ
ինտեգրատիվ դաս, սեմինար-բանավեճ, հիմնահարցային սեմինար, արտադրական գործնական պարապմունքներ,հիմնահարցային սեմինար, բազմատարբերակային հարցաթերթերի լրացում, թատերային ներկայացում, տվյալների բազայի ստեղծում, մասնագիտական գործունեության հետևում և իրական վերարտադրություն, դասախոսություն-խորհրդատվություն, խմբային աշխատանքով սեմինար, միջառարկայական սեմինար, ստեղծագործական սեմինարներ, միջառարկայական սեմինար, սեմինար-էքսկուրսիա, կողմնորոշիչ սեմինար:
8·Բոնուսներ ·ընդհանուր գնահատականի 30 · կամ 30 միավոր ·
- Գնահատման մեթոդը՝
- Վերը նշված 6 տարբեր կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը
- Գնահատման չափանիշները՝
- Գնահատման չափանիշները՝

Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը
Գնահատման սկզբունքները
Հաճախումները դասերին 10 միավոր
Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր
Գործնական աշխատանք 20 միավոր
Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր
Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր

———————————————————————————

Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը ——

100 %

Գնահատման սանդղակը

Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ100 միավորանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ կրեդիտային համակարգի
"գերազանց" (5)	96-100	A^+
"գերազանց" (5)	91-95	A
"գերազանց" (5)	86-90	A^-
"լավ" (4)	81-58	B^+
"լավ" (4)	76-80	B
"լավ" (4)	71-75	B^-
"բավարար" (3)	66-70	C^+
"բավարար" (3)	61-65	C

"բավարար" (3)	55-60	C-
"անբավարար" (2)[1]	40- 54	D
"անբավարար" (2)[2]	մինչև 40	F
"ստուգված"	55-100	S
"չստուգված"[1]	40-54	U
"չստուգված"[2]	մինչև 40	U

[1])Թույլատրվում է մասնակցել քննության պարտքերի մարմանը

[2])Չի թույլատրվում մասնակցել պարտքերի մարմանը

Գնահատման կառուցվածքը

Գնահատումը կատարվում է բուհում ընդունված 100 միավորանոց բազմագործոնային գնահատման կանոնակարգի համաձայն.

- երկու ընթացիկ և մեկ եզրափակիչ ստուգարք
- 2-4 ինքնուրույն աշխատանք
- 2-4 ստուգողական տեստային աշխատանք
- առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 9-րդ Թեմա՝ մինչև 20 միավոր)
- երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 12-րդ Թեմա՝ մինչև 20 միավոր)
- առաջին և երկրորդ ընթացիկ ստուգումների արդյունքները միջինացվում են
- մասնակցությունը դասընթացին (մինչև 20 միավոր)
- մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին (մինչև 20 միավոր)
- եզրափակիչ քննություն
- գործնական և ստուգողական աշխատանք ՝մինչև 20 միավոր ՝
- դրական համարվում է 8-ից 20 միավորը
- ինքնուրույն աշխատանք ՝մինչև 20 միավոր ՝

ուսանողի հմտությունները և կարողությունները (մինչև 30 միավոր ՝

Գրականություն

Պարտադիր-

1. Ն. Ավետիսյան , "Ներքին հիվանդություններ", 2004
2. Վ. Աստվածատրյան , "Կլինիկականկան մանկաբուժություն ", 2000
3. В.И.Покровский. Популярная медицинская энциклопедия. 1989
4. А. Воробьева. Учебное пособие для подготовки медицинский сестер. 2001
5. Ա. Ն. Մուրատով , Վիրաբուժություն և հիվանդների խնամքը , 1989
6. Գ. Ստամբոլցյան , " Ներքին հիվանդություններ ", 2000
7. Ս. Մինասյան, Առողջագիտություն , 2008
8. Օ. Ջուհարյան , Կենսագործունեության անվտանգություն , 2005
9. А. Воробьева. Справочник практического врача. 2000
10. Վ. Ս. Մադոյան, Լ. Վ. Եդոյան, Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում ու արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկաների գործնական պարապմունքների վերաբերյալ, 2018

Լրացուցիչ-

1. Винакмен. Инфекционные болезни. 2000

	2. Կարմիր խաչ, Առաջին օգնության հիմունքներ, 1999 3. Վ. Մադոյան , "Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ առարկայից " , 2000 4. Е.А.Федина. Справочник провизора – консультанта. 2005 5. Է. Ս.Գաբրիելյան , Ֆարմակոլոգիա, 1998 6. Վ. Ա. Աբովյան , Առաջին օգնություն / հանրամատչելի ձեռնար/, 2012

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՔԿ/բ-184.Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժ. օգնություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	36		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժ. օգնություն » առարկայի հիմնական նպատակն է ուսանողների տալ գիտելիքներ արտակարգ և մարտական իրավիճակներում տուժվածի կամ հիվանդի վիճակի գնահատման, համակարգված և պրակտիկ թերապևտիկ օգնության ձևերի,պաթոլոգիկ պրոցեսների ուսումնասիրության, պրոֆիլակտիկայի և բուժման,մասնագիտական գործունեության ընթացքում զարգացած հիվանդությունների (անբարենպաստ պայմաններ, տարբեր թունավոր գործոնների ազդեցություն և այլն)առաջացման պատճառների, կանխարգելման, բուժօգնության կազմակերպման նորմայից շեղվածքի վիճակների ծագման և զարգացման վերաբերյալ, բժշկական էվակուացիայի, հիվանդների և վիրավորների հետազոտության հաջորդականության, տարահանման տարբեր փուլերի, մարտի դաշտում և տարբեր տիպի զանգվածային բնաջնջման զենքի կիրառման ժամանակբարձր մասնագիտական թերապևտիկ օգնության վերաբերյալ: Ծրագրով նախատեսված են դասախոսություններ և գործնական պարապմունքներ լսարաններում և կաբինետներում, իսկ կլինիկային հատկացված ժամերը անց են կացվում հիվանդանոցում և պոլիկլինիկայում:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* □ Հիվանդությունը (վնասվածքը, թունավորումը): □ Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը, ախտորոշումը: □ Արյունահոսությունը, ձևերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Բազուկի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Նախաբազուկի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները,			

	ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Ձեռնաթաթի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Ազդրի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Սրունքի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Ոտնաթաթի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Գլխի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Ողնաշարի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Կոնքի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Կրծքավանդակի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Որովայնի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապռկախտը, պատճառը, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Տարբերամարմնամասանույնատեսքի վնասվածքը, առաջին բուժօգնությունը: □ Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածքը, առաջին բուժօգնությունը: □ Թունավորման ուղիները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: □ Անոթազարկի հաճախականություն չափելը: □ Մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշում չափելը: □ Մեխանիկական ճնշումաչափիչով արյան ճնշում չափելը: □ Գլխի վերքակապումը: □ Շնչառության շարժումների հաճախականություն չափելը: □ Կրծքավանդակ վերքակապելը: □ Որովայն վերքակապելը: □ Արյան տեղային հոսունությունը նվազեցնող միջոց դնելը: □ Բազուկի վերքակապումը: □ Նախաբազուկի վերքակապումը: □ Ձեռնաթաթի վերքակապումը: □ Բազուկ-նախաբազուկային հոդի վերքակապումը: □ Բազուկ-թիակ-անրակային հոդի վերքակապումը: □ Ազդրի վերքակապումը: □ Սրունքի վերքակապումը: □ Կոնք-ազդրային հոդի վերքակապումը: □ Ազդր-սրունքային հոդի վերքակապումը: □ Սրունք-ոտնաթաթային հոդի վերքակապումը: □ Ոտնաթաթի վերքակապումը: □ Արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնելը: □ Դեղանյութի զետեղումը ներարկիչի մեջ: □ Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը: □ Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը: □ Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: *Համտություն* □ Ձեռք բերված տեսական և գործնական գիտելիքների

	կիրառում: □ անոթազարկի հաճախականությունը չափել □ մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշումը չափել □ մեխանիկական ճնշումաչափիչով և առանց հնչյունալսիչի արյան ճնշումը չափել □ գլխի վնասվածք վերքակապել □ շնչառության շարժումների հաճախականություն չափել □ կրծքավանդակի վնասվածք վերքակապել □ որովայնի վնասվածք վերքակապել □ արյան տեղային հոսունությունը նվազեցնող միջոց դնել □ արյան տեղային արյունահորդում առաջացնող միջոց դնել □ բազուկի վնասվածք վերքակապել □ նախաբազուկի վնասվածք վերքակապել □ ձեռնաթաթի վնասվածք վերքակապել □ բազուկ-նախաբազուկային հոդի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել □ բազուկ-թիակ-անրակային հոդի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել □ ազդրի վնասվածք վերքակապել □ սրունքի վնասվածք վերքակապել □ ազդր-սրունքային հոդի (շուրջբոլորրի) վնասվածք վերքակապել □ ոտնաթաթի վնասվածք վերքակապել □ կոնք-ազդրային հոդի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել □ արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնել □ արհետսական շնչառություն և սրտի անուղղակի սեղմում կատարել □ դեղանոթից դեղանյութ զեղտեղել ներարկիչի մեջ □ մարմին ենթամաշկային ներարկել դեղանյութ □ մարմին ներմկանային ներարկել դեղանյութ □ մարմին ներանոթային ներարկել դեղանյութ: *Կարողունակություն* □ Հիվանդի (վնսավածքով, թունավորված) հետազոտության մեթոդներին և առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելուն □ անձնական հիգիենայի կանոններին □ հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) խնամքի կազմակերպմանը □ առողջությունը պայմանավորող բաղադրիչների ճիշտ կիրառումը
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1.</u> Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատուկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (վնասվածք, թունավորում): Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Արյունահոսություն, առաջին բուժօգնությունը <u>Թեմա 2.</u> Բազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Նախաբազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ձեռնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապռկում (հոդապռկախտ) <u>Թեմա 3.</u> Ազդրի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Սրունքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ոտնաթաթի վնասվածք,

	առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 4 . Գլխի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կրծքավանդակի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Որովայնի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 5. Տարբերամարմնամասանույնատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 6. Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (վնասվածք, թունավորում): Անոթազարկի հաճախականության չափումը: Արյան ճնշման չափումը: Թեմա 7. Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Արյունահոսություն, առաջին բուժօգնությունը: Արյան տեղային արյունահորդում: Դեղանյութի զետեղումը դեղանոթից ներարկիչի մեջ: Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը: Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը: Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: Թեմա 8. Բազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Նախաբազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ձեռնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապռկում (հոդապռկախտ): Բազուկի վերքակապումը: Նախաբազուկի վերքակապումը: Ձեռնաթաթի վերքակապումը: Թեմա 9. Ազդրի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Սրունքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ոտնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ազդրի վերքակապումը: Սրունքի վերքակապումը: Ոտնաթաթի վերքակապումը: Թեմա 10. Գլխի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կրծքավանդակի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Որովայնի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Գլխի վերքակապումը: Կրծքավանդակի վերքակապում: Որովայնի վերքակապումը: Թեմա 11. Ողնաշարի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կոնքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թունավորում, առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 12. Տարբերամարմնամասանույնատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդի վերքակապումը, բազուկ-նախաբազուկային հոդի վերքակապումը, նախաբազուկ-ձեռնաթաթային հոդի վերքակապումը: Կոնք-ազդրային հոդի վերքակապումը, ազդր-սրունքային հոդի վերքակապումը, սրունք-ոտնաթաթային հոդի վերքակապումը, մարմնի ջերմաստիճանի չափում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	*Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.* ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ 1) Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 8-րդ Թեմա՝ 20 միավոր) - Գնահատման մեթոդը՝ - Գրավոր ստուգում համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից

	□ Գնահատման չափանիշները՝ □ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները □ Առարկայի իմացությունը -Իրավիճակի գնահատում 2) Երկրորդ ընթացիկ ստուգումը (դասընթացի 12-րդ Թեմա՝ 20 միավոր) □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Բանավոր հարցում դասախոսի կողմից □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Առարկայի իմացությունը 3.Մասնակցությունը դասընթացին ՝ 20 միավոր՝ □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Հաճախումների հաշվում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Ներկայությունը 4՝Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին ՝20 միավոր՝ □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Ներկայությունը 5 Եզրափակիչ ստուգում 6՝ Գործնական և ստուգողական աշխատանք ՝ընդհանուր գնահատականի 20 ՝ կամ 20 միավոր ՝ □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Նեգրավվածության աստիճանի հաշվառում □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Տնային աշխատանքների կատարում □ Մասնակցությունը լսարանային քննարկումներին □ Մասնակցությունը ստուգողական աշխատանքներին 7՝ Ինքնուրույն աշխատանք ՝ընդհանուր գնահատականի 10 ՝ կամ 10 միավոր ՝ □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն □ Գնահատման չափանիշները՝ □ Անհատական աշխատանքի ներկայացում □ Խմբային աշխատանքի ներկայացում □ Թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան □ Թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8՝Բոնուսներ ՝ընդհանուր գնահատականի 30 ՝ կամ 30 միավոր ՝ □ Գնահատման մեթոդը՝ □ Վերը նշված 6 տարբեր կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը □ Գնահատման մեթոդներ □ Ռեֆերատ, Զեկույց, Թեստ, Գործարար խաղեր (ակտիվ մասնակցություն), Կլոր սեղան (ակտիվ մասնակցություն), Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն, Նախագծերի մեթոդ, Հարցի նախապատրաստման մոդել, Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում, Աշխատանքային տետրի վարում, Կուրսային աշխատանք, Հարցազրույց, Ստուգողական աշխատանք:

Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդներ

ա/Լսարանային պարապմունքներ

Մտագրոհ, Նախագծային մեթոդ, T-աձև աղյուսակ, M-աձև աղյուսակ, Պրիզմա, Խճանկար, Անկյուններ, Բանավեճ, Բառային քարտեզ, Իրադրությունների վերլուծության մեթոդ, զուգակցված դաս, հիմնահարցային դասախոսություն, դրույթային դասախոսություն, դասախոսություն-ամփոփում, ակնադիտական դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-զրույց, դասախոսություն-քննարկում, թեստերի և փոքր-թեստերի կատարում, դասախոսություն-ամփոփում, գործնական պարապմունքներ, ընդհանրական դասախոսություններ, հակիրճ դասախոսություն, պրակտիկում, զուգակցված դաս, անհատական աշխատանքով, ինտեգրատիվ դաս, գործնական (արտադրական) ուսուցման տիպային դաս, ակնադիտական դասախոսություն, նախօրոք պլանավորված սխալներով դասախոսություն, թրեյնինգ, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-կոլոկվիում, անհատական աշխատանքով սեմինար, սեմինար-հարց-պատասխան, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-հարց-պատասխան, խմբային աշխատանքով սեմինար, որոնողական սեմինար, ընտրովի խմբերում կազմակերպվող սեմինար, համակարգային սեմինար, լաբորատոր պարապմունք:

բ/արտալսարանային պարապմունքներ

ինտեգրատիվ դաս, սեմինար-բանավեճ, հիմնահարցային սեմինար, արտադրական գործնական պարապմունքներ,հիմնահարցային սեմինար, բազմատարբերակային հարցաթերթերի լրացում, թատերային ներկայացում, տվյալների բազայի ստեղծում, մասնագիտական գործունեության հետևում և իրական վերարտադրություն, դասախոսություն-խորհրդատվություն, խմբային աշխատանքով սեմինար, միջառարկայական սեմինար, ստեղծագործական սեմինարներ, միջառարկայական սեմինար, սեմինար-էքսկուրսիա, կողմնորոշիչ սեմինար:

8·Բոնուսներ ·ընդհանուր գնահատականի 30 · կամ 30 միավոր ·

- Գնահատման մեթոդը՝
- Վերը նշված 6 տարբեր կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը
- Գնահատման չափանիշները՝
- Գնահատման չափանիշները՝

Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը

Գնահատման սկզբունքները

Հաճախումները դասերին	10 միավոր
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր
Գործնական աշխատանք	20 միավոր
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր

—

	Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը —— 100 % Գնահատման սանդղակը

Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ100 միավորանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ կրեդիտային համակարգի
"գերազանց" (5)	96-100	A^+
"գերազանց" (5)	91-95	A
"գերազանց" (5)	86-90	A^-
"լավ" (4)	81-58	B^+
"լավ" (4)	7□-80	B
"լավ" (4)	71-75	B^-
"բավարար" (3)	6□-70	C^+
"բավարար" (3)	61-65	C
"բավարար" (3)	55-6□	C^-
"անբավարար" (2)[1]	40- 54	D
"անբավարար" (2)[2]	մինչև 40	F
"ստուգված"	55-100	S
"չստուգված"[1]	40-54	U
"չստուգված"[2]	մինչև 40	U

[1])Թույլատրվում է մասնակցել քննության պարտքերի մարմանը

[2])Չի թույլատրվում մասնակցել պարտքերի մարմանը

Գնահատման կառուցվածքը

Գնահատումը կատարվում է բուհում ընդունված 100 միավորանոց բազմագործոնային գնահատման կանոնակարգի համաձայն.

- երկու ընթացիկ և մեկ եզրափակիչ ստուգարք
- 2-4 ինքնուրույն աշխատանք
- 2-4 ստուգողական տեստային աշխատանք
- առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 9-րդ Թեմա՝ մինչև 20 միավոր)
- երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 12-րդ Թեմա՝ մինչև 20 միավոր)
- առաջին և երկրորդ ընթացիկ ստուգումների արդյունքները միջինացվում են
- մասնակցությունը դասընթացին (մինչև 20 միավոր)
- մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին (մինչև 20 միավոր)
- եզրափակիչ քննություն
- գործնական և ստուգողական աշխատանք ·մինչև 20 միավոր ·
- դրական համարվում է 8-ից 20 միավորը
- ինքնուրույն աշխատանք ·մինչև 20 միավոր · ուսանողի հմտությունները և կարողությունները (մինչև 30 միավոր ·

Գրականություն	Պարտադիր- 1. В.И.Покровский. Популярная медицинская энциклопедия. 1989 2. А. Воробьева. Учебное пособие для подготовки медицинский сестер. 2001 3. Ա. Ն. Մուրատով . Վիրաբուժություն և հիվանդների խնամքը , 1989

	4. Գ. Ստամբոլցյան , " Ներքին հիվանդություններ ", 2000 5. Ս. Մինասյան , Առողջագիտություն , 2008 6. Օ. Ջուհարյան , Կենսագործունեության անվտանգություն , 2005 7. А. Воробьева. Справочник практического врача. 2000 8. Վ. Ս. Մադոյան, Լ. Վ. Եդոյան, Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում ու արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկաների գործնական պարապմունքների վերաբերյալ, 2018 Լրացուցիչ- 1. Կարմիր խաչ, Առաջին օգնության հիմունքներ, 1999 2. Վ. Մադոյան , "Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ առարկայից " , 2000 3. Е.А.Федина. Справочник провизора – консультанта. 2005 4. Է. Ս.Գաբրիելյան , Ֆարմակոլոգիա, 1998 5. Վ. Ա. Աբովյան , Առաջին օգնություն / հանրամատչելի ձեռնար/, 2012

Դասընթացիթվանիշը, անվանումը	**OԼԳ/բ-042 // OԼԳ/բ-043 // OԼԳ/բ-044 Օտար լեզու (Անգլերեն լեզու)**			
Դասընթացինհատկացվողկրեդիտը	18 կրեդիտ			
Ուսումնառությանտարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակներ 2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերիբաշխումը	Լսարանային	288	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատորաշխատանք	
			Գործնականաշխատանք	96+96+96
	Ինքնուրույն	168		
	Ընդամենը	456		
Ստուգմանձևը	Ստուգարք			
Դասընթացինպատակը	Դասընթացի նպատակն է անգլերեն լեզվի քերականության ընդհանուր կառուցվածքին զուգահեռ ուսանողի մոտ ձևավորել լեզվի հաղորդակցական կարողություններ և ձեռք բերված գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ: Այլ կերպ ասած, դասընթացի նպատակն է լուսաբանել անգլերեն լեզվի բառապաշարի և քերականականության հիմնահարցերը, սովորեցնել տեսական գիտելիքը ·ործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև. □ ուսանողներին տալ գործնական գիտելիքներ անգլերեն լեզվի կառուցվածքի մասին, որն անհրաժեշտ է անգլերենի[a] որպես օտար լեզվի հաղորդակցման համար: □ մշակել ան•լերեն լեզվի հաղորդակցական կայուն հմտություններ[a] դրսևորման բանավոր և գրավոր ձևերում: Այսպիսի դասընթացի խնդիրներով է պայմանավորված ծրագրի ֆունկցիոնալ հաղորդակցական ուղղվածությունը:			
Դասընթացիվերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք			

	- Անգլերեն լեզվի գործնական հմտությունների և կարողությունների ձևավորում - Անգլերեն լեզվի կաղապարի շրջանակներում մտածելու կարողություն - Մասնագիտական օտարալեզու գրականությունից օգտվելու հմտություններ - Անգլերեն լեզվի քերականական կայուն հմտություններ, մինիմալ բառապաշարի տիրապետում բանավոր և գրավոր ձևերում Հմտություն - կատարել ինքնուրույն եզրակացություններ, համեմատություններ, զուգահեռներ անցկացնի դրանց միջև - ցուցաբերել համապատասխան լեզվամտածողություն - ձեռք բերել ուսուցանվող լեզվով հաղորդակցվելու հմտություններ և կարողություններ Կարողունակություն - հանձնառություն սովորողների առաջադիմության և ձեռքբերումների նկատմամբ - ուսուցման ժամանակակից մեթոդները և տեխնոլոգիաները ուսումնասիրելու, ներդնելու կարողություն - առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն - ժամանակը արդյունավետ օգտագործելու կարողություն - մասնա՝իտական կատարելագործման անհրաժեշտության գիտակցում
Դասընթացիբովանդակությունը	*Թեմա 1.* Unit 1.Work, rest and play. 1A. Life stories. Vocabulary: day to day phrases, question words. Grammar: review of verb forms and questions 1B. Super commuters. Vocabulary: work, questions about travel. Grammar: subject questions. Word stress. 1C.Time to relax. Vocabulary: free time activities; frequency adverbs and expressions. Reading: a newspaper article. Listening: a survey 1D. Speed dating. Review and Progress Portfolio *Թեմա 2.* Unit 2.Beginnings. 2A. Starting small Vocabulary: Irregular verbs: past time phrases Grammar: Past Simple. 2 B. First meetings. Vocabulary; relationships. Grammar: Past Continuous. Week forms (1): was and were 2 C. The 1001 Nights. Vocabulary: connecting words.

	Reading: A book cover. Reading and listening: a story. Weak forms (2). 2D. Small talk. Reading and Writing: starting and ending conversations Review and Progress Portfolio *Թեմա 3.* Unit 3. The world of work 3A. Getting qualified Vocabulary: employment Grammar: The Adjective (degrees of comparison) have to // had to HwL(Help with Listening): have to & have 3B. Job Hunting Vocabulary: looking for a job Grammar: present continuous & present simple; activity and state verbs 3C. Strange jobs Vocabulary: word building: noun endings Skills: *Reading:* a magazine article *Listening:* a radio interview 3D. I'm really sorry! Real world: apologies, reasons and promises 3.D
	Review and Progress Portfolio Reading and Writing Portfolio R: a formal letter W: a curriculum vitae(CV) *Թեմա 4.* Unit 4. That's entertainment 4A. The silver screen Vocabulary: types of film Grammar: Personal Pronouns present perfect for life experiences (1): positive and negative 4B. The rhythm of life Vocabulary: music Grammar: present perfect for life experiences (2): positive and negative Do the Facts Support Your Educated Guess? (glossary) Psychological Methods of Collect data (glossary) 4C. TV or not TV? Vocabulary: TV nouns and verbs; -ed and –ing adjectives Skills: *Reading:* a newspaper article *Reading & Listening:* a magazine quiz 4D. What do you think? Real world: agreeing, disagreeing and asking for
	Review and Progress Portfolio Reading and Writing Portfolio R: a film review

	W: describing a film *Թեմա5.* Unit 5 Into the Future. 5A. Man or Machine 5B. Never Too Old 5C. Out of this World 5D. It is for Charity
	Specific Professional Vocabulary Grammar: Future plans and Ambitions: be going to//be planning to, etc *Թեմա 6.* Unit 6 Family and Friends 6A. Life with Teenagers 6B. Roles People Play 6C. Family Business 6D. Call Me Back --- Specific Professional Vocabulary Grammar: Superlatives *Թեմա7.* Unit 7 You Need a Holiday 7A. 50 Places to Go 7B. What are You Taking? 7C. Wish You were here 7D. I Have got a Problem --- Specific Professional Vocabulary Grammar: Future Cont. for future arrangements *Թեմա 8.* Unit 8 Different Cultures 8A. Home Sweet Home 8B. Meet the Parents 8C. Cultural Differences 8D. What is Edinburgh like? --- Specific Professional Vocabulary Grammar: should; should not; must *Թեմա 9.* Unit 9. Life isn't perfect 9A. Problems, problems Vocabulary: everyday problems Grammar: first conditional; future time clauses with *when, as soon as, before, after, until* 9B. Sleepless nights Vocabulary: adjectives to describe feelings Grammar: too, too much, too many, (not) enough 9C. In the neighborhood Vocabulary: phrasal verbs Skills: *Reading:* a letter to a newspaper

	Listening: a news report 9D. Invitations Real world: invitations and making arrangements 9. Review and Progress Portfolio Reading and Writing Portfolio R: a personal email W: paragraphs; expressing sympathy and giving advice; an email(2) *Թեմա 10.* Unit 10. Shop till you drop 10A. Going, going, gone Vocabulary: verbs often used in the passive Grammar: present simple passive; past simple passive 10B. Changing trends Vocabulary: anything, someone, no one, everywhere, etc. Grammar: used to HwL: used to 10C. Fashion victims Vocabulary: use of articles: a, an, the, no article Skills: *Reading:* a magazine article *Reading & Listening:* a profile 10D. Can I help you? Real world: in a shop Vocabulary: shopping HwL: what shop assistants say Review and Progress Portfolio Reading and Writing Portfolio R: a letter to a newspaper W: connecting words(3); giving your opinion *Թեմա 11.* Unit 11. Gossip and news 11A. Guess what? Vocabulary: verb-noun collocations(3) Grammar: present perfect for giving news with *just, yet, already* 11B. Murder mystery Vocabulary: crime Grammar: relative clauses with *who, which, that, where* 11C. Here is today's news Vocabulary: guessing meaning from context Skills: *Reading:* a newspaper article *Listening:* the news 11D. Did you? Review and Progress Portfolio Reading and Writing Portfolio R: stories W: use of verb forms; a narrative *Թեմա 12.* Unit 12. Achieving your goals 12A. A year off

	Vocabulary: money Grammar: reported speech 12B. Taking chances Vocabulary: unusual activities Grammar: second conditional 12C. Men of magic Vocabulary: connecting words (2): *first, next, then, etc.* Skills: *Reading:* a magazine article *Reading & Listening:* a radio interview HwL: linking: review(2) ********** 12. Review and Progress Portfolio End of Course Review R: an online diary; a posting on a website W: common mistakes; describing your goals in a posting
Գնահատմանմեթոդնե րը և չափանիշները	ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում, հաճախելիության ցուցանիշների հաշվառում, գործնական աշխատանքների գնահատում:
Գրականություն	*Պարտադիր-* Face2face, Pre-intermediate, Cambridge University Press (Student' s book & Workbook *Լրացուցիչ-* Լ.Համբարձումյան, English in Use, Երևան, 2013 Լ.Համբարձումյան, English Step by Step, Երևան, 2014 Առցանցտեղեկություններթեմաներինհամապատասխան

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՕԼԳ/բ-0000 Օտար լեզու- (անգլերեն)</td></tr>
<tr><td>Դասընթացինհատկացվողկրեդիտը</td><td colspan="4">14 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառությանտարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ
3-րդ տարի,1-ին, 2-րդ տարի
4-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ տարի</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">244</td><td>Դասախոսություն</td><td></td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>244</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">260</td></tr>
<tr><td></td><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">504</td></tr>
<tr><td>Ստուգմանձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացինպատակը</td><td colspan="4">Դասընթացի նպատակն է անգլերեն լեզվի քերականության ընդհանուր կառուցվածքին զուգահեռ ուսանողի մոտ ձևավորել լլեզվի հաղորդակցական կարողություններ և ձեռքբերված գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ: Այլ կերպասած՝ դասընթացի նպատակն է լուսաբանել անգլերեն լեզվի բառապաշարի և քերականության հիմնահարցերը, սովորեցնել տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացիվերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացըձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
• Անգլերեն լեզվի կառուցվածքի և առանձնահատկությունների մասին անգլերեն լեզվի կաղապարի շրջանակներում հաղորդակցվելուհամար
• Անգլերեն լեզվի քերականական կայուն գիտելիքներ, խոսակցական և մասնագիտական բառապաշարի տիրապետում:
Հմտություն
• Կատարել ինքնուրույն եզրակացություններ, համեմատություններ, զուգահեռներ անցկացնել դրանց միջև
• Ցուցաբերել համապատասխան լեզվամտածողություն
Կարողունակություն
• Ձեռք բերել անգլերենով հաղորդակցվելու հմտություններ և կարողություններ:
Դասընթացի ընթացքում ձեռքբերած գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն:</td></tr>
</table>

Դասընթացիբովանդակությունը	Թեմա 1. Work, Rest and play.Թեմա 2.Beginnings.Թեմա3.The world of work. Թեմա4. That's entertainment. Թեմա5. Into the future. Թեմա6.Family and friends. Թեմա7.You need a holiday. Թեմա8. Different cultures. Թեմա9.Life isn't perfect. Թեմա10.Shop till you drop. Թեմա11.Gossip and news. Թեմա12.Achieving your goals.
Գնահատմանմեթոդներըևչափանիշները	Ռեֆերատների կատարում Թեստային աշխատանքներ PowerPoint պրեզենտացիաներ Դիտարկվող նյութի մասնագիտական վերլուծության ներկայացման որակ, Լեզվական գիտելիքների և հմտությունները ստուգող տարբեր աշխատանքների կազմակերպում
Գրականություն	Պարտադիր-Chris Redston, Lindsay Warwick, Anna Young and Theresa Clementon – Face 2face pre-intermediate, Cambridge university press, 2006. Լրացուցիչ- Յուրաքանչյուրբաժնինհամապատասխանմասնագիտականգրականություն

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ԷԻԿ/բ-033-Տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">1-ին տարի,1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">48</td><td>Դասախոսություն</td><td>22</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>26</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">72</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">1. ուսանողի մոտ ձևավորել տարածքի բնառեսուրսային ներուժը գնահատելու ունակություններ.
2. ուսանողը կարողանա քարտեզի վրա ցույց տալ պետությունները և դրանց տարածքի, բնակչության, կառավարման ձևի վերաբերյալ ունենա պատկերացում.
3. ձևավորել գիտելիքներ աշխարհի բնակաչության թվաքանակի, վերարտադրության ձևերի, սեռատարիքային կազմի վերաբերյալ.
4. ուսանողի մոտ ձևավորել տարածքի վերլուծություան ունակություններր աշխարհագրական դիրքի ազդեցության տեսանկյունից:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
□ տնտեսական աշխարհագրության օբյեկտը, առարկան, խնդիրները և բովանդակությունը,
առարկայի տեղը աշխարհագրական գիտությունների համակարգում, կապը այլ գիտությունների հետ,
□ տնտեսական աշխարհագրության հիմնական հասկացությունները ,
□ աշխարհի քաղաքական քարտեզի ձևավորման փուլերն ու ենթափուլերը, պետությունների տիպերն ըստ պետական կարգի և քաղաքական ռեժիմի,
□ բնական ռեսուրսների տեսակները, գնահատումները դասակարգումները,
□ բնակչության թիվը, շարժը, կազմը, տեղաբաշխումը, տարաբնակեցումը, խիտ և նոսր բնակակեցման պատճառները,
□ ԳՏՀ էությունը, բնորոշ գծերը և բաղկացուցիչ մասերը,
□ համաշխարհային տնտեսության ճյուղային և տարածական կառուցվածքը, տեղաբաշխման գործոնները,
Հմտություն
□ ցուցաբերել սերվիս մասնագիտության ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն, ստացված հմտությունները կիրառել պրակտիկ աշխատանքներում</td></tr>
</table>

	Կարողունակություն - բացահայտել բնակչության շարժի, կազմի, տեղաբաշխաման առանձնահատկությունները, - ցույց տալ աշխարհի բնակչության խտաբնակ արեալները, քաղաքային խոշոր ագլոմերացիաները,մեգալապոլիսները, - բացահայտել ԳՏՀ ժամանակաշրջանում տնտեսական տարբեր ճյուղերի միջև եղած համամասնության փոփոխությունները, - վերլուծել աշխարհի տարբեր տարածաշրջանների բնակչության և տնտեսության ճյուղերի վերաբերյալ տեքստային, քարտոզագրական և վիճակգրական նյութերը, - կազմել աղյուսակներ քարտեզասխեմաներ, գծապատկերներ / գրաֆիկներ, դիագրամներ / և օգտվել դրանցից: - Տարածաշրջանների բնական նեռուժի իմացության միջոցով կկարողանան համապատասխան տնտեսության ճյուղեր զարգացնել - հանձնարարված գրականության հիման վրա կկարողանան կազմել ռեֆերատներ
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրության առարկան, ուսումնասիրման մեթոդներ, կապը մյուս գիտությունների հետ: Թեմայում քննարկվում է տնտեսական աշխարհագրության ծագումը, էությունը, ուսումնասիրման առարկան և օբյեկտը, խնդիրները: Լուսաբանվում են տնտեսաաշխարհագրական ուսումնասիրման մեթոդները, դրանց յուրահատկությունները, տրվում է կապն այլ գիտությունների հետ: Թեմա 2. Արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման օրինաչափությունները: Արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման վրա ազդող գործոնները տարբեր տնտեսավարման ձևերի ընթացքում: Լուսաբանվում է մրցակցության ազդեցությունն արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման վրա: Բերվում են մրցակցության օրինակներ: Առանձին քննարկման է ենթարկվում հանրային արտադրահարաբերությունների պայմաններում արտադրության զարգացման օրինաչափությունները: Քննարկվում են նաև արտադրողական ուժերի տեղամաբշխման սկզբունքները և գործոնները: Թեմա 3. Աշխարհի ժամանակակից քաղաքական քարտեզի ձևավորման փուլերը: Սահմանվում է աշխարհի քաղաքական քարտեզ հասկացությունը: Աշխարհի ժամանակակից քաղաքական քարտեզի ձևավորման հիմնական փուլերը առանձնանում են ըստ ժամանակահատվածների և դրանց վրա ազդող գործոնների: Առանձնակի ուշադրություն է դարձվում 20-րդ դարում տեղի ունեցած փոփոխությունների վրա՝ համաշխարհային

	պատերազմներ, գաղութային համակարգի փլուզում, ԽՍՀՄ փլուզում, սոցիալիստական համակարգի փլուզում, Եվրոպայում քաղաքական քարտեզի ձևափոխում և այլն: Թեմա 4. Տնտեսական աշխարհագրության առանցքային հասկացությունների էությունը՝ աշխարհագրական դիրք, աշխատանքայի աշխարհագրական բաժանում (ԱԱԲ), շրջան, շրջանացում հասկացությների: Քննարկվում է աշխարհագրական դիրք, ԱԱԲ, տնտեսական շրջան հասկացությունների էությունը, տրվում է նրա աշխարհագրական, տնտեսաաշխարհագրական, քաղաքաաշխարհագրական, տրանսպորտաաշխարհագրական տիպերի, աշխատանքի տարածքային բաժանման սկզբունքները, շրջանացման բնորոշումը և իրականացման ձևերը: Թեմա 5. Աշխարհի ընդերքի ռեսուրսների աշխարհագրական գնահատա-կանը: Թեմայում քննարկվում են համամոլորակային նշանակություն ունեցող ընդերքի ռեսուրսները: Կատարվում է դրանց դասակարգում ըստ խմբերի՝ վառելիքային, մետաղային, ոչ մետաղային: Առանձնացվում են ռեսուրսներով հարուստ երկրները, դրանց խմբերը: Քննարկվում են ռեսուրսների օգտագործման արդի ձևերը և բնապահպանական հիմնախնդիրները: Թեմա 6.Աշխարհի բնակչության թվաքանակը, կազմը, կառուցվածքը, տարաբնակցումը և խտաբնակ արևալները: Բնակչության առաջին արտադրողական ուժն է: Հետևաբար, նրա թվաքանակի, աճի կամ վերարտադրության հարցերի ուսումնասիրությունը, կապված է արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման հետ: Քանի որ հենց բնակչությունն է հանդիսանում արտադրանքի և ծառայությունների սպառողը, ապա բնակչության թվի, վերարտադրության գործակիցը շատ կարևոր է արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման հիմնահարցերը լուծելու համար: Թեմայում քննարկվում է բնակչության վերարտադրություն հասկացությունը, ներկայացվում են խտաբնակ արէալների ձևավորման նախադրյալները: Թեմա 7. Համաշխարհային տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը և ԳՏՀ ազդեցությունը դրա վրա:: Թեմայում լուսաբանվում է համաշխարհային տնտեսության ձևավորման փուլերը, դրա ազդեցությունն ազգային տնտեսությունների կայացման գործում: Քննարկվում են համաշխարհային տնտեսության հիմնական ճյուղերը՝ արտադրական, ոչ արտադրական: Ներկայացվում են ԳՏՀ հիմնական բաղադրիչները, վերլուծվում է համաշխարհային տնտեսության զարգացման արդի դինամիկան: Թեմա 8. Աշխարհի արդյունաբերության ճյուղային կառուցվածքը և տեղաբաշխումը: Ժամանակակից համաշխարհային տնտեսության մեջ նյութական արտադրության առաջին բնակագավառը արդյունաբերությունն է: Թեմայում քննարկվում են արդյունաբերության հիմնական ճյուղերի՝ լեռնահանքային, վառելիքաէներգետիկ, քիմիական, մեքենաշինություն, շինանյութերի, թեթև և սննդի արդյունաբերության

	տեղաբաշխումն ըստ երկրների և արտադրատեսակների: Լուսաբանվում են նաև արդյունաբերության կրած փոփոխությունները 21-րդ դարում կապված ԳՏՀ առաջընթացի հետ: Թեմա 9. Աշխարհի գյուղատնտեսության ճյուղային կառուցվածքը և տեղաբաշխումը: <Կանաչ հեղափոխության> ազդեցությունը զարգացող երկրների տնտեսության վրա: Գյուղատնտեսությունը հանդիսանալով նյութական արտադրության երկրորդ ոլորտը, ի տարբերություն արդյունաբերության մեծ կախվածություն ունի բնակլիմայական պայմաններից: Այդ պատճառով էլ գյուղատնտեսական արտադրատեսակների արտադրությունն քննարկվում է ըստ առանձին երկրների և շրջանների: Լուսաբանվում են նաև գյուղատնտեսության զարգացման ձևերը՝ էքստենսիվ, ինտենսիվ: Վերլուծվում են կանաչ հեղափոխության հիմնական 3 բաղադրիչները: Թեմա 10. Համաշխարհային տրանսպորտի կառուցվածքը: Արդյունաբերությունից և գյուղատնտեսությունից հետո, նյութական արտադրության հաջորդ բնագավառը տրանսպորտն է: ԳՏՀ դարաշրջանում վերը նշված գործառույթներից բացի տրանսպորտը կարևոր ազդեցություն ունի ենթակառուցվածքի ձևավորման գործում: Թեմայում քննարկվում են նաև տրանսպորտի հիմնական ճյուղերը: Թեմա 11 Ոչ արտադրական ոլորտի կառուցվածքը և հիմնական բաղադրիչները Առանձնակի անդրադարձ է կատարվում ծառայությունների ոլորտին, որն արդի համաշխարհային տնտեսության ամենաարագ զարգացող ճյուղն է: Ներկայացվում են ծառայությունների ավանդական և նոր ճյուղերը, դրանց աշխարհագրական տեղաբաշխումը և դերը ետինդուստրիալ երկրներում: Թեմա12. Աշխարհաքաղաքականության էությունը, հասկացությունները և հիմնական դպրոցները: Աշխարհաքաղաքականություն հասկացությունը ներայիս տնտեսական համակարգի ձևավորման գլխավոր բաղադրիչներից է, մեկնաբանվում է ավելի լայն իմաստով , այսինքն որպես գիտություն, որն արտահայտում է տարածքի և քաղաքականության փոխազդեցությունը:Այս մոտեցման համաձայն այն պետք է մի կողմից ուսումնասիրի տարածության հատկությունները, որոնք ազդում են քաղաքական տարբեր դրսևորումների վրա, մյուս կողմից քաղաքականության ազդեցությունը տարածքի վրա: Թեմայում ներկայացվում են նաև առավել հայտնի աշխարհաքաղաքական դպրոցները՝ Անգլիական, Ամերիկյան, Ճապոնական, Գերմանական: Թեմա 13. Համաշխահային առևտուրը և միջազգային տնտեսական հարաբերությունննները: Մրջազգային տնտեսական կապերի էությունը և հիմնական ձևերը: Համաշխարհային շուկայի էությունը և զարգացման ուղղությունները: Բաց տնտեսության և ազատ տնտեսական գոտիներ, ձևերը, նպատակները: Ֆինանսական գործունեության գլխավոր կենտրոննները, կապիտալի արտահանման աշխարհագրություն: Միջազգային գիտատեխնիկական կապեր, միջազգային ծառայությունների տրամադրում, միջազգային զբոսաշրջություն: Ձևերը, եղանակները դերն ու նշանակությունը:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առարկան ավարտվում է քննությամբ:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ս. Մելքումյան Ընդհանուր տնտեսականաշխարհագրություն2004 2. Մ. Մանասյան, Ռ. Մարգարյան Տնտեսական աշխարհագրություն2004 3. Â. Ìаксаковский«Ñоциально-экономическая география мира», том 1,22006 Լրացուցիչ- 1. Å. Â. Âавилова Ýкономическая и социальная география мира2006 2. Â. Âольский Ñоциальная экономическая география зарубежных стран»2004 3. Â. Çавьялова«Ñоциально-экономическая гегография мира в таблицах»2004 4. Ս. Մելքումյան ՀՀ և ԼՂՀ Տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն 2007

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">0000-Ռեգիոնալ աշխարհագրություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">48</td><td>Դասախոսություն</td><td>22</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>26</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">72</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">«Ռեգիոնալ աշխարհագրություն» դասընթացի նպատակն է սերվիսի ոլորտի ապագա մասնագետներին ծանոթացնել աշխարհի տարածաշրջանների ՏԱԴ-ի և ՔԱԴ-ի առանձնահատկություններին, զարգացման բնական և սոցիալ-տնտեսական նախադրյալներին, բնակչության կազմին, կառուցվածքին, տնտեսության ճյուղային կառուցվածքին, մասնավորապես սպասարկման ոլորտին և զբոսաշրջության արդի վիճակին, զարգացման հեռանկարներին:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
• տարածաշրջանների և պետությունների սոցիալ տնտեսական նկարագրի վերաբերյալ
Հմտություն
• աշխարհագրական հետազոտությունների մեթոդներին
Կարողունակություն
• ինքնուրույն եզրահանգումների միջոցով որոշի տարածաշրջանների տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսական և քաղաքական կյանքում</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">Թեմա 1. 2ժամ
«Ռեգիոնալ աշխարհագրություն» առարկան, ուսումնասիրության նպատակը, խնդիրները: Աշխարհի ռեգիոնալ բաժանումը
«Ռեգիոնալ աշխարհագրություն» առարկան, ուսումնասիրության նպատակները, խնդիրները: Ռեգիոն (տարածաշրջան) հասկացությունը, ռեգիոնալ(տարածաշրջանային) ուսումնասիրություններ: Աշխարհի տարածաշրջանային բաժանման անհրաժեշտությունը: աշխարհի տարածաշրջանային բաժանումը:
Թեմա 2. 2ժամ
Եվրոպայի ընդհանուր բնութագիրը:
Եվրոպան հնագույն քաղաքակրթության օրրան: Եվրոպայի աշխարհագրական դիրքը: Բնակչությունը, թիվը, բնական և մեխանիկական շարժը, ազգային կազմը: Տարածաշրջանների տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը, ռեկրեացիոն ռեսուրսների տնտեսական գնահատականը:
Թեմա 3. 2ժամ
Հանգիստը և զբոսաշրջությունը Եվրոպայում
Եվրոպայի հանգստի և զբոսաշրջային ռեսուրսների</td></tr>
</table>

	գնահատումը, զբոսաշրջային ենթակառուցվածքներ, հյուրընկալության ինդուստրիա: Զբոսաշրջային ներուժով առավել աչքի ընկնող երկրներն ըստ տարածաշրջանների: Թեմա 4. 2ժամ Եվրոպայի քաղաքական քարտեզը և կրած փոփոխությունները Եվրոպայի քաղաքական քարտեզի ձևավորումը, դրա վրա ազդող գործոնները: Քաղաքական քարտեզի կրած փոփոխությունները պատմական վաղ ժամանակաշրջաններից մինչև օրերը: Եվրոպայի ժամանակակից քաղաքական քարտեզը, առանձնահատկությունները: Եվրոպայի պետությունների քանակական և տիպաբանական դասակարգումները: Միջազգային տնտեսական և ռազմաքաղաքական խմբավորումները: Թեմա 5. 2ժամ Եվրոպայի տարածաշրջանները: Միջին Եվրոպայի ընդհանուր բնութագիրը Պատմական ֆիզիկաաշխարհագրական և սոցիալ-տնտեսական զարգացման առանձնահատկությունների հիման վրա Եվրոպայի տարածքի բաժանումը տարածաշրջանների՝ Միջին Եվրոպա, Հյուսիսային Եվրոպա, Հարավային Եվրոպա, Արևելյան Եվրոպա: Եվրոպայի տարածաշրջանների սոցիալ-տնտեսական համեմատական բնութագրերը: Միջին Եվրոպայի ՏԱԴ-ի և ՔԱԴ-ի գնահատականը: Զարգացման բնական նախադրյալները: Բնակչությունը: Տնտեսությունը: Տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսական և քաղաքական կյանքում: Միջին եվրոպայի սպասարկման ոլորտի արդի վիճակը: Զբոսաշրջային ներուժի գնահատումը: Հյուսիսային, Հարավային և Արևելյան Եվրոպայի ընդհանուր բնութագիրը Հյուսիսային, Հարավային և Արևելյան Եվրոպայի համեմատական բնութագիրը: Զարգացման բնական նախադրյալները: Բնակչությունը: Տնտեսությունը: Տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսական և քաղաքական կյանքում: Տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը, կրած փոփոխությունները: Ռեկրեացիոն ռեսուրսների տնտեսական գնահատականը: Թեմա 6. 2ժամ Ասիայի ընդհանուր բնութագիրը: Ասիայի քաղաքական քարտեզը: Ասիայի քաղաքական քարտեզի ձևավորումը և կրած փոփոխությունները պատմական վաղ ժամանակաշրջաններից մինչև օրերը: Քաղաքական քարտեզի ձևավորմանը նպաստող գործոնները: Ասիայի պետությունների քանակական և տիպաբանական դասակարգումները: Ասիայի քաղաքական լարված օջախները, ազդեցությունը միջազգային հարաբերությունների վրա: Թեմա 7. 2ժամ Ասիայի տարածաշրջանները Պատմական, ֆիզիկաաշխարհագրական և սոցիալ-տնտեսական զարգացման առանձնահատկությունների

	հիման վրա Ասիայի տարածքի բաժանումը տարածաշրջանների՝ Հարավարևմտյան Ասիա, Հարավային Ասիա, Հարավարևելյան Ասիա, Կենտրոնական և Արևելյան Ասիա: Ասիայի տարածաշրջանների սոցիալ-տնտեսական համեմատական բնութագրերը: Թեմա 8. 2ժամ Հանգիստը և զբոսաշրջությունն Ասիայում Հանգստի և զբոսաշրջության կազմակերպումն Ասիայում: Ասիայի տարածաշրջանների ռեկրեացիոն ռեսուրսների տնտեսական գնահատականը: Բնական և ճարտարապետական հուշարձաններ: Զբոսաշրջային ներուժի առավել բարձր ցուցանիշներով աչքի ընկնող երկրները: Թեմա 9. Ամերիկա աշխարհամասի ընդհանուր աշխարհագրական բնութագիրը: Ամերիկա աշխարհամասի քաղաքական քարտեզի ձևավորումը Ամերիկա աշխարհամասի տարածքը, աշխարհագրական դիրքը, բնական պայմանները և ռեսուրսները: Ամերիկա աշխարհամասի տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը, նրա տեղն ու դերն աշխատանքի միջազգային աշխարհագրական բաժանման համակարգում: Ամերիկա աշխարհամասի քաղաքական քարտեզի ձևավորումը: Ձևավորման նախադրյալները: Ամերիկա աշխարհամասի արդի քաղաքական քարտեզը: Պետությունների տիպաբանական դասակարգումը: Թեմա 10. Լատինական Ամերիկայի ընդհանուր աշխարհագրական բնութագիրը Լատինական Ամերիկայի տարածքը, աշխարհագրական դիրքը և դրա նպաստող դերը գաղութացմանը: Տրանսպորտա-աշխարհագրական դիրքի տնտեսական գնահատականը: Լատինական Ամերիկայի քաղաքական քարտեզի ձևավորումը, երկրների տիպաբանական դասակարգումը: Տարածաշրջանի բնական պայմանների և ռեսուրսների տնտեսական գնահատականը: Բնակչության ձևավորումը, ազգային կազմը, զբաղվածությունը, տեղաբաշխումը, տարաբնակեցումը, խոշոր քաղաքներն ու ագլոմերացիաները: Լատինական Ամերիկայի տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը, տեղը համաշխարհային տնտեսության մեջ: Տնտեսության ճյուղերի բնութագիրը, տեղաբաշխումը, մասնագիտացումը: Պետություններն ըստ տնտեսական զարգացման մակարդակների: Թեմա 11. 2ժամ Ավստրալիա և Օվկիանիա տարածաշրջանի ընդհանուր բնութագիրը Ավստրալիա և Օվկիանիա տարածաշրջանի ընդհանուր բնութագիրը: Աշխարհամասի ՏԱԴ-ի և ՔԱԴ-ի գնահատականները: Զարգացման բնական նախադրյալները: Տարածաշրջանի բնակչությունը: Ավստրալիա և Օվկիանիա տարածաշրջանի տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը, տնտեսության զարգացման բնական և սոցիալ-տնտեսական նախադրյալները, ռեկրեացիոն ռեսուրսները, սպասարկման ոլորտի և զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալները:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Քննության գնահատման վերջանրդյունքն իրականացվում է հետևալ չափորոշիչներով. Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում -Աշխարհի տարածաշրջանների և պետությունների բնութագրության վերլուծության համակարգված գնահատում ԸՆթացիկ գրավոր ստուգում: -իրականացվում է 8-րդ և 15-րդ շաբաթներում՝ անցած նյութի ամփոփմամբ: Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը -ներկայություն -մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատում՝ հարյուր միավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ավագյան, Ա.Ռեգիոնալ աշխարհագրություն: Եվրոպա2006թ. 2. Ավագյան Ա. «Ռեգիոնալ աշխարհագրություն. Ասիա, 2010 3. Մ. Մանասյան, Ռ. Մարգարյան Տնտեսական աշխարհագրություն2004թ. 4. Յու.Մուրադյան«Արտասահմանյան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն: Եվրոպա 2002թ. 1. Յու.Մուրադյան«Արտասահմանյան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն: Ասիա, Ամերիկա, Աֆրիկա, Ավստրալիա 2004թ. Լրացուցիչ- 1. В. Максаковский«Географическая картина мира», книга1,22006 2. В.Вольский«Социально-экономическая география зарубежного мира»2004 3. В.Завьялова«Социально-экономическая гегография мира в таблицах»2004

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-034 -Բնակչության աշխարհագրություն ազգագրության հիմունքներով**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	48	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	26
	Ինքնուրույն	72		

	Ընդամենը	120
Ստուգման ձևը	Քննություն	
Դասընթացի նպատակը	«Բնակչության աշխարհագրություն ազգագրության հիմունքներով» դասընթացի նպատակն է ապագա աշխարհագետ մասնագետներին սովորեցնել բացահայտել աշխարհի, առանձին տարածաշրջանների և պետությունների բնակչության թվաքանակի կազմավորման և շարժընթացի առանձնահատկություններն ու տարածքային տարբերությունները, բնակչության բնական վերարտադրության ցուցանիշների փոփոխությունների արդի միտումները, բնակչության կազմի, սեռատարիքային կառուցվածքի, տեղաբաշխման և տարաբնակեցման օրինաչափությունները և աշխարհագրական տարբերությունները, միգրացիոն գործընթացների դրդապատճառները, ուղղությունները, հետևանքները՝ կապելով ազգային առանձնահատկությունների հետ:	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտելիքներ ունենա բնակչության թվաքանակի, բնական և մեխանիկական շարժընթացների, ազգային կազմի, նրանց ավանդությունների և սովորությունների, բնակչության տեղաբաշխման և տարաբնակեցման օրինաչափությունների վերաբերյալ *Հմտություն* - սերվիսի ոլորտում աշխարհագրական հետազոտությունների մեթոդներին *Կարողունակություն* - Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա - ինքնուրույն եզրահանգումների միջոցով որոշի բնակչության տեղն ու դերը, որպես հասարակության գլխավոր արտադրողական ուժ:	
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. 2ժամ «Բնակչության աշխարհագրություն» առարկան, խնդիրները: Բնակչության թվաքանակը, ձևավորումը, շարժընթացը: Բնակչությունը որպես հասարակության գլխավոր արտադրողական ուժ: Բնակչության ուսումնասիրման գիտական և գործնական նշանակությունը: Բնակչության աշխարհագրությունը որպես սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրության գլխավոր ենթաճյուղ: Բնակչության թվաքանակը, ձևավորումը, կրած փոփոխությունները պատմական տարբեր ժամանակներում: Բնակչության թվաքանակի փոփոխությունների վրա ազդող գործոնները: Բնակչության թվաքանակի փոփոխություններն աշխարհամասերում և տարբեր երկրներում: Բնակչության վիճակագրական հաշվառումները և մարդահամարները. անհրաժեշտությունը, նշանակությունը: Մարդահամարների անցկացումը:	

	Թեմա 2. 4ժամ Բնակչության բնական շարժընթացը. բնական վերարտադրություն Բնակչության բնական շարժընթացը. վերարտադրություն: Բնակչության բնական վերարտադրության ցուցանիշները, դրանց վրա ազդող գործոնները: Վերարտադրության տիպերը, տարբերությունները: Վերարտադրությունը զարգացման տարբեր մակարդակ ունեցող երկրներում: Ծնելիության և մահացության մակարդակների վրա ազդող գործոնները: Ծնելիության և մահացության մակարդակները վերարտադրության տարբեր տիպի երկրներում: Թեմա 3. 2ժամ Վերարտադրությունը զարգացման տարբեր մակարդակ ունեցող երկրներում Վերարտադրության էությունը: Վերարտադրության տիպերը: Վերարտադրությունը զարգացման տարբեր մակարդակներ ունեցող երկրներում: Վերարտադրության ռեժիմները: Թեմա 4. 2ժամ Բնակչության մեխանիկական շարժը Բնակչության մեխանիկական շարժը՝ միգրացիա: Միգրացիայի տեսակները, պատճառները: Միգրացիան վաղ ժամանակներում, միջին դարերում, 20-րդ դարում: Միգրացիայի դերը երկրների բնակչության թվաքանակի փոփոխման գործում: Թեմա 5. 2ժամ Բնակչության դասակարգումն ըստ առանձին ցուցանիշների. սեռային կազմ, տարիքային կառուցվածք. Բնակչության դասակարգումն ըստ առանձին ցուցանիշների: Բնակչության սեռային կազմը: Սեռային կազմը վերարտադրության տարբեր տիպի երկրներում: Սեռային կազմի վրա ազդող գործոնները: Բնակչության տարիքային կառուցվածքը: Տարիքային կառուցվածքի վրա ազդող գործոնները: Բնակչության տարիքային կառուցվածքը վերարտադրության տարբեր տիպի երկրներում: Սեռատարիքային բուրգի էությունը: Թեմա 6. 2ժամ Բնակչության ռասայական կազմը «Ռասա» հասկացությունը: Ռասաների ձևավորումը, աշխարհագրական տարածումը: Ռասաների բնորոշ առանձնահատկությունները, տարբերությունները: Բնակչության ռասայական կազմը: Հիմնական և միջռասայական խմբեր: Թեմա 7. 6ժամ Բնակչության ազգային և լեզվական կազմը Բնակչության ազգային կազմը: «Ցեղ, «ազգություն, «ազգ հասկացությունները: Աշխարհի մեծաթիվ ազգերը, նրանց աշխարհագրական տարածումը: Բնակչության ձուլում (ասիմիլացիա), համախմբում (կոնսոլիդացիա): Բնակչության բաշխումն ըստ լեզվի: Աշխարհի խոշորագույն լեզվաընտանիքներն ու լեզվախմբերը: Լեզուների տարածման օրինաչափությունները; Թեմա 8. 2ժամ

	Բնակչության կրոնական կազմը Կրոն հասկացությունը: Կրոնի ծագումը: Համաշխարհային և ազգային կրոններ, տարբերությունները, աշխարհագրական տարածումը: Թեմա 9. 2ժամ Աշխատանքային ռեսուրսներ. տնտեսապես ակտիվ բնակչություն Աշխատանքային ռեսուրսներն ըստ տարիքի և սեռի: Աշխատանքային ռեսուրսների զբաղվածությունն ըստ տնտեսության ոլորտների: Աշխատանքային ռեսուրսների կրթական մակարդակը: Տնտեսապես ակտիվ բնակչություն. զբաղվածության մակարդակը զարգացման տարբեր տիպի երկրներում: Թեմա 10. 2ժամ Բնակչության տեղաբաշխումը Բնակչության տեղաբաշխումը: Տեղաբաշխման վրա ազդող բնական և սոցիալ-տնտեսական գործոնները: Խիտ և նոսր բնակեցված շրջանները: Աշխարհի խիտ բնակեցված արեալները: Թեմա 11. 2ժամ Բնակչության տարաբնակեցումը Բնակչության տարաբնակեցում հասկացությունը: Տարաբնակեցման ձևերը: Բնակավայրերի տիպերը: Քաղաքների ծագումը, զարգացումը: Ուրբանիզացիայի էությունը, հատկանիշները: Քաղաքային ագլոմերացիներ, մեգապոլիսներ: Քաղաքների դասակարգումն ըստ բնակչության թվաքանակի, գործառույթի: Գյուղական տարաբնակեցում, ձևերը: Տարաբնակեցման հիմնախնդիրները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Դասընթացն ավարտվում է 4-րդ կիսամյակում՝ ստուգարքով: . Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Անցած նյութի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Անցած նյութի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը

	- ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում -Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը -ներկայություն -մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները -համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Մանասյան Մ. «Բնակչության աշխարհագրություն»2011թ. 2. Մանասյան Մ., Մարգարյան Ռ. «Աշխարհի բնակչությունը»2003թ. 3. М. Зеленков«Мировые религии: История и современность»,2008 Г. 4. В. Максаковский Географическая картина мира», книга 1,2 2006 Г. В. Вольский Социально-экономическая география зарубежного мира»2003 Г.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**0000-Ընդհանուր երկրագիտություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	32	Դասախոսություն	16
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	58		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել կայուն գիտելիքներ Երկիր մոլորակի և նրա աշխարհագրական թաղանթի ու նրա ոլորտների ձևավորման, զարգացման նրանցում տեղի ունեցող բազմաթիվ բնական երևույթների փոխադարձ կապի, մարդու և աշխարհագրական թաղանթի մասին, ինչպես նաև բնական երևույթներն ու օբյեկտները սպասարկման և ռեկրեացիոն նպատակներով օգտագործելու համար:			
Դասընթացի	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ			

վերջնարդյունքները	վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* ✓ երկիր ոլորտային կառուցվածքի մասին, ✓ աշխարհագրական թաղանթում տեղի ունեցող ֆիզիկաաշխարհագրական երևույթների մասին, ✓ աշխարհագրական թաղանթի միասնականության և այնտեղ տեղի ունեցող երևույթների փողկապակցության մասին *Հմտություն* ✓ Երկրագիտության ժամանակակից և նորագույն ձեռքբերումներին, ✓ ֆիզիկաաշխարհագրական երևույթների վերլուծությանը, ✓ երկրի ոլորտային կառուցվածքի փոխկապակցվածությունը,արտաքին և ներքին ուժերի կապն ու ազդեցությունը լանդշաֆտային թաղանթի ձևավորման գործում, ✓ երկրի մակերևույթի առանձնահատկություններին: *Կարողունակություն* ✓ կկարողանա գործնականում ֆիզիկաաշխարհագրական երևույթները բնության մեջ պատկերացնել,դրանց առաջացման պատճառները իմանալ և ճիշտ գնահատել ✓ կկարողանա ուրվագծային քարտեզների վրա պատկերել հուլիսյան և հունվարյան իզոթերմերը ✓ կկարողանա ուրվագծային քարտեզների վրա պատկերել կլիմայական գոտիները ✓ կկարողանա ուրվագծային քարտեզների վրա պատկերել օվկիանոսային հոսանքները ✓ կկարողանա ուրվագծային քարտեզների վրա պատկերել մթնոլորտային տեղումների բաշխվածությունը երկրի վրա ✓ կկարողանա ուրվագծային քարտեզների վրա պատկերել բնական զոնաները
Դասընթացի բովանդակությունը	1. Ընդհանուր երկրագիտություն առարկան, նրա բովանդակությունը, նշանակությունը և խնդիրները: 2. Երկրի ձևի, չափերի և օրական պտույտի՝ աշխարհագրական նշանակությունը: 3. Երկրի մակերևույթի կառուցվածքի հիմնական գծերը / ցամաքի և ծովի բաշխումը. համաշխարհային օվկիանոսը և նրա ստորաբաժանումը: Երկրի ներքին էներգիայի ազդեցությունը լանդշաֆտային թաղանթի ձևավորման վրա:/ Երկրի տատանողական շարժումները և նրանց հետևանքները: Գեոսինկլինալներ և պլատֆորմներ: Լեռնակազմություն: Երկրաշարժեր: Երկրաշարժերի աշխարհագրական բաշխումը նշանակությունը: 4. Էկզոգեն և էնդոգեն պրոցեսների փոխազդեցությունը երկրի մակերեսի ռելիեֆի խոշոր ձևերի առաջացման մեջ:/ Էկզոգեն և էնդոգեն պրոցեսների փոխազդեցության հետևանքները: 5. Մթնոլորտի բաղադրությունն ու կազմը:/ Մթնոլորտի սահմանումը և բարձրությունը: Տրոպոսֆերան և նրա առանձնահատկությունները: Ստրատոսֆերան և օզոնի

	շերտը: Մթնոլորտի արտաքին շերտը/: 6. Մթնոլորտի դինամիկան: /Մթնոլորտային ճնշում: Օդի հորիզոնական և ուղղահայաց տեղաշարժերը: Մթնոլորտի շրջանառության գլխավոր գործոնները: Մթնոլորտի խոնավության ռեժիմն ու բաշխումը երկրի լանդշաֆտային թաղանթում:/ Օդի խոնավությունը : Ամպամածության դերը լանդշաֆտային թաղանթում: Մթնոլորտային տեղումները և նրանց աշխարհագրական բաշխումը: Խոնավության բալանսը երկրի լանդշաֆտային թաղանթում/: 7. Հողմահարություն:/ Հողմահարման էությունը: Ֆիզիկական հողմահարությունը: Քիմիական հողմահարությունը: Հողմահարության արագությունը: Հողմահարման դերը: Աշխարհագրական օրինաչափությունները և դերը հողմահարման պրոցեսում/: 8. Ստորերկրյա ջերի դերը երկրագնդի լանդշավտային թաղանթում:/ Ստորերկրյա ջրերը նրանց շարժումը: Ստորերկրյա ջրերի գործունեությունը: Կարստային երևույթներ/: 9. Հոսող ջրերի դերը երկրի լանդշավտային թաղանչում:/ Գետերը և կլիման: Գետերի ռեժիմը: Գետերի կլասիֆիկացիան, էռոզիան: Գետերի ակումուլիատիվ գործունեությունը/: 10. Լճերի և ճահիճների դերը լանդշաֆտային թաղանթում: /Լճերը, նրանց ծագումը: Աղի և անուշահամ լճեր:Լճերի մակարդակի տատանումները: Լճերի աշխարհագրական տարածումը;: Լճերի աշխարհագրական նշանակությունը: Ճահիճներ նրանց տեղը երկրի լանդշաֆտային թաղանթում:/ 11. Հողագոյացման պրոցեսը:/ Հողագոյացման գործոնների ընդհանուր բնութագիրը: Սևահուղեր:Պոդզոլային հողեր:Լատերիտային հողեր: Հողագոյացումը չորային մարզերում: Ճահճային հողեր: Աղուտներ և ալկալի հողեր: Հողերի աշխարհագրական տարածումը/: 12. Երկրի ներքին կառուցվածքը : / Երկրի ընդերքը: Երկրագնդի ներքին մասերի ջերմային վիճակը: Երկրի տարիքը/: 13. Կենդանիները և աշխարհագրական միջավայրը: 14. Մարդը և և աշխարհագրական միջավայրը: Երկրի լանդշաֆտային թաղանթի զարգացումը: Երկրի աշխարհագրական ընդհանուր օրինաչափությունները:Աշխարհագրական լանդշաֆտ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում <u>Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում</u> - Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն ԸՆթացիկ գրավոր ստուգում: - իրականացվում է 8-րդ և 15-րդ շաբաթներում՝ անցած նյութի ամփոփմամբ: Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը

	- դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Հ.Գաբրիելյան<<Երկրագնդի լանդշաֆտային ոլորտը>>, Երևան ,2000թ. Գաբրիելյան Հ.Կ. 2. Երկիր մոլորակը և նրա աշխարհագրական թաղանթը, Երևան 1983, էջ 318: 3. Ս.Վ Կալեսնիկ <<Ընդհանուր երկրագիտություն>>1-ին,2-րդ հատորներ 4. Ա.Ալեքսանյան <<Օդերևութաբանություն և կլիմայագիտություն>> Երևան 1978 5. И.Х.Шукин „Общая геоморфология" Москва,1974 г. 6. С.М.Шубаев ,,Общее землевведение" Москва, 1972 г. 7. Географич еский атлас мира, Москва, 1997 г. 8. Атлас мира, Москва, 2002 г. 9. Реймерс Н.Ф. ,,Природопользование", М., 1990г. 10. Розанов Б.Г. ,,Основы учения об окружающей среде", М., 1984г. Լրացուցիչ 1. Розанов Б.Г. ,,Основы учения об окружающей среде", М., 1984г.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**Պ/բ -011-Հայ ազգագրություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	32	Դասախոսություն	16
			Սեմինար	16
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	58		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Սովորողներին ներկայացնել հայ ժողովրդի տնտեսական կենցաղի տարբեր ոլորտները, նյութական մշակույթը, բնակավայրերի և կացարանների տիպերը, տարբեր ազգագրական շրջանների խոհանոցը ու ազգային տարազի ընդհանուր գծերն և առանձնահատկությունները, ծանոթացնել հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթին, ծեսերին ու ծիսակարգին, ազգային ավանդույթներին ու սովորույթներին, ընտանեկան ու հասարակական հարաբերություններին, պաշտամունքին ու հավատալիքներին :			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Հայ ազգագրության սկզբնաղբյուրները, ազգագրության			

	հիմնախնդիրները, տնտեսական գործունեության ավանդական ճյուղերը, ազգային տարազի և ազգային սննդի առանձնահատկությունները, հասարակական և ընտանեկան հարաբերությունների բնույթը, պաշտամունքն ու հավատալիքները, ազգային ծեսերն ու սովորությունները *Հմտություն* ազգագրական բնույթի տվյալներ հավաքագրելու, դրանք համակարգելու, վերլուծելու և ներկայացնելու հմտություն *Կարողունակություն* Համադրել տարբեր ազգագրական շրջանների տնտեսական կենցաղի, հոգևոր ու նյութական մշակույթի, հասարակական և ընտանեկան հարաբերությունների տարրերը, բացահայտել դրանց ընդհանրություններն ու տարբերությունները
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Հայ ազգագրության՝ որպես գիտության ձևավորման պատմությունը: Թեմա 2. Տնտեսական կենցաղը: Թեմա 3. Արհեստները, կապի և հաղորդակցման միջոցները: Թեմա 4. Բնակավայրերի ու կացարանների տեսակները : Թեմա 5. Ազգային սնունդ և ըմպելիք: Թեմա 6. Ազգային տարազի առանձնահատկությունները: Թեմա 7. Ընտանիքը և ընտանեկան կենցաղը: Թեմա 8. Ծեսեր և ծիսակարգ. Ծննդյան ծեսերը Հին Հայաստանում: Թեմա 9. Ամուսնական ծեսերն ու սովորությունները: Թեմա 10. Հարսանեկան ծեսերն ու սովորությունները: Թեմա 11. Հուղարկավորության ծեսերն ու սովորությունները: Թեմա 12. Ազգային տոները: Թեմա 13. Պաշտամունքը և հավատալիքները: Թեմա 14. Խաղերը հայոց սոցիոմշակութային համակարգում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ. - ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան, - ինքնուրույն աշխատանքի կատարում, - սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն, - ուսանողի կողմից դրսևորած ընթացիկ ակտիվություն, հմտություններ և կարողություններ, - թեստային առաջադրանքներ՝ պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով հարցերով:
Գրականություն	Պարտադիր 1. Հայ ազգագրություն և բանահյուսություն, հ. 1-26, Երևան,1970-2008 2. Ազգագրական հանդես, Հատոր 1-26, Շուշի, Թիֆլիս, 1895-1916 3. Բդոյան Վ., Հայ ազգագրություն, Երևան,1974 4. Էմինեան, Ազգագրական ժողովածու, Մոսկվա 1901-1908 5. Լալայան Ե., Երկեր, Երևան, 1983 6. Նահապետյան Ռ., Հայ ազգագրության պատմություն, մաս 1, Երևան, 2010 7. Նահապետյան Ռ. Ազգաբանական ուսումնասիրություններ-1-3, Երևան, 2020 8. Тер-Саркисян А., Армяне, Ер, 1998 9. Тер-Саркисян А., История и культура армянского

	народа, Ер, 2005 Լրացուցիչ 1. Գաբրիելյան Մ., Հայկական ընտանիքն անցումային շրջանում, Երևան, 200 2. Գրիգորյան Ֆ., Հայկական ազգային տարազ, Երևան, 2011 3. Բդոյան Վ., Հայ ժողովրդական խաղեր, հատոր 1-3 4. Բդոյան Վ. Երկրագործական մշակույթը Հայաստանում 5. Նահապետյան Ռ., Հայոց սոցիոնորմատիվ մշակույթը, մաս 1, Երևան, 2009 6. Նահապետյան Ռ., Հայոց ազգակցական համակարգը, /19-րդ դարի երկրորդ կես, 20-րդ դարի սկիզբ/, Երևան, 2012 7. Իսրայելյան Հ. Պաշտամունքն ու հավատալիքները ուշ բրոնզեդարյան Հայաստանում, Երևան, 1973 8. Հ. Իսրայելյան, Արևի պաշտամունքի հետքերը բրոնզեդարյան Հայաստանում 9. Կարապետյան Է. Օժիտը հայոց մեջ, Երևան, 1978 10. Հարությունյան Ս., Հին հայոց հավատալիքները, կրոնը, պաշտամունքն ու դիցարանը, Երևան, 2001 11. Հովհաննիսյան Ս., Ամուսնա-ընտանեկան իրավունքը վաղ ավատատիրական Հայաստանում, Երևան, 1976 12. Մադոյան Գ. Հայկական ընտանիք (Դրվագներ հոգևոր-կրոնական ավանդույթի և ավանդության) , Երևան, 2018 13. Ծագոյան Գ. «Յոթ օր, յոթ գիշեր». հայոց հարսանիքի համապատկեր, Երևան, 2011, 14. Քաջբերունի, Հայկական սովորություններ, ԱՀ, Թիֆլիս, 1903 15. Ղանալանյան Ա., Ավանդապատում

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-051 - Հայաստանի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի,2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	48	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	26
	Ինքնուրույն	72		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	1. Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է սերվիսի ոլորտի ապագա մասնագետներին ծանոթացնել Հայաստանի՝ գեղագիտական արժեք ներկայացնող բնական օբյեկտներին, Հայաստանի և հայ ժողովրդի բազմադարյա պատմաճարտարապետական մշակույթին: Ուսանողին տալ համակարգված գիտելիքներ Հայաստանի և հայ ժողովրդի բազմադարյա պատմաճարտարապետական մշակույթի վերաբերյալ:			

Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտելիքներ ունենա Հայաստանի բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանների աշխարհագրության վերաբերյալ: *Հմտություն* - սերվիսի ոլորտում աշխարհագրական հետազոտությունների մեթոդներին *Կարողունակություն* - Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա ինքնուրույն եզրահանգումների միջոցով ներկայացնել և գնահատել ՀՀ բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները որպես զբոսաշրջության ձևավորման և զարգացման նախադրյալներ
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Հայաստանի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները առարկան, նպատակը, խնդիրները Հայաստանի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները առարկան, նպատակը, խնդիրները: Հայաստանի բնական պայմանների, Հայաստանի բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանների աշխարհագրությունը: ՀՀ բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները՝ որպես Հայաստանում զբոսաշրջության ձևավորման և զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 2. ՀՀ տարածքը, աշխարհագրական դիրքը, սահմանները ՀՀ տարածքը, սահմանները, աշխարհագրական դիրքի գնահատականը: ՀՀ աշխարհագրական դիրքի առանձնահատկությունները: Թեմա 3. ՀՀ բնական պայմանները: Բնական պայմանների բազմազանությունը ՀՀ բնական պայմանները, բնական պայմանների բազմազանությունը, դրա պատճառները: Մակերևույթի ձևերը: Բնական պայմանների գնահատականը: Բնական պայմանները և բնական հուշարձանները որպես զբոսաշրջության զարգացման նախապայման: Թեմա 4. ՀՀ բնական հուշարձանները ՀՀ տարածքում գեղագիտական արժեք ներկայացնող բնական օբյեկտ-հուշարձանները: Բնական հուշարձանները որպես զբոսաշրջության զարգացման նախապայման: Բնական պայմանների և հուշարձանների օգտագործման հնարավորությունները զբոսաշրջության ոլորտում: Թեմա 5. ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքները որպես զբոսաշրջային օբյեկտներ: Արգելոցներ: Ազգային պարկեր: Արգելավայրեր: Բնության հուշարձաններ:

	Թեմա 6. ՀՀ արգելոցների բնութագրերը, դրանց զբոսաշրջային նշանակությունը: Խոսրովի արգելոցի զբոսաշրջային բնութագիրը, օգտագործման հեռանկարները: Շիկահողի արգելոցի բնութագիրը, զբոսաշրջային օգտագործման հեռանկարները: Էրեբունու արգելոցը, նրա զբոսաշրջային օգտագործման հնարավորությունները: Թեմա 7. ՀՀ ազգային պարկերը, դրանց զբոսաշրջային նշանակությունը: Սևան ազգային պարկը: Բնութագիրը, զբոսաշրջային օգտագործման հնարավորությունները: Դիլիջան ազգային պարկը, նրա աշխարհագրական բնութագիրը, զբոսաշրջային օգտագործման հնարավորությունները: Թեմա 8. ՀՀ արգելավայրերը և բնության հուշարձանները, դրանց զբոսաշրջային նշանակությունը: ՀՀ առավել հայտնի արգելավայրերի բնութագրերը, դրանց զբոսաշրջային օգտագործման հեռանկարները: Թեմա 9. ՀՀ տարածքի նախապատմական հուշարձանների աշխարհագրությունը: Հայաստանը մարդկության հնագույն բնօրրան: Հնագույն բնակատեղիները և բնակչության զբաղքունքը: Հեթանոսական շրջանի տաճարներն ու կոթողները, նրանց աշխարհագրական տարածումը: Թեմա 10. ՀՀ տարածքի քրիստոնեական հուշարձանների աշխարհագրությունը Քրիստոնեական նշանավոր կառույցները ՀՀ տարածքում: Հայոց ամրոց-բերդերը, դրանց աշխարհագրական տարածումը: Խաչքարերը, որպես զբոսաշրջային օբյեկտներ, դրանց տարածումը ՀՀ տարածքում: Թեմա 11. ՀՀ Լոռու մարզի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Լոռու մարզի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 12. ՀՀ Շիրակի մարզի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Շիրակի մարզի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 13. ՀՀ Տավուշի մարզի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Տավուշի մարզի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի

	տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 14. ՀՀ Վայոց Ձորի մարզի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Վայոց Ձորի մարզի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 15. ՀՀ Սյունիքի մարզի և Արցախի Հանրապետության բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Սյունիքի մարզի և Արցախի Հանրապետության բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 16. ՀՀ Կոտայքի և Արարատի մարզերի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Կոտայքի և Արարատի մարզերի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզերի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզերում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 17. ՀՀ Արագածոտնի և Գեղարքունիքի մարզերի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Արագածոտնի և Գեղարքունիքի մարզերի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզերի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզերում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 18. ՀՀ Արմավիրի մարզի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Արմավիրի մարզի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 19. ՀՀ բնական և ճարտարապետական հուշարձանների օգտագործման հնարավորությունները զբոսաշրջության ոլորտում: ՀՀ բնական և ճարտարապետական հուշարձանների աշխարհագրությունը: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանների օգտագործման արդի վիճակը և հնարավորությունները ՀՀ-ում:
Գնահատման մեթոդները և	Քննության գնահատման վերջանրդյունքն իրականացվում է հետևալ չափորոշիչներով.

չափանիշները	Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը -Անցած նյութի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում ամփոփիչ քննություն Գնահատման մեթոդը արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Գ. Շախկյան Սովետական Հայաստանի ճարտարապետական հուշարձանները1989 2. Ծ.ՀարությունյանԶբոսաշրջային ինդուստրիա և աշխարհագրություն2004 3. Գ. ԹադևոսյանԼոռու զբոսաշրջային ռեսուրսները2015 4. Բ. Առաքելյանի խմբագրությամբ Հայաստանի միջնադարյան կոթողային հուշարձանները. 9-13-րդ դարերի խաչքարերը1984 5. www.tastytour.am 6. www.navasardtours.am Լրացուցիչ- 1. Հ.Այվազյանի խմբագրությամբ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՆԱՇԽԱՐՀ2006 2. Գ. Շախկյան ԼՈՌԻ. ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՔԱՐԱԿԵՐՏ ԷՋԵՐԸ1986 3. Ш. Мкртчян Историко-архитектурные памятники НАРОДНОГО КАРАБАХА1989

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/Բ-050- Սոցիալ մշակութային ծառայությունների և զբոսաշրջության ներածություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	36	Դասախոսություն	16
			Սեմինար	

			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	54		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել մասնագիտության բովանդակությանը, խնդիրներին, ուղղություններին, ներկայացվող պահանջներին Բացահայտվում է սոցիալ-մշակութային ծառայություններ դերը և նշանակությունը ընդհանրապես սերվիսի, մասնավորապես՝ զբոսաշրջության բնագավառում: Ուսումնասիրվում են սոցիալական պայմանների գնահատումը, մշակութային ծառայությունների տեսակները, զբոսաշրջության դերը և նշանակությունը հասարակական կյանքում:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* • պետք է տիրապետի մասնագիտության հետ կապված հասկացություն- ներին, օրենքներին, մեթոդներին *Հմտություն* • կկարողանա ներկայացնել իր մասնագիտության տեսական և կիրառական կողմերը *Կարողունակություն* • տարանջատելու սոցիալ -մշակույթային ծառայությունների և զբոսաշրջության մասնագիտությանը առաջադրվող տեսական և գործնական պահանջները • վերլուծել ծառայությունների ոլորտի զարգացման հնարավորություններն ըստ բաղադրիչների			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Ներածություն: Սոցիալ մշակութային և զբոսաշրջության ոլորտի կայացումը: Ուսանողներին ծանոթացնել սպասարկման ոլորտի բաղկացուցիչների. Զբոսաշրջության պատմության, շրջագայությունների տեսակների, առարկայի հիմնական հասկացությունների հետ: Թեմա 2. <<Սոցիալ-մշակութային ծառայությունների և զբոսաշրջության ներածություն>> առարկայի նպատակը, խնդիրները, էությունը Ուսանողներին ներկայացնել առարկայի նպատակը, խնդիրները, էությունը: Թեմա 3. Սերվիսի ոլորտի ձևավորումը և զարգացումը Ուսանողներին ծանոթացնել սպասարկման ոլորտի ձևավորման և զարգացման նախապայմաններին ու գործոններին: Հասարակության ձևափոխման ազդեցությունը ճյուղի զարգացման վրա: Տնտեսական համակարգի կրած փոփոխությունները՝ մինչինդուստրիալ, ինդուստրիալ և հետ ինդուստրիալ ժամանակաշրջանում և սոցիալ-մշակութային և զբոսաշրջության ոլորտների դերի մեծացումն այդ համակարգում:			

	Թեմա 4. Սպասարկման ոլորտի էությունը, նպատակը, խնդիրները Ուսանողներին տալ համակարգված գիտելիքներ սպասարկման ոլորտի վերաբերյալ, ներկայացնել բազմաբովանդակությունը, կապը այլ գիտությունների հետ, նպատակը, խնդիրները: Թեմա 5. Սոցիալ-մշակութային ծառայությունների ոլորտի բնութագիրը Ուսանողներին ներկայացնել բնակչության պահանջմունքների փոփոխությունները արդի ժամանակաշրջանում և դրանում ծառայությունների ոլորտի աճի բնութագրիչները: Քննարկել ծառայությունների ոլորտի զարգացմանը վերաբերող հարցեր՝ որպես ներդրումային դաշտի ակտվիացման գործոն: Թեմա 6. Սոցիալ-մշակութային գործունեությունը, որպես տնտեսության ճյուղ: Ուսանողներին տալ գիտելիքներ զբոսաշրջային ծառայության, սանատոր և առողջարարական ռեկրեացիոն, հյուրանոցային ծառայությունների և ինդուստրիայի, գիտակրթական, հոգևոր-մշակութային ծառայությունների, ֆինանսաբանկային ծառայությունների վերաբերյալ: Թեմա 7. <<Զբոսաշրջություն>> հասկացությունը, բովանդակությունը, բնորոշումը: Ուսանողներին տալ համակարգված գիտելիքներ զբոսաշրջության ոլորտի վերաբերյալ, ծանոթացնել զբոսաշրջային ինդուստրիայի և ծառայությունների հետ: Թեմա8 Ծառայությունների նպատակը և ծառայությունների բազմաբովանդակությունը: Ուսանողներին ներկայացնել ծառայության էությունը, դրա մատուցման ձևերը և դրանում մասնագետների դերակատարությունը: Վերլուծել ծառայությունների ոլորտի բաղադրիչներն ըստ գործառույթների:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում <u>Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում</u> ԸՆթացիկ գրավոր ստուգում: - իրականացվում է 8-րդ և 15-րդ շաբաթներում՝ անցած նյութի ամփոփմամբ: Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Дурович А.П. и др Организация туризма - изд 2006 2. Биржаков Б.М. Введение в туризм : 2003 3. Абрамов А. Н., География сферы обслуживания населения. 1989 4. *Н.С. Канатьева Я.М. Абдуразакова* .,Основы

	туризма2012 Լրացուցիչ- 1. *Аванесова Г. А.* Сервисная деятельность: Историческая и современная практика, предпринимательство2006 2. *Карнаухова В. К., Краковская Т. А.* Сервисная деятельность2005

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ – 170 Հայաստանի աշխարհագրություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	76	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	52
	Ինքնուրույն	104		
	Ընդամենը	180		
Ստուգման ձևը	Քննություն,			
Դասընթացի նպատակը	ՀՀ բնական և սոցիալ-տնտեսական ներուժի, տնտեսության տեղաբաշխամն, կառուցվածքի, զբոսաշրջության արդի վիճակին և առկա հիմնախնդիրների ուսումնասիրություն: Բացահայտել տնտեսության յուրաքանչյուր ճյուղի դերը հանրապետության համար: Սովորեցնել տարածքային համալիր ուսումնասիրություն կատարելու մեխանիզմներին ՀՀ մարզերի օրինակով:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - ՀՀ բնական ռեսուրսների տարածքային տեղաբաշխման իմացություն - ՀՀ բնակչության թվի, շարժի, տեղաբաշխման իմացություն - ՀՀ տնտեսության ճյուղերի տեղաբաշխման և զարգացման օրինաչափությունների իմացություն - ՀՀ ոչ արտադրական ոլորտի տեղաբաշխման և զարգացման միտումների վերլուծություն *Հմտություն* - Խնդիրների լուծում, տարաբնույթ առաջադրանքների կատարման - վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն - կազմակերպելու և պլանավորելու - վիճակագրական տվյալների վերլուծության - ինքնուրույն աշխատելու *Կարողունակություն* - կարողանան ձեռք բերված տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, - տիրապետի բնական ռեսուրսների և տնտեսության ճյուղերի գնահատման հմտություններին, - կարողանա տնտեսական դասակարգրգման ենթարկել ՀՀ մարզերը - կարողանա վերլուծել տարածաշրջանը ի հայտ բերելով			

	զբոսաշրջային նշանակություն ունեցող ուժեղ և թույլ կողմերը:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 ՀՀ տարածքը, դիրքը, սահմանները: Բնական պայմանների և ռեսուրսերի տնտեսաաշխար-հագրական գնահատականը: Թեմա 2 ՀՀ բնակչության թվաքանակը, շարժի ընդհանուր բնութագիրը, աշխատանքային ռեսուրսները և բնակչության տարաբնակեցումը: Թեմա 3 ՀՀ արդյունաբերության ճյուղերի նկարագիրը և տեղա¬բաշխումը: Թեմա 4 ՀՀ գյուղատնտեսության տարածքային և ճյուղային կառուցվածքը: Թեմա 5 ՀՀ տրանսպորտի տնտեսաաշխրահագրական գնահակատանը: Թեմա 6 ՀՀ ոչ արտադրական ոլորտը: Թեմա 7 ՀՀ վարչատարածքային կառուցվածքը և մարզերի տնտեսաաշխարհագրական գնահատականը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Քարտեզագրական աշխատանք, հարցադրումների միջոցով գնահատում: Բանավոր հարցում: Թեստային գնահատում: Գնահատվող բանավեճ:
Գրականություն	1. Ա. Ավագյան ՀՀ ընդերքի աշխարհագրական գնահատականը մաս1, մաս 2 2. Ս. Մելքումյան ՀՀ և ԼՂՀ տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն 3. Մանասյան Մ. ՀՀ մարզեր: Բնություն, բնակչություն, տնտեսություն: 4. Ծ. Հարությունյան Զբոսաշրջության ինդուստրիա և աշխարհագրություն 5. Ս. Մելքումյան, ՀՀ արտաքին տնտեսական կապերը Լրացուցիչ 1. Վալեսյան Լ Հայկական ՍՍՀ տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն, 2. Վիճակագրական Ժողովածու ՀՀ մարզերը թվերով 2019-2021թթ 3. ՀՀ տարեկան վիճակագրական տեղեկագիրք

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-054 - Զբոսաշրջության հիմունքներ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	62	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	38
	Ինքնուրույն	88		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել կայուն գիտելիքներ տուրիզմի էության, նպատակների, ռեսուրսների, ենթակառուցվածքների, տարածքային			

	կազմակերպման, զբոսաշրջության միջազգային շուկայի, տուրիզմի ինդուստրիայի, տուրօպերատորական և տուրգործակալական գործունեության, զբոսաշրջային արտադրանքի, զբոսաշրջության կարգավորման և կառավարման վերաբերյալ: Զբոսաշրջության հիմունքներ դասընթացի նպատակն է ապագա մասնագետներին ցույց տալ զբսաշրջային ինդուստրիայի արդյունավետության ապահովման և բարձրացման գործում տնտեսության օպտիմալ (լավագույն) կազմակերպման կարևորությունը:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* ✓ Զբոսաշրջության հիմնական հասկացությունները, ✓ Իմանա զբոսասաշրջության կազմակերպման հիմունքները: ✓ Կորաղա վերլուծել տարածաշրջանի զբոսաշրջային ներուժը ✓ իմանա զբոսաշրջային ռեսուրսները և դրանիցից յուրքանչյուրի նշանակությունը, Հմտություն □ Կարողանա կազմակերպել զբոսաշրջային տուրեր *Կարողունակություն* □ գնահատելու տարբեր տարածաշրջանների տուրիստական ռեսուրսները □ վերլուծելու տուրիզմի ինդուստրիայի զարգացման միտումները: □ կկարողանա վերլուծել և գնահատել տարածքի զբոսաշրջային ներուժը, զբոսաշրջային ինդուստրիայի բաղադրիչը և զարգացման առանձնահատկությունները
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1՝ Զբոսաշրջության էությունը, նպատակը և գործառույթները, տեսակները, ձևերը և նշանակությունը: Մեկնաբանվում է զբոսաշրջություն և զբոսաշրջիկ հասկացությունների էությունը տրվում է դրանց սահմանումը: Տուրիզմը դիտարկվում է որպես զանգվածային երևույթ և 20-րդ դարի երևույթ: Քննարկվում է զբոսաշրջությունն ըստ տևողության, ըստ իրականացման ձևի: Իրականացվում է տուրիզմի դասակարգում: Թեմա 2. Զբոսաշրջության կազմակերպական ձևերը և հիմնական կատեգորիաները: Ներքին և միջազգային զբոսաշրջություն: Զբոսաշրջիկների ընդունելություն և ճանապրհում, ազգային, պլանային, ինքնուրույն, զբոսաշրջություն հասկացությունների էությունը: Սոցիալական զբոսաշրջության համակագը և օբյեկտները: Սոցիալական տուրիզմի մակարդակը, արտոնությունների և ֆինանսավորման համակարգը: Ներդրումային միջավայրի ազդեցությունը զբոսաշրջության վրա: Թեմա 3. Զբոսաշրջության տարատեսակները: Խմբային և

	անհատական զբոսաշրջություն Ակտիվ և պասիվ զբոսաշրջություն: Արկածային ուղևորություններ, շրջագայություններ: Զբոսաշրջային ուղիների դասակարգումն ըստ ճանապարհորդության ձևերի: Ծովային շրջագայություններ, սաֆարի, զգայական, երիտասարդական, մանկական տուրերի կազմակերպման ձևերը: Զբոսաշրջային ուղևորությունների ֆինանսավորումը: Խմբային և անհատական ուղևորություններ: Զբոսաշրջության ռեսուրսները և ենթակառուցվածքները: Թեմա 4. Զբոսաշրջային ինդուստրիայի էությունը և բնութագիրը Զբոսաշրջային ինդուստրիայի էությունը: Զբոսաշրջության կազմակերպիչները, դրանց գործառույթները: Տուրօպերատոր, տուրգործակալական ընկերություն, զբոսաշրջային գործակալ հասկացությունները: Հյուրանոցային և ռեստորանային տնտեսություն: Հանրային սննդի օբյեկտների գործունեությունը: Ժամանցի և ժամանցի համակարգի բաղկացուցիչները: Թեմա5. Զբոսաշրջային արտադրանք, դրա յուրահատկությունները և բաղկացուցիչ մասերը Զբոսաշրջային արտադրանք հասկացության էությունը: Տուր փաթեթի էությունը: Տուրիստական արտադրանքի յուրահատկությունը՝ անշոշափելիություն, ծառայության արտադրության և սպառման անընդհատություն, փոփոխականություն, պահպանման անհնարինություն: Զբոսաշրջային արտադրանքի արտադրության գործոնները՝ մարդկային, բնական և անթրոպոգեն ռեսուրսներ: Թեմա 6. Զբոսաշրջության ենթակառուցվածքի հիմնական բաղադրիչները: Տեղեկատվական համակարգ Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքի էությունը: Կառույցների համակարգը: Ճանապարհային ցանցը, ինժեներային և հաղորդակման համակարգը: Ապահովագրական, բանկային, ֆինանսական ծառայությունների հասանելիությունը: Զբոսաշրջային ընկերությունների վարկանիշը և զբոսաշրջության տեղեկատվական համակարգը: Թեմա 7. Զբոսաշրջության տարածաշրջնային զարգացման առանձնահատկությունները Զբոսաշրջային տրածաշրջան հասկացության էությունը: տարածաշրջանների առանձնացման ձևերը: Միջազգային տուրիստական առավել զարգացած շրջանները և դրանց տնտեսական ազդեցությունը ազգային եկամուտների վրա:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդներին և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում <u>Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում</u> Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում

	Ամփոփիչ քննություն
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Кусков А.С., Джаладян Э.А,Основы туризма,2008 2. Биржаков М.Б., Введение в туризм,2007 3. Квартальнов В.А.Теория и практика туризма,2003 4. *Н.С. Канатьева Я.М. Абдуразакова* .,Основы туризма,2012 Լրացուցիչ- 1. Сенин В.С.,Организация международного туризма2005 2. Даньшин Н. К.Организация и технология туризма. 2006

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-052 -Զբոսաշրջության տարատեսակները**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	62	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	38
	Ինքնուրույն	88		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	1. Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	«Զբոսաշրջության տարատեսակները» առարկայի դասավանդման նպատակն է պարզաբանել զբոսաշրջության դասակարգման անհրաժեշտությունը, ներկայացնել դասակարգման սխեմաները, բաժանումն ըստ տիպերի, կատեգորիաների, ձևերի և տարատեսակների: «Զբոսաշրջության» բնագավառի մասնագետը պետք լավ տիրապետի զբոսաշրջության կազմակերպման նրբություններին, դասակարգման օրինաչափություններին, մասնակցի երթուղիների մշակման աշխատանքներին, ծառացած խնդիրների լուծման համար գտնի արդյունավետ ուղիներ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Զբոսաշրջության տարատեսակների վերաբերյալ - զբոսաշրջային ծառայությունների վերաբերյալ: *Հմտություն* - համագիտական և տնտեսագիտական բոլոր մեթոդներին *Կարողունակություն* - ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, - կարողանա կողմնորոշվել երթուղիների ընտրության հարցում			
Դասընթացի բովանդակությունը	ԹԵՄԱ 1 Զբոսաշրջության տարատեսակներ առարկան, նպատակը, խնդիրները ԹԵՄԱ 2 Զբոսաշրջության դասակարգումն ըստ			

	չափորոշիչների ԹԵՄԱ 3 Զբոսաշրջության տարատեսակների բնութագիրը 1. Ճանաչողական զբոսաշրջություն 2. Ռեկրեացիոն զբոսաշրջություն 3. Կազդուրիչ-առողջարարական զբոսաշրջություն 4. Գիտա-գործարար զբոսաշրջություն… ԹԵՄԱ 4 Զբոսաշրջության այլ տարատեսակներ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - էքսկուրսիոն ծառայությունների ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Տուրիզմի վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն - ռեկրեացիոն սերվիսի հետազոտում Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարցուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ի.Վ.Զորին, Վ.Ա.Կվարտալնով, Տուրիստիկա Երևան2006 2. Մակարյան Ա., Հախվերդյան Դ., Նազարյան Գ.,

	Հայաստանը միջազգային տնտեսական հարաբերությունների համակարգում,Ե.2002: 3. Լևոն Մարտիրոսյան, Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն, Վանաձոր:2014 4. Бабкин А.В., Специальные виды туризма2008 5. Зорин И.В.,Каверина Т.П.,Квартальнов В.А.,Туризм как вид деятельности2006 6. Квартальнов В.А. ,Туризм: Учебник2002 7. Кусков А.С., Джаладян Ю.А., Основы туризма2008 8. Власов А.А., Туризм (учеб.мед.пос.), М. 2007 9. Моргунов Б.П., Туризм, М., 2005 10. Биржакож М.Б., Введение в туризм2001 11. Энциклопедия путешественника Ереван1990 12. Атлас чудес света Москва1998 13. Հայաստանի ազգային ատլաս, Ե. 2007

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-053 - Նորարարությունը զբոսաշրջության և սերվիսի մեջ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	52	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	98		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել կայուն գիտելիքներ,կարողություններ և հմտություններ ինովացիոն ոլորտի, զբոսաշրջության նորարարությունների վերաբերյալ: Լուսաբանվում են նորարությանը վերաբերող հիմնական տեսությունները և մեթոդոլոգիան, քննարկվում են նորարական ենթակառուցվածքների զարգացման հնարավորությունները և առկա խնդիրները:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* □ Իմանա զբոսաշրջության կրած կառուցվածքային փոփոխությունները ԳՏՀ ազդեցությամբ Հմտություն □ Նորարական նախագծերի մշակման և իրականացման փուլերը և առանձնահատկությունները Կարողունակություն ○ գնահատելու տարբեր տարածաշրջանների զբոսաշրջային ինովացիոն ներուժը ○ կազմել նորարական նախագծեր:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1՝ Դասընթացի առարկան, խնդիրները: Բացահայտել նորարության էությունը, և դրա դրսևորումը սպասարկման ոլորտում: Զբոսաշրջության ոլորտում նորարությունը իրենից ներկայացնում է բազմակողմանի կազմակերպչականառավարչական նորամուծություններ, որոնք			

	ենթադրում են նպատակաուղղված փոփոխությունների իրականացում զբոսաշրջության տարբեր մակարդակներում: Թեմա 2 Նորարական գործունեության էությունը և դրա դրսևորումը սերվիսի ոլորտում: Նորարությունն այսօր հանդես է գալսի որպես և որպես նոր արդյունք և որպես ապրանք: Այն ունի մի շարք յուրահատկություններ՝ գիտատեխնիկական վերջնական արդյունքի ստացման անորոշության բարձր աստիճան, ֆինանսավորման հատուկ բնույթ, որը պայմանավորված է բարձր ռիսկայնությամբ ներդրումների և ստացված եկամտի ժամանակային հատվածի միջև, պահանջարկի անորոշ բնույթով և այլն: Ինովացիաների ստեղծման դրդապատճառները կարելի է բաժանել ներքին և արտաքին մասերի: Թեմա 3 Նորարական գործունեության կազմակերպական և տնտեսական կողմերը: Նորարական գործունեության համար շատ կարևոր է ճիշտ ռազմավարության ընտրությունը: Ընկերությունը կարող է հայտնվել ճգնաժամի մեջ, եթե չկարողանա կանխատեսել փոփոխվող իրավիճակները և ժամանակին արձագանքել դրանց: Ռազմավարության ընտրությունը հանդիսանում է նորարական պարբերաշրջանի գլխավոր բաղկացուցիչը: Թեմա 4 Ինովացիոն նախագծերի էությունը: Նորարական նախագիծը՝ նորարական ապրանքի կամ ծառայության ստեղծման կամ ներդրման համար, նպատակների և խնդիրների հերթականության ճիշտ որոշումն է: Նախագիծն իր մեջ ներառում է նորարական կառավարման իրականացման ձևը և փաստաթղթերի այն ամբողջությունը, որը հիմնավորում և բնութագրում է տվյալ գնախաձեռնությունը: Թեմա 5 Ինովացիայի առանձնահատկությունները զբոսաշրջության մեջ Նորարական գործունեությունը զբոսաշրջության մեջ իրականացվում է կուտակված տեղեկատվության և գիտելիքների վրա: Մինչ զբոսաշրջային նոր մտախաղացումների և ուղղությունների իրականացումն անհրաժեշտ է իրականացնել համակողմանի վերլուծություն տվյալ ծառայության նկատմամբ շուկայում առկա պահանջարկի և առաջարկի ուղղությամբ: Սպասարկման ոլորտի խորը իմացությունը հնարավորություն է տալիս կանխատեսել սպասվող իրադարձությունները և առաջ անցնել մրցակիցներից: Թեմա 6 Նորարական ենթակառուցվածքի զարգացման խնդիրները: Համապատասխան ենթակառուցվածքների առկայությունը կարևոր գործոն է նորարական գործունեության զարգացման համար: Ենթակառուցվածքների համակարգում նորարության համար առավել մեծ նշանակություն ունեն՝ տեխնոլոգիական, կադրերի պատրաստման, տեղեկատվական, ֆինանսական համակարգերի առկայությունը:
Գնահատման մեթոդները և	Գնահատման մեթոդներին և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին

չափանիշները	Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում ԸՆթացիկ գրավոր ստուգում: - իրականացվում է 8-րդ և 15-րդ շաբաթներում՝ անցած նյութի ամփոփմամբ: Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Идрисова Н.Л Инновации в социально-культурном сервисе и туризме 2006 2. Новиков В.С. Инновации в туризме2007 3. Изотова М. А. Инновации в социокультурном сервисе и туризме2006 4. Л.С. Самохина Т.М. Бойцова Инновации в социально-культурном сервисе и туризме2010 5. Иванова Н. И. Национальные инновационные системы 2002

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-039-_Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	36	Դասախոսություն	16
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	54		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն առարկայի դասավանդումը նպատակ է հետապնդում բացահայտել բնական և հասարակական ռեկրեացիայի ռեսուրսները, ցույց տալ դրանց տեղաբաշխումը, պարզաբանել դրանց որակական հատկանիշները: Դասավանդման մեթոդները, թույլ կտան դասակարգել այդ ռեսուրսները, վեր հանել արդյունավետության որակներն ու դրանց օգատագործման ժամկետները և չափը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - կիմանա տնտեսության երրորդային սեկտորի զարգացման առաջնահերթ անհրաժեշտությունը *Հմտություն*			

	- *(բուն մասնագիտական կարողություններ)* - կիասկանա տնտեսության կառուցվածքում ռեկրեացիոն աշխարհագրության դերն ու նշանակությունը, *Կարողունակություն* - կկարողանա հիմնավորել հանգստի սերվիսի տարածքային կազմակերպման հնարավորությունները:
Դասընթացի բովանդակությունը	ԹԵՄԱ 1 Ռեկրացիոն ռեսուսներ 1. Ռեկրեացիոն ռեսուրս հասակացություն 2. Ռեկրեացիոն ռեսուրսների դասակարգումը 3. Ռեկրեացիոն ռեսուրսների տեղաբաշխումը ԹԵՄԱ 2 Զբոսաշրջային բնական ռեսուրսներ 1. Զբոսաշրջային ռեսուրսների տեսակները 2. Բնական զբոսաշրջային ռեսուրսներ 3. Զբոսաշրջային ռեսուրսների հաշվառում և գնահատում: ԹԵՄԱ 3 Հասարակական զբոսաշրջային ռեսուրսներ 1. Պատմամշակութային ռեսուրսներ, 2. Ագրոտուրիզմի ռեսուրսներ 3. Արտադրական տուրիզմի ռեսուսներ: ԹԵՄԱ 4 Հանգստի ռեսուրսներ 1. Հանգստի ռեսուրսների դասակարգում 2. Հանգստի ռեսուրսները Հայաստանում 3. Հանգստի կազմակերպում բնական օբյեկտներում ԹԵՄԱ 5 Ուժերի վերականգնման ռեսուրսներ 1. Բնական վերականգնող ռեսուսներ 2. Հանգստի կազմակերպման ձևեր 3. Կլիման, որպես ռեկրացիայի ռեսուրս 4. Վերականգնողական ռեսուրսների հաշվառում ԹԵՄԱ 6 Բուժիչ և առողջության պահպանության ռեսուսներ 1. ՌԵսուրսների հաշվառում 2. Բուժական ռեսուրսներ 3. Բուժիչ հանքային ջրեր 4. Առողջարաններ, դրանց տեղաբաշխումը ԹԵՄԱ 7 Որսի, հատապտղային տուրիզմի և այլ ռեսուրսներ 1. Որսավայրեր, դրանց կանոնակարգը և օգտագործման հնարավորությունները 2. Հատապտղային տուրզիզմ, դրանց տարատեսակները 3. Որսի, հատապտղային տուրիզմի տեղաբաշխումը ՀՀ-ում: ԹԵՄԱ 8. Զբոսաշրջության երթուղիներ, հյուրանոցային տնտեսություն և քեմպինգներ: 1. Զբոսշջության երթուղիների մշակման սկզբունքները 2. Հյուրանոցներ, դրանց զբոսաշրջային նշանակությունը 3. Քեմպիգները և երթուղիների ընտրությունը 4. Զբոսշջության երթուղիների մշակում ՀՀ տարածքում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առարկան ավարտվում է քննությամբ:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Լևոն Մարտիրոսյան, Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն, Վանաձոր: 2014 2. Վալեսյան Լ.Հ., Հայկական ՍՍՀ տնտեսական և սոցիալական

	3. աշխարհագրություն., Ե. 1988 4. Ավետիսյան Խ.Ա., Սովետական Հայաստանի բնակչության և բնակավայրերի աշխարհագրություն 1. Մակարյան Ա., Հախվերդյան Դ., Նազարյան Գ., Հայաստանը մի- ջազգային տնտեսական հարաբերությունների համակարգում, Ե., : 2002 5. Հայաստանի ազգային ատլաս, Ե., 2007: 6. Власов А.А., Туризм (учеб.мед.пос.), М., 1977г. 7. Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Т., Рекреационная география. М., 1981г. 8. Азар В.И., Экономика и организация туризма, М., 1972г. 9. Моргунов Б.П., Туризм, М., 1978г. 10. Квартальнов В.А., Средерченко В.К., Туризм социальный, Киев, 1989г.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-067 Միջազգային զբոսաշրջություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-ին տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն,			
Դասընթացի նպատակը	«Միջազգային զբոսաշրջություն» դասընթացի նպատակն է սերվիսի ապագա մասնագետներին ծանոթացնել զբոսաշրջության հիմնական հասկացություններին, միջազգային զբոսաշրջության և ռեկրեացիոն ռեսուրսներին, միջազգային զբոսաշրջության զարգացման գործոններին և խնդիրներին, զբոսաշրջության հիմնական մակրոռեգիոններին, զբոսաշրջային գործունեության կազմակերպման սկզբունքներին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտելիքներ ունենա միջազգային զբոսաշրջության հիմնական հասկացությունների, ուսումնասիրման մեթոդների վերաբերյալ: Ծանոթ լինի աշխարհի զբոսաշրջության հիմնական մակրոռեգիոններին և առանձին երկրներին, զբոսաշրջության զարգացման միտումներին: *Հմտություն* - սերվիսի ոլորտում զբոսաշրջության հետազոտությունների մեթոդներին			

	Կարողունակություն - Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա համեմատել զբոսաշրջության զարգացման մակարդակներն ըստ առանձին տարածաշրջանների և երկրների, կատարել՝ տարածքային գնահատում, կարողանա ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել Հայաստանի Հանրապետության օրինակով:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. «Միջազգային զբոսաշրջություն» առարկան, ուսումնասիրման օբյեկտը «Միջազգային զբոսաշրջություն» առարկան, ուսումնասիրման օբյեկտը, մեթոդները, հիմնական հասկացությունները: Առարկայի ուսումնասիրման նպատակը, խնդիրները, զարգացման էտապները: Թեմա 2. Զբոսաշրջության տեսակները և ձևերը Զբոսաշրջության շարժառիթները: Զբոսաշրջության դասակարգումն (խմբավորումը) ըստ շարժառիթների: Թեմա 3. Զբոսաշրջության ձևավորման և զարգացման աշխարհագրական գործոնները Զբոսաշրջության ձևավորման պատմատնտեսական նախադրյալները: Զբոսաշրջության ձևավորման փուլերը: Զբոսաշրջության զարգացման աշխարհագրական գործոնները: Թեմա 4. Աշխարհի զբոսաշրջային ռեսուրսները «Զբոսաշրջային ռեսուրս» հասկացությունը: Աշխարհի երկրների զբոսաշրջային ռեսուրսների տնտեսական գնահատումը: Թեմա 5. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման տարածաշրջանային միտումները Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրական կառուցվածքը: Ներտարածաշրջանային և միջտարածաշրջանային զբոսաշրջություն, զարգացման և փոփոխությունների մջտումները: Թեմա 6. Միջազգային զբոսաշրջությունը և համաշխարհային տնտեսությունը Զբոսաշրջությունը՝ որպես ազգային տնտեսության արագ զարգացող բնագավառ: Զբոսաշրջությունը՝ որպես տնտեսական համընդհանուր գործընթաց: Տնտեսության ազդեցությունը զբոսաշրջության վրա: Միջազգային զբոսաշրջության ազդեցությունը համաշխարհային տնտեսության վրա: Թեմա 7. Աշխարհի երկրների զբոսաշրջության տիպաբանությունը Աշխարհի երկրների դասակարգումն ըստ միջազգային զբոսաշրջության զարգացման մակարդակի: 1) Եվրոպական 2) Ամերիկական 3) Ասիական և Ասիա-Խաղաղօվկիանոսական 4) Աֆրիկյան Թեմա 8. Զբոսաշրջությունը ՀՀ-ում, զբոսաշրջային ռեսուրսների գնահատում: ՀՀ զբոսաշրջային ռեսուրսների տնտեսական գնահատումը: ՀՀ-ն միջազգային զբոսաշրջության բնագավառում: Զբոսաշրջության արդի վիճակը և զարգացման միտումները Հայաստանի

	Հանրապետությունում: Թեմա 9. Զբոսաշրջային գործունեության կազմակերպում Զբոսաշրջության զարգացումն ապահովող տեխնիկական միջոցները (տեխնոլոգիաները). տրանսպորտային նշանակության տեխնիկան և միջոցները, հյուրանոցային պայմանները կարգավորող սարքավորումները և ռեսուրսները, հաղորդակցության (մասնավորապես կապի) տեխնիկան և միջոցները: Թեմա 10. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման նորագույն ուղիներն ու հիմնախնդիրները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Դասընթացն ավարտվում է 7-րդ կիսամյակում քննությունով, Քննության գնահատման վերջանրդյուքն իրականացվում է հետևալ չափորոշիչներով. . Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում ամփոփիչ քննություն Գնահատման մեթոդը արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Александрова А.Ю. Международный туризм2010 2. Воскресенский В. Ю Международный туризм2008 3. Հարությունյան Ծ. Զբոսաշրջության ինդուստրիա և աշխարհագրություն2004 4. Յու. Մուրադյան Արտասահմանյան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն: Եվրոպա»2002Ã Լրացուցիչ- 1. В. Максаковский«Географическая картина мира», книга 1,2 2006 2. В. Вольский Социально-экономическая география зарубежного мира»2004 3. В. Завьялова«Социально-экономическая гегография мира в таблицах»2004

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ԷԻԿ/բ-038- Հյուրասիրության ինդուստրիա</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">42</td><td>Դասախոսություն</td><td>24</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>18</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">78</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">«Հյուրասիրության ինդուստրիա » առարկայի դասավանդման նպատակն է ուսանողներին կունենա հիմնարար տեսական գիտելիքներ տալ հյուրընկալության ինդուստրիայի վերաբերյալ:
ծանոթ ացնել հյուրընկալության ինդուստրիայի բովանդակությանը:Առարկայի հիմքում ընկած է հյուրասիրության ինդուստրիայի ուսումնասիրության մեթոդաբանությունն ու մեթոդները,հյուրասիրության ինդուստրիայի դերն ու նշանակությունը, հյուրասիրության մատուց ման տեսակները, հյուրանոցային համալիրներում սննդի կազմակերպման տարբերակները և առանձնահատկությունները, հյուրատներում հյուրասիրության ռեսուրսների գնահատում, հյուրասիրության ինդուստրիայում գաղափարի մշակում, հյուրասիրության ինդուստրիայում շուկայի հետազոտությունը և մարքեթինգի իրականացումը:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
• հյուրընկալության ինդուստրիայի վերաբերյալ , հյուրասիրության առանձին ձևերի բովանդակության, գործունեության ձևերի, դերի ու նշանակության մասին:
Հմտություն
• հյուրընկալության ծրագրերի,
• պլանների կազմման աշխատանքներին:
Կարողունակություն
• ստացված արդյունքները կիրառել գործնական աշխատանքներում,
• մշակել հյուրընկալության մասին արտասահմանյան երկրներում եղած փորձը,
• օգտվել տարատեսակ գրական աղբյուրներից, ինտերնետային ռեսուրսներից և այլն,
• ստացած գիտելիքները կիրառելու այլ հարակից գիտությունների շրջանակներում կատարվելիք ուսումնասիրություններում
• ստեղծագործաբար կիրառել ունեցած գիտելիքները և ձևավորել նորերը</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">Թեմա1 Հյուրասիրության ինդուստրիայի առարկան, խնդիրներն ու նպատակները:</td></tr>
</table>

	Թեմա 2 Ուսումնասիրության մեթոդները և առանձնահատկությունները: Թեմա 3 Հյուրասիրության ինդուստրիայի դերն ու նշանակությունը: Թեմա4 Հյուրասիրության ինդուստրիայի տեսակները: Թեմա5 Հյուրանոցային համալիրներում սննդի կազմակերպման տարբերակները և առանձնահատկությունները: Թեմա6 Հյուրատներում հյուրասիրության ռեսուրսների գնահատում: Թեմա7 Տրանսպորտի դերը հյուրասիրության ինդուստրիայի զարգացման գործում Թեմա8 Հյուրասիրության ինդուստրիայում շուկայի հետազոտություն և մարքեթինգ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն - Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - «Հյուրասիրության ինդուստրիայի» առարկային համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Սպասարկման կազմակերպում հյուրանոցներում և զբոսաշրջային համալիրներում, Երևան 2012թ 2. Հյուրատնային բիզնես հիմնադրում և կառավարում; «Բի Էս Սիե Բիզնեսի Աջակցման Կենտրոն, Երևան 2018թ 3. Волков Ю.Ф., Введение в гостиничный и туристической бизнеса, Ростов, 2003. 4. Корнахова В.К., Караковская Т.А. ,Сервиская деятельность, М. ,2006. Լրացուցիչ- 1. Лорер Э., Сервис по королевски, Чроки ресторанного

	дела от Чарль 2. Тротера, М., 2006. 3. Զբոսաշրջության ինդուստրիա, Շուշան Հարությունյան, Երևան 2004

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-018-Անձնակազմի ղեկավարում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել անձնակազմի առավարման մեթոդներին, ձևերինև ոճերին, անձնակազմի հավաքագրման առանձնահատկություններին, անձնակազմի ուսուցումանը, կարիերայի առանձնահատկություններին, մոտիվատիային, անձնակազմի ղեկավարման խնդրիներին, ինչպես նաև սթրեսների և կոնֆլիկների կառավարմանը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Ուսանողը ձեռք է բերում գիտելիքներ անձնակազմի առավարման մեթոդներից, ձևերից և ոճերից, անձնակազմի հավաքագրման առանձնահատկություններից, անձնակազմի ուսուցումից, կարիերայի առանձնահատկություններից, մոտիվատիայից, անձնակազմի ղեկավարման խնդրիներից, ինչպես նաև սթրեսների և կոնֆլիկների կառավարումից: Հմտություն - Ուսանողը ձեռք է բերում արդյունավետ անձնակազմ հավաքագրելու, արդյունավետ կառավարչական թիմ ստեղծելու հմտություններ , անձնակազմի հավագրման, հարցազրույց անցկացնելու և անցնելու հմտություններ, սթրեսների և կոնֆլեիկիների լուծման հմտություններ: Կարողունակություն - Ուսանողը կարողանում է վերլուծել և ճիշտ կիրառել անձնակազմի կառավարման մեթոդները, կարողնում է առանձնացնել ուսուցման ճիշտ մեթոդները կոնկրետ ձեռնարկությունում, կարողանում է կազմել գրագետ CV, աշխատանքի գրագետ հայտարարություն, գործնականում տալ լուծումներ կոնֆլիկտային և սթրեսային իրավիճակների համար:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Անձնակազմի ղեկավարման էությունը Թեմա 2 Անձնակազմի ընդունումը և պլանավորումը			

	Թեմա 3Անձնակազմի ուսուցում Թեմա 4Անձնակազմի զարգացում և օգտագործում Թեմա 5Անձնակազմի գործարար գնահատում Թեմա 6 Մասնագիտական գործունեության մոտիվացիա և խթանում Թեմա 7 Անձնակազմի ղեկավարման խնդիրները և դրանց լուծումը Թեմա 8Կոնֆլիկտների և սթրեսների կառավարում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առարկան ավարտվում է ամփոփիչ բանավոր քննությամբ:
Գրականություն	1. Армстронг, М. Практика управления человеческими ресурсами / Майкл Армстронг, Стивен Тейлор. – 14-е изд. – Санкт-Петербург : Питер, Прогресс книга, 2018. – 1038 с. 2. Архипова, Н.И. Современные проблемы управления персоналом : монография / С.В. Назайкинский, О.Л. Седова, Рос. гос. гуманитар. ун-т, Н.И. Архипова. – М. : Проспект, 2018 .– 161 с. 3. Базаров, Т. Ю. Психология управления персоналом : учебник и практикум для вузов / Т. Ю. Базаров. – Москва : Издательство Юрайт, 2020. – 381 с. 4. Беседина, О. И. Инновационные методы в кадровой политике / О.И. Беседина, Д.И. Зновенко, Е.В. Малахова // Экономика. Менеджмент. Инновации. – 2019. – №1(19). – С. 3-10. 5. Вукович Г. Г. Управление персоналом: теория и методика / Г. Г. Вукович // Экономика Профессия Бизнес. – 2019. – № 4. – С. 20-25. 6. Гасанова, А.А. Управление персоналом в системе управления организацией / А.А. Гасанова // Инновационная наука. – 2019. – №11. –С. 50-53. 7. Герасимов, Б.Н. Методологические инструменты исследования и оценки эффективности процесса управления персоналом организации // Международный журнал гуманитарных и естественных наук. – 2018. – № 2. – С. 160-169. 8. Глик, Д. И. Эффективная работа с персоналом : практическое пособие / Д. И. Глик. – 2-е изд. – Саратов : Ай Пи Эр Медиа, 2019. – 144 с.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-102 -Էքսկուրսիոն ծառայությունների տեխնոլոգիա և կազմակերպում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	24
	Ինքնուրույն	108		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Էքսկուրսիոն ծառայությունների տեխնոլոգիա և			

	կազմակերպում» առարկայի դասավանդումը նպատակ է հետապնդում բացահայտել էքսկուրսիոն տեխնոլոգիաները և ցույց տալ դրանց կազմակերպման ձևերը: ներկայացնելով բնական և հասարակական տուրիզմի ռեսուրսները, պետք պարզաբանել դրանց գրավչությունը տուրիզմի տեսակտից և արդյունավետությունը: Պետք է ուսուցանել էքսկուրսիրոն երթուղիների ընտրության սկզբունքները, տեխնոլոգիաների մշակումը, կարողանա գնահատել էքսկուրսիոն ծառայությունների մատուցման որակն ու գրավչությունը: Դասավանդման ընթացքում դասակարգել այդ ռեսուրսները, վեր հանել դրանց օգատագործման ժամկետները և հնարավորությունները:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Էքսկուրսիաների կազմակերպման ու տեխնոլոգիաների մասին, - Էքսկուրսիոն օբյեկտների ընտրության սկզբունքների մասին, - Էքսկուրսիոն պլանի մասին *Հմտություն* էքսկուրսիաների տեխնոլոգիաներին ու մեթոդներին, *Կարողունակություն* ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, - Կարողանա կողմնորոշվել հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների կազմման պրոցեսների մեջ, կատարի ինքնուրույն և ճիշտ եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>ԹԵՄԱ 1</u> էքսկուրսիոն ծառայությունների տեխնոլոգիայի և կազմակերպման սկզբունքները և մեթոդները 5. Էքսկուրսիոն ծառայություններ հասկացողությունը 6. Տեխնոլոգիաների կիրառման սկզբունքները 7. Էքսկուրսիների կազմակերպման տեխնոլոգիաները ու դրանց ընտրությունը <u>ԹԵՄԱ 2 Էքսկուսիոն ռեսուսներ</u> 4. Էքսկուրսիոն ռեսուրս հասակացություն 5. Տուրիզմի ռեսուրսների դասակարգումը 6. Ռեկրեացիոն ռեսուրսների տեղաբաշխումը <u>ԹԵՄԱ 3 Էքսկուրսիայի կազմակերպումը բնական օբյեկտներում</u> 4. Երթուղիների ընտրություն 5. Էքսկուսիայի պլան 6. Տեղեկատվական և գովազդային տեխնոլոգիաները բնական օյեկտների մասին <u>ԹԵՄԱ 4 Հասարակական զբոսաշրջային ռեսուրսները Էքսկուրսիայի օբյեկտներ</u> 4. Էքսկուրսիայի տեխնոլոգիան պատմամշակութային հուշարձաններում, 5. Էքսկուրսիայի կազմակերպումը և ագրոտուրիզմը: 6. Էքսկուրսիայի կազմակերպումն արտադրական օբյեկտներում ԹԵՄԱ 5 Հանգստի ռեսուսները, որպես էքսկուրսիայի

	օբյեկտներ 4. Ճանոթացում հանգստի ռեսուսների հետ 5. Հանգստի ռեսուսների բազմազանությունը և դրանց էքսկուրսիոն նշանակությունը 6. Էքսկուրսիոն տեխնոլոգիան ու դրա կիրառում հանգստի օբյեկտներում <u>ԹԵՄԱ 6 Ուժերի վերականգնման ռեսուրսները, որպես էքսկուսիայի վայրեր</u> 5. Բնական վերականգնող ռեսուները և էքսկուրսիների կազմակերպումը 6. Էքսկուրսիայի կազմակերպումը բնական տեսարժան վայրերում 7. Էքսկուրսիայի տեխնոլոգիան և կազմակերպումը էքստրեմալ կլիմայի պամաններում 8. Լեռնագնացությունը, որպես էքսկուրսիայի տեսակ 9. Ձմեռային և այլ սպորտաձևերը, որպես էքսկուրսիայի տեսակներ <u>ԹԵՄԱ 7 Էքսկուսիների բուժիչ և առողջապահական նշանակությունը</u> 5. ՌԵսուրսների հաշվառում 6. Բուժական ռեսուրսները և էքսկուրսիների կազմակերպումը 7. Էքսկուրսիների կազմակերպումը բուժիչ հանքային ջրերի տարածքներում 8. Առողջարանները և էքսկուրսիոն գուրծունեությունը <u>ԹԵՄԱ 8 Տեսարժան լանդշաֆտները և հատապտղային տուրիզմը, որպես էքսկուրսիաների կազմակերպման ձևեր:</u> 4. Էքսկուրսիաների կազմակերպումը արգելավայրերում և հատուկ նշանակության օբեյեկտներում 5. Հատապտղային տուրզիզմ, էքսկուսիաների տարատեսակները 6. Էքսկուսիաների կազմակերպումը արժեքավոր լանդշաֆտներում <u>ԹԵՄԱ 9. Էքսկուսիայի երթուղիներ, հյուրանոցային տնտեսություն և քեմպինգներ:</u> 5. Էքսկուրսիաների երթուղիների մշակման սկզբունքները 6. Հյուրանոցներ և քեմպինգներ, դրանց էքսկուրսիոն նշանակությունը 7. ՀՀ տարածքում էքսկուրսիոն երթուղիների մշակում և քարտեզագրում 8. ՀՀ էքսկուսիոն ծառայությունների զարգացման հեռանկարները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդը - Էքսկուրսիաների ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման

	մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Էքսկուսիոն գործունեության վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - Էքսկուրսիոն համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն - Էքսկուրսիոն սերվիսի հետազոտում Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Լևոն Մարտիրոսյան, Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն, Վանաձոր:2014 2. Վալեսյան Լ.Հ., Հայկական ՍՍՀ տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն., Ե. 1988: 3. Ավետիսյան Խ.Ա., Սովետական Հայաստանի բնակչության և բնակավայրերի աշխարհագրություն2003 Լրացուցիչ- 1. Մակարյան Ա., Հախվերդյան Դ., Նազարյան Գ., Հայաստանը միջազգային տնտեսական հարաբերությունների համակարգում,Ե., 2002: 2. Հայաստանի ազգային ատլաս, Ե., 2007: 3. Николаенко Д.В. ,,Рекреационная география": 4. Власов А.А., Туризм (учеб.мед.пос.), М., 2007г. 5. Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Т., Рекреационная география. М.,1981г. 6. Азар В.И., Экономика и организация туризма, М., 2002г. 7. Моргунов Б.П., Туризм, М., 1978г. 8. Квартальнов В.А., Средерченко В.К., Туризм социальный, Киев,

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">0000-Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը տուրիզմում</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">5 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">42</td><td>Դասախոսություն</td><td>18</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>24</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">108</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">150</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն,</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը տուրիզմում» առարկայի դասավանդումը նպատակ է հետապնդում տրամադրել տեղեկատվություն բնական և հասարակական երևութների քանակական ու որակական հատկանիշների մասին, ցույց տալ դրանց աշխարհագրական տեղաբաշխումը: Կազմել թվայնացված և բազմաբովանդակ քատեզներ համակարգչային ծրագրերով և այլ մեթոդներով: Քարտեզագրումը հնարավորություն կտա աշխարհագրական տեղեկատվություն ստանալ ստույգ թվերով ու կոորդինատներով, որն էլ կհանդիսանա աշխարհագրական տեղեակատվության ճշգտության և համապատասխանելության հիմք:
Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել աշխարհագրական
տեղեկատվական տեխնոլոգիաների մասին գաղափար և կիրառել այն տուրիզմում:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
- Գաղափար SS-ի մասին,
- SS սկզբունքների կիրառման մասին,
- SS ծրագրերի մասին:
Հմտություն
 SS և քարտեզագիտական բոլոր մեթոդներին
Կարողունակություն
ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում,
- Կարողանա տիրապետել քարտեզագրման
համակարգչային մեթոդներին:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4"><u>ԹԵՄԱ 1 SS տուրիզմում առարկայի ընդհանուր դրույթները:</u>
7. Հասակացություն SS-ի մասին
8. ԱՏՀ համակարգչային ծրագրեր
9. Ծանոթություն SS համակարգչային ծրագրի հետ
<u>ԹԵՄԱ 2</u> Տվյալների գրանցումը, մուտքագրում և պահպանում
7. Քարտեզագրական հիմք և տվյալների գրանցում
8. Նոր տվյալների մուտքագրում
9. Տեղադրված տվյալների պահպանում</td></tr>
</table>

	ԹԵՄԱ 3 Տարածական տվյալների կառուցումը: 7. Տարածական տվյալների տեղադրման մեխանիզմներ 8. Արեալների կառուցում 9. Լանդշաֆտային բաղադրիչների առանձնացում ԹԵՄԱ 4 Տվյալների վերլուծությունը և մոդելավորումը: 7. Տվյալների ընտրություն և վերլուծություն 8. Մոդելավորման սկզբունքները 9. Մոդելավորման կիրառությունը ԹԵՄԱ 5 Հասկացություն ինտեգրացիոն համակարգերի մասին: 10. Լանդշաֆտային բաղադրիչներ ինտեգրման սկզբունքները 11. Ինտեգրացիոն համակարգերի ստեղծում 12. Ինտեգրացիոն համակարգերի կառուցում ԹԵՄԱ 6Մեքենայական գրաֆիկայի տեխնիկական միջոցները, տվյալների տեսանելիացման մեթոդները և միջոցները 9. Համակարգչային գրաֆիկայի ընտրության սկզբունքները 10. Համակարգչային գրաֆիկայի կիրառություն 11. Համակարգչային գրաֆիական աշխատանքներ COREL 12 ծրագրով ԹԵՄԱ 7 ԱՏՀ-ն սերվիսում: 7. SS տվյալների դերը սերվիսում 8. SS ծրագրով ստեղծված քարտեզներ 9. SS ծրագրով տուրիզմի երթուղիների կազմում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - SS ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - SS վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում

	Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - Տվյալների մշակում և վերլուծություն - Քարտեզների կազմում Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Геоинформатика, Под ред. В. С. Тиквунова. М., Академиая. 2005 2. Иванников А. Д., Кулагин В. П., Тихонов А. Н., Цветков В. Я., Геоинформатика, М.,МАКС Прес. 2001 3. Հայաստանի ազգային ատլաս, Երևան, 2007 4. Օգտակար կայքեր՝www.esri.com 2.www.dataplus.ru 5. Берляант А. Н., Картографиая, М. 2008

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-056-Ձեռնարկչատիրական գործունեության հիմունքները սերվիսում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին ծանոթացնել ձեռնարկչատիրության էության, ձևերի, ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորման, ձեռներեցության տնտեսական բնույթի, շուկայական իրավիճակի գնահատման հետ: Ուսումնասիրվում են նաև ձեռներեցության միջավայրը, ձեռներեցության զարգացման և ակտիվացման անհրաժեշտ պայմանները: Դասընթացը կօգնի ուսանողներին ճիշտ կողմնորոշվել շուկայական հարաբերությունների պայմաններում:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* ✓ Ճիշտ հաշվարկել անհատական կամ կոլեկտիվ ձեռնարկչատիրության ժամանակ ձեռնարկության կատարած ծախսերը և ակնկալվող շահույթը			

	✓ Ֆիրմայի հետագա վարքագծի վերաբերյալ կանխատեսումներ կատարելու հնարավորությունները □ Ձեռնարկության զարգացման և ակտիվացման անհրաժեշտ պայմանները *Հմտություն* ✓ Դասընթացի բոլոր թեմաները ✓ Թեմաների միջև առաջացող միջթեմայական կապերը □ *Կարողունակություն* ✓ Ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկ կյանքում ✓ Կողմնորոշվել սերվիսի տնտեսական գործընթացներում և կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ ✓ Ինքնուրույն կազմել բիզնես-պլան սերվիսի ոլորտում
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1</u> - «Ձեռնարկչատիրություն» հասկացությունը, ֆունկցիաները, սոցիալ-տնտեսական բովանդակությունը «Ձեռնարկչատիրություն» հասկացությունը: Ձեռնարկչատիրության մրցակցության ապահովման, իրավական, սեփականատիրական, կարգավորիչ, վերարտադրողական և հետևանքային ֆունկցիաները: Ձեռնարկչատիրության սոցիալ-տնտեսական բովանդակությունը: <u>Թեմա 2</u> - Ձեռնարկչատիրության ձևի ընտրությունը: Անհատական և կոլեկտիվ ձեռնարկչատիրություն Ձեռնարկչատիրության դրսևորման ձևերը՝ անհատական (մասնավոր) և պետական: Մասնավոր հատվածի առավելությունները: Վենչուրային և ոչ առևտրային ֆիրմաներ: <u>Թեմա 3</u> - Սերվիսում ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորման էությունը, խնդիրները, մեթոդները: Պլանավորման էությունը, սոցիալ-տնտեսական և կազմակերպական-տեխնիկական խնդիրները, սկզբունքները և մեթոդները սերվիսում: Պլանավորման տարրերը, տեսակները և դասակարգումը՝ ստրատեգիական և օպերատիվ-արտադրական պլանավորում սերվիսում: <u>Թեմա 4</u> - Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության հնարավորությունների վերլուծությունը Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ներուժի վերլուծություն, դրա բաժինները՝ արտադրություն, իրացում, մարքեթինգ, ֆինանասներ: Ապրանքի կենսապարբերաշրջանի հիմնական բնութագրերը: <u>Թեմա 5</u> - Սերվիսում ձեռնարկչատիրական շահույթի բովանդակությունը, պլանավորումը և բաշխումը Շահույթը, որպես սերվիսի բնագավառի ձեռնարկատիրական գործունեության ֆինանսական հետևանք, դրա բազմանշանակ դերը: Գործառնական շահույթ, դրա հաշվարկման կարգը սերվիսում: Շահութաբերությունը և դրա հաշվարկումը սերվիսում:

	Շահույթի պլանավորման ուղղակիչ հաշվարկի կատարման և անալիտիկ եղանակները սերվիսում: Շահույթի բաշխումը սերվիսում: Թեմա 6 - Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության արտադրանքի արտադրության և իրացման ծախսերը: Հասույթ և շահույթ: Շահույթի հաշվարկման կարգը սերվիսում Արտադրանքի արտադրության և իրացման ծախսերի կազմն ու կառուցվածքը սերվիսում, դրանց ազդեցությունը ինքնարժեքի մակարդակի և կառուցվածքի վրա: Հաստատուն, փոփոխուն, համախառն, աշխատանքային, նյութական և դրամական ծախսեր սերվիսում: Հասույթը, որպես շահույթի ձևավորման գլխավոր աղբյուր սերվիսում: Շահույթի հաշվարկամն կարգը սերվիսում: Թեմա 7 -Բիզնես-պլանի կազմումը Պլանավորումը որպես գործարար նախագծման եզրափակիչ փուլ սերվիսում: Բիզնես-պլանի ձևը, բովանդակությունը, հիմնական բաժինների (ընդհանուր, արտադրական, գովազդի, մարքեթինգի, ֆինանսական, ռիսկի կառավարման) բնութագրումը: Բիզնես-պլանի մշակման մեթոդիկան սերվիսում: Թեմա 8 - Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության հիմնական ֆինանսական փաստաթղթերը: Հաշվեկշիռ: Դրա ակտիվային և պասիվային բաժինները: Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց պարտադիր վավերապայմանները: Սերվիսի բնագավառի ձ եռնարկության հաշվեկշիռը, դրա ակտիվային և պասիվային բաժինները: Կանոնադրական, շրջանառու, պահուստային կապիտալ, կուտակման, սպառման և արժութային ֆոնդեր: Դրանց բնութագրումը: Սերվիսի բնագավառի ձ եռնարկության ֆինանսավորման ներքին և արտաքին աղբյուրները: Թեմա 9 - Գործարարության տեսակները: Միջնորդային գործարար գործունեություն սերվիսում Պետական և մասնավոր գործարարություն: Դրանց դասակարգման հիմքը, իրականացման սկզբունքները: Արտադրական և միջնորդային գործունեություն սերվիսում, դրանց տարբերությունը: Ավանդական և նորարական գործարարություն սերվիսում: Արտադրական գործարար գործունեության հիմնական և օժանդակ տեսակները: Թեմա 10 - «Ներդրումներ» հասկացության տնտեսագիտական էությունը, ներդրումների ձևերը: Ներդրումների արդյունավետության գնահատման սկզբունքները և չափանիշները սերվիսում «Ներդրումներ» հասկացության տնտեսագիտական էությունը: Ներդրումների ձևերը՝ միջազգային և միջպետական վարկերի տրամադրումը, պորֆելային և ուղղակի ներդրումները: Դրանց տարբերությունները: «Ձեռնարկության ինվեստիցիոն գրավչություն» հասկացությունը սերվիսում: Ներդրումների արդյունավետության գնահատման սկզբունքները և

	չափանիշները սերվիսում: Ներդրումների արդյունավետության գնահատման պարզ (ստատիկ) և դիսկոնտավորման մեթոդները սերվիսում: Թեմա 11 - Լիզինգը սերվիսում: Լիզինգի տեսակները: Լիզինգային պայմանագիր: Ֆակտորինգը սերվիսում Լիզինգը սերվիսում՝ որպես վարձակալական հարաբերությունների հատուկ ձև, դրա կիրառումը: Լիզինգի տեսակները՝ ֆինանսական, հետադարձ, օպերատիվ, լրիվ վճարումով, մասնակի վճարումով լեվեջ- լիզինգ: Դրանց բնութագրումը: Լիզինգի պայմանագիրը սերվիսում: Ֆակտորինգի մեխանիզմը սերվիսում, նրա շահավետությունը: Ֆակտորինգային պայմանագիրը սեվիսում: Ֆակտորինգային հետևանքներ: Թեմա 12 - Մարքեթինգը սերվիսի բնագավառի ձեռնարկչատիրության ոլորտում: Մարքեթինգային հետազոտությունների անցկացման կարգը սերվիսում Մարքեթինգի էությունը, հիմնախնդիրները, նպատակը, հիմնական ֆունկցիաները և ենթաֆունկցիաները սերվիսում: Մարքեթինգային հետազոտությունների անցկացման կարգը սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության համար: Մարքեթինգային պլանավորման ռազմավարության հիմնական փուլերը սերվիսում: Թեմա 13 - Սերվիսում ձեռնարկատիրական ռիսկի էությունը, տեսակները և կառավարումը Ձեռնարկատիրական ռիսկի էությունը, հիմնական հատկանիշները՝ օբյեկտիվություն, հավանականություն, գործունեության միջավայրի անորոշության գնահատում, քանաքկական և որակական գնահատումը սերվիսում: Ռիսկի հիմնական տեսակները սերվիսում՝ ձեռնարկատիրոջ, վարկատուի, դրամական միավորիարժեզրկման, արժութային կուրսերի փոփոխման ներդրումային սննկացման կամ լրիվ հայողության հասնելու, շուկայական դինամիկ, ստատիկ ռիսկեր:Դրանց կառավարումը սերվիսում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Շուկայի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Շուկայի հատվածավորման, գնորդների դասակարգման և միջազգային շուկայագիտության վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման

	մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - շուկայագիտության համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն - շուկայի հետազոտման ալգորիթմի մշակում Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով: Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտեզ
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Алешина И. В. Поведение потребителей. М., 1999. 2. Анискин Ю. П. Организация и управление малым бизнесом. М, 2001 3. Ахапкин С. Д., Забелин П. В., Федцов В. Г. Компас молодого предпринимателя. М., 2002. 4. Возьмитель А. А. Способы бизнеса и способы жизни российских предпринимателей. М., 1997. 5. Воронин А. Г., Лапин В. А., Широков А. Н. Основы управления муниципальным хозяйством. М., 1998. 6. Иванов Г. П., Шустрое М. А. Экономика культуры. М, 2001. 7. Кабушкин Н. И., Бандаренко Г. А. Менеджмент гостиниц и ресторанов. Минск, 2002. 8. Козырев В. М. и др. Менеджмент в туризме: Экономика туризма. М., 2001 9. Аванесова Г.А. Сервисная деятельность: Историческая и современная практика, предпринимательство, менеджмент: Учебное пособие для студентов вузов 2005 10. Филип Котлер ,,Маркетинг Менеджмент,, Серия теория и практика-менеджмента-Санкт-Петербург-Москва-Харьков-Минск 2000г. 11. Хлусов В.П. ,,Основы маркетинга,,- М.:Издательство ПРИОР 2000 12. Все о маркетинге,, - Сборник материалов для руководителей предприятий, экономических и коммерческих служб Азимут Москва 1992г. 13. Басовский Л. Е. ,,Менеджмент ,,- Учебное пособие - Высшее образование - Москва ИНФРА-М 2000. 14. Лавлок К., Маркетинг услуг: персонал, технология,

	стратегия / К. Лавлок. – М.: Вильямс, 2005. – 1008 с. 15. Саак, А.Э. Маркетинг в социально-культурном сервисе и туризме / А.Э. Саак, Ю.А. Пшеничных. – СПб: Питер, 2007. – 480 с. 16. Хлебович, Д.И. Сфера услуг: маркетинг: учебное пособие для сту дентов вузов / Д.И. Хлебович. – М.: КНОРУС, 2007. – 240 с. 17. Փոլ Ա. Սամյուելսոն, Ուիլյամ Դ. Նորդհաուս- ,,Տնտեսագիտություն,, 2h. ,,Միկրոտնտեսագիտություն,, Գործարար հետազոտությունների և զարգացման կենտրոն Երևան 1997 18. Основы управления персоналом¦ В. В. Лукашевич, Москжа 2008 19. По основам экономической теории¦ В. Д. Камаев Москва 1997 20. Басовский Л. Е. ,,Менеджмент ,,- Учебное пособие - Высшее образование - Москва ИНФРА-М 2000. 21. Маркетинг,, (Конспект лекций) В помощ студенту: Издательство ПРИОР 2001 22. Тим Амблер ,,Практический маркетинг,, Питер Санкт-Петербург Москва-Харьков- Минск 23. Пол А. Самуэльсон, Вильям Д. Нордхаус – ,,Экономика,, издание пятнадцатое Москва-Лаборатория Базовых знаний 2000 24. Абрамова П.П. ,,Маркетинг,,: вопросы и ответы// М:1994 г. 25. Академия рынка: ,,Маркетинг,,: Пер. с фр./ Арман Дайан и др. - М.: Экономика, 1993. - 574 с. Լրացուցիչ- 1. «Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա»-Արխիվ #3 (129) / մարտ 2011 Երևան: 2. . Белокрылова О.С., Теория переходной экономики, М., 1993. 3. Кирцнер И., Конкуренция и предпринимательство, М., 2001.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-057 Ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորումը և կազմակերպումը սերվիսում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Ընթացիկ քննություն,			
Դասընթացի նպատակը	• ձևավորել տեսական և պրակտիկ գիտելիքներ ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորման և կազմակերպման գործընթացների բնագավառում, որոնք հնարավորություն կտան ճիշտ կողմնորոշվել			

	տնտեսական հարաբերություններում • պատկերացում կազմել սերվիս ոլորտի ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորման և կազմակերպման առանձնահատկությունների վերաբերյալ
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. *Գիտելիք* □ դրսևորել գիտելիք և իմացություն սերվիս ոլորտում ձեռնարկչատիրական գործունեության վերաբերյալ □ ցուցաբերել սերվիս ոլորտի ձեռնարկչատիրական գործունեության կազմակերպման իմացություն Հմտություն □ կարող է մշակել բիզնես-պլաններ սերվիս ոլորտի կազմակերպությունների համար □ կարող է օպերատիվորեն արձագանքել արտաքին և ներքին մարտահրավերներին և կայացնել արդյունավետ որոշումներ սերվիս ոլորտում Կարողունակություն □ տիրապետում է ձեռնարկչատիրության հիմունքներին և սերվիս ոլորտի կառավարման գործառույթներին □ ունակ է բացահայտելու կառավարչական որոշումների ընդունման և իրականացման արդյունավետության բարձրացման նպատակով կիրառվող հիմնական մոտեցումները
Դասընթացի բովանդակությունը	*<u>Թեմա 1Ձեռնարկչատիրությունը և նրա տեղը երկրի տնտեսության մեջ</u>* Ձեռնարկչատիրական գործունեության բովանդակությունը Ներֆիրմային ձեռնարկչատիրություն Ձեռնարկչատիրության մշակույթը *<u>Թեմա 2 Ձեռնարկչատիրական գործունեության տեսակները և ձևերը</u>* Ձեռնարկությունների տիպոլոգիա Կոմերցիոն կազմակերպություններ Ձեռնարկության տեսակի ընտրության վրա ազդող գործոններ *<u>Թեմա 3 Մարքետինգ. սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության փիլիսոփայություն և գործիքներ</u>* Մարքեթինգի ձևերը, տեսակները և սկզբունքները սերվիսում Փոխազդեցության մարքեթինգ. սերվի բնագավառի ձեռնարկչատիրության ժամանակակից կոնցեպտը Մարքեթինգի կոմպլեքսը և մարքեթինգ-մենեջմենթը սպասարկման համակարգում *<u>Թեմա 4 Ձեռնարկատիրական գործունեության պլանավորումը սերվիսում</u>* Ձեռնարկչատիրության գործունեության պլանավորման համակարգը սերվիսում Ձեռնարկչատիրության գործունեության կանխատեսումը սերվիսում *<u>Թեմա 5 Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ֆինանսական գործունեության կազմակերպումը</u>* Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ֆինանսները Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ֆինանսների կառավարումը

	<u>Թեմա 6 Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ծախքերը</u> Ծախքերի վերլուծությունը և վերահսկողությունը սերվիսում Ծախքերի կառավարման համակարգը ձեռնարկատիրական գործունեության մեջ *<u>Թեմա 7 Ձեռնարկչատիրական գործունեության արդյունավետության գնահատումը սերվիսում</u>* Ձեռնարկչատիրական գործունեության արդյունավետության գնահատման մեթոդները սերվիսում Ձեռնարկչատիրական գործունեության արդյունավետության գնահատման սկզբունքները սերվիսում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը • կառավարման համապատասխան նյութերևի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) • տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը • պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը • շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը • ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը • կառավարման համապատասխան նյութերի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները • տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը • պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը • շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը • ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում • Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը • ներկայություն • մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները • համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:

Գրականություն	Պարտադիր 1. Մ. Մելքումյան<Բիզնեսի էկոնոմիկա> Երևան 2002թ. 2. Г.Л. Багиев, А.Н. Асаул Организация предпринимательской деятельности Учебное пособие/ Под общей ред. проф. Г.Л.Багиева. - СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2001. 231 с. 3. ОРГАНИЗАЦИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ 4. Под общей редакцией профессора А. С. Пелиха 5. Бусыгин А.В. Предпринимательство: Учеб. пособ., 2-е испр. – М.: Дело, 2000. – 640 с. 6. Горемыкин В.А., Богомолов А.Ю. Планирование предпринимательской деятельности предприятия. – М.: ИНФРА-М, 2001. 7. Кулаков В.В. Организационно-правовые основы предпринимательской деятельности в РФ. – М.: ЮНИТИ, 2000. 8. Основы предпринимательского дела / Под рук. и ред. Ю.М. Осипова. – М.: Перспектива, 2002. 9. Основы предпринимательской деятельности / Под ред. Власовой В.П. – М.: Финансы и статистика, 2000. 10. *Լրացուցիչ* 11. Балабанов И.Т. Анализ и планирование финансов хозяйствующего субъекта. – М.: Финансы и статистика, 1998. 12. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций, Анализ отчетности. – М.: Финансы и статистика, 1998. 13. Кузьмичев А.Д., Шапкин И.Н. Отечественное предпринимательство: Очерк истории. – М.: Информационно-издательский дом «Филин», 1999. 14. Лаптев В.В. Предпринимательское право: понятие и субъекты. – М.: Финансы и статистика, 1998.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-058-Կորպորատիվ մշակույթ և անձնակազմի կառավարում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել կորպորատիվ մշակույթի առանձնահատկություններին, մասնավորապես՝ ծառայությունների ոլորտում, սպասարկող կազմակերպություններում կորպորատիվ մշակույթի տեսակներին, սպասարկող կազմակերպությունների			

	կազմակերպական մշակույթի բաղադրիչների համեմատական բնութագրերին, կորպորատիվ ինքնությանը և կորպորատիվ ոճին:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք - Ուսանողը գիտելիքներ է ձեռք բերում կորպորատիվ մշակույթի առանձնահատկություններից, մասնավորապես՝ ծառայությունների ոլորտում, սպասարկող կազմակերպություններում կորպորատիվ մշակույթի տեսակներից, սպասարկող կազմակերպությունների կազմակերպական մշակույթի բաղադրիչների համեմատական բնութագրերից, կորպորատիվ ինքնությունից և կորպորատիվ ոճից: Հմտություն - Ուսանողը ձեռք է բերում կորպորատիվ մշակույթը տարբեր երկրների և տարբեր մշակութային միջավայրերում վերլուծելու հմտություններ, նոր ձևավորվող և արդեն գոյություն ունեցող ձեռնարկությունների կորպորատիվ մշակույթ սահմանելու հմտություններ, կորպորատիվ մշակույթի առավերլությունների և թերությունների վերլուծության հմտություններ՝ հիմնվելով հայտնի ձեռնարկությունների կորպորատիվ մշակույթի ուսումնասիրության հիման վրա: Կարողունակություն Ուսանողը կարողանում է սահմանազատել կորպորատիվ մշակույթի տարբերությունները տնտսագիտական, տնտեսական, կազմակերպչական, բիզնես և աշխատանքային մշակույթներից, հասկանալ կորպորատիվ մշակույթի ձևավորման պայմանները ծառայությունների ոլորտում, ներկայացնել կորպորատիվ մշակույթի առանձնահատկությունները սպասարկող կազմակերպություններում,սպասարկող կազմակերպությունների կազմակերպական մշակույթի բաղադրիչների համեմատական բնութագրերը :
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 «Կորպորատիվ մշակույթ» և «Կազմակերպչական մշակույթ»հասկացությունների սահմանումները և մոտեցումները Թեմա 2 «Տնտեսագիտական մշակույթ», «տնտեսական մշակույթ» , «Ձեռնարկատիրական մշակույթ», «բիզնես մշակույթ», «Աշխատանքի մշակույթ», «կազմակերպության (ձեռնարկության) մշակույթ» հասկացությունները, Թեմա 3Կառավարման ազդեցությունը ձեռնարկությունների կորպորատիվ մշակույթի ձևավորման վրա Թեմա 4Կազմակերպությունների կորպորատիվ մշակույթի ձևավորման պայմանները ծառայությունների ոլորտում Թեմա 5 «Ծառայություններ», «ծառայությունների ոլորտ» և «սպասարկման ոլորտ» հասկացությունները Թեմա 6 Ծառայությունների ոլորտում մրցակցության ինտենսիվությունը Թեմա 7 Կորպորատիվ մշակույթի առանձնահատկությունները սպասարկող կազմակերպություններում

	Թեմա 8 Սպասարկման կազմակերպությունների կազմակերպական (կորպորատիվ) մշակույթի բաղադրիչների համեմատական բնութագրերը Թեմա 9 Կորպորատիվ ինքնությունը `որպես ծառայությունների ոլորտի կազմակերպությունների կորպորատիվ մշակույթի ձևավորման գործիքներից մեկը Թեմա 10 Կորպորատիվ ինքնության և սպասարկման մշակույթ Թեմա 11 Ծառայությունների ոլորտի կազմակերպությունների համար կորպորատիվ ինքնության հիմնական տարրերը և նրանց կապը կորպորատիվ մշակույթի հետ Թեմա 12 Կորպորատիվ ոճը և դրեսկոդը. կորպորատիվ մշակույթ և հագուստի կորպորատիվ ոճ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առարկան ավարտվում է ամփոփիչ բանավոր քննությամբ:
Գրականություն	Պարտադիր- Լրացուցիչ- 1. Бехар, Г. Дело не в кофе.Корпоративная культура Starbucks / Г. Бехар. - М.: Альпина Паблишер, 2018. - 186 с. 4. Василенко, С.В. Корпоративная культура как инструмент эффективного управления персоналом / С.В. Василенко. - М.: Дашков и К, 2013. - 136 с. 6. Демин, Д. Корпоративная культура: Десять самых распространенных заблуждений / Д. Демин. - М.: Альпина Паблишер, 2010. - 138 с. 8. Лайкер, Д. Корпоративная культура Toyota: Уроки для других компаний / Д. Лайкер. - М.: Альпина Паблишер, 2016. - 354 с. 10. Макеев, В.А. Корпоративная культура как фактор эффективной деятельности организации / В.А. Макеев. - М.: Ленанд, 2017. - 248 с. 13. Смирнова, И.А. Корпоративная культура организации: психолого-акмеологические основы формирования и развития корпоративной культуры организации / И.А. Смирнова. - М.: КДУ, 2009. - 194 с.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**0000-Վաճառքի հոգեբանությունը տուրիզմում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Տուրիստական բիզնեսը ունի իր բավականին ընդգծված առանձնահատկությունը: Արդյունավետ վաճառքի տեխնոլոգիան տուրիզմում շատ է տարբերվում արդյունավետ վաճառքի տեխնոլոգիայից ապրանքների շուկայում նախ և առաջ ինֆորմացիայի հսկայական			

	ծավալով, որով փոխանակվում են կառավարիչը և հաճախորդը, ինչպես նաև շատ նուրբ և խորամանկ ազդեցության հոգեբանությամբ, ինչը կարելի է համարել վաճառքի բնագավառում ամենահետաքրքիր մանիպուլյացիայի ձևը: Իհարկե, տուրիզմի բիզնեսում սխալներն անսերելի են, քանի որ բացասական մեկնաբանությունները անմիջապես հայտնվում են համացանցում և տուր-օպերատորի վարկանիշը անմիջապես ընկնում է: Այնպես որ կարելի է ասել, որ տուրիզմի բնագավառի մենեջերները ամենապրոֆեսիոնալ մենեջերներն են: Հաջողության գրավականը տուրիզմի բիզնեսում հանդիսանում են գրագետ խոսքը, ինֆորմացիայի ստացումը:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Տուրիստական ապրանքի վաճառքի հոգեբանության մասին - Հաճախորդի մոտ վստահության ձևավորման մասին - Վաճառքի արագացման մեթոդների մասին - Տուրիստների սպասարկման հոգեբանության մասին օֆիսներում *Հմտություն* - համագիտական և տնտեսագիտական բոլոր մեթոդներին *Կարողունակություն* ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, - Կարողանա կողմնորոշվել տնտեսական (աշխատանքի կազմակերպման) պրոցեսների մեջ, կատարի ինքնուրույն և ճիշտ եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1 Տուրիստական ապրանքի վաճառքի հոգեբանություն</u> Տուր-ֆիրմայի մենեջերի աշխատանքում մարդկային ֆակտորը Տուր-ապրանքի վաճառքի հոգեբանական նախադրյալները <u>Թեմա 2 Բարենպաստ հոգեբանական մթնոլորտ</u> Մենեջերի մասին լավ տպավորություն Հաճախորդի մոտ վստահության ձևավորում <u>Թեմա 3 Տուրիստական ֆիրմային հաճախորդի հոգեբանական պատկերը</u> Հաճախորդների տեսակը Հաճախորդի ներքին վիճակը <u>Թեմա 4 Տուր-ապրանքի իրացման ընթացքում ազդելու հոգեբանությունը</u> Ուշադրություն գրավելու մեթոդները Ուշադրության կենտրոնացում Վաճառքի արագացման մեթոդներ <u>Թեմա 5 Տուրիստների սպասարկմա հոգեբանությունը օֆիսներում</u> Հոգեբանական կոնտակտ Լսելու ունակություն Տուրիստական մոտիվացիայի ֆակտորներ Հարցերի կառուցում <u>Թեմա 6 Տուրիստական ապրանքի ներկայացման հոգեբանություն</u>

	Հիմնական փաստարկներ Ներշնչանքի տեխնիկա Տուր-ապրանքների ներկայացման մեթոդներ <u>Թեմա 7 Հաճախորդի առարկությունների հաղթահարում և գործարքի ավարտ</u> Առարկությունների վերացման մեթոդներ Վաճառք և հետագա կոնտակտ <u>Թեմա 8 Գործարար էթիկետի առանձնահատկությունները տուրիզմում</u> Գործարար էթիկետը տուրիստական կազմակերպությունում Գործարար էթիկետի վերբալ հիմունքները <u>Թեմա 9 Իմիջի հոգեբանությունը տուրիզմում</u> Իմիջի հասկացությունը Կորպորատիվ հոգեբանություն և տուրիստական ֆիրմայի ներքին իմիջ Ֆիրմային արտաքին իմիջ <u>Թեմա 10 Կոնֆլիկտի հոգեբանությունը տուրիզմում</u> Կոնֆլիկտի էությունը և դերը տուրիզմում Կոնֆլիկտի դինամիկան տուրիզմում <u>Թեմա 11 Էքսկուրսիոն գործունեության մեջ ճարտասանության մշակույթ</u> Ճարտասանության հոգեբանական ասպեկտները Ճարտասանության գլխավոր բաղադրիչները Էքսկուրսիոն նյութի յուրացումը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդը - Շուկայի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գնահատման մեթոդը - Շուկայի հատվածավորման, գնորդների դասակարգման և միջազգային շուկայագիտության վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - շուկայագիտության համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն - շուկայի հետազոտման ալգորիթմի մշակում Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը

	- դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Аванесова Г.А. Сервисная деятельность: Историческая и современная практика, предпринимательство, менеджмент: Учебное пособие для студентов вузов. М., 2004. 2. А.М. Руденко, М.А. Довгалёва Психология социально-культурного сервиса и туризма. Учебное пособие для ВУЗов (Ростов-на-Дону: «Феникс», 2005) 3. Аверченко Л.К. Управление общением. М., Новосибирск, 2001. 4. Андриенко Е.В. Социальная психология: Учебное пособие для студентов высших педагогических учебных заведений / Под ред. В.А. Сластенина. М., 2003. 5. Антипов К.В, Баженов Ю.К. Паблик рилейшнз: Учебное пособие. М., 2001 6. Анцупов А.Я., Малышев А.А. Введение в конфликтологию. Киев, 1996, 7. Арбузова Н.Ю. Организация обслуживания в гостиницах и туристических комплексах. Н.-Новгород, 2001. 8. Аргат М. Психология счастья. СПб, 2003. 9. Астапенко Г.Д, Быт, обычаи, обряды и праздники донских казаков XVII - XX вв. Батайск, 2000. 10. Атватер И. Я Вас слушаю. Сокр. пер. с англ. М., 1984. 11. Афанасьев М. Деловой этикет. Киев, 1998 12. Батик С.И. Гостиничное хозяйство: проблемы, перспективы, сертификация / С.И. Байлик. Киев, 2001. 13. Белошапка М.И. Технология ресторанного обслуживания: Учебное пособие для нач. проф. образования. М., 2004. 14. Биржаков М.Б. Введение в туризм. СПб., 2000. 15. Богушева В.И, Организация обслуживания посетителей ресторанов и баров. Ростов-н/Д., 2002. 16. Бондаренко Г.А. Гостиничное и ресторанное хозяйство. 2-е изд. Минск, 2001. Լրացուցիչ- 1. Бородкин Ф.М., Коряк ИМ, Внимание: конфликт! Новосибирск, 1989. 2. Ботавина Р.Н. Этика деловых отношений. М, 2001.

	3. Браймер Р.А. Основы управления в индустрии гостеприимства. М., 1995.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-059-Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության կազմակերպում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն,			
Դասընթացի նպատակը	Առարկայի ուսումնասիրման նպատակն է՝ ✓ Ուսանողների մոտ ձևավորել տեսական գիտելիքներ հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության դերի և ժամանակակից պայմաններում վերջինիս խնդիրների վեռաբերյալ ✓ Ուսանողների մոտ ձևավորել տեսական գիտելիքներ հյուրանոցների կոմերցիոն կառույցների գործառույթների և նրարնց վարած տնտեսական գործունեության հետ Ուսանողներին ծանոթացնել հյուրանոցների կոմերցիոն պայմանագրերի, առևտրային տեղեկատվության, առևտրային գաղտնիքի հետ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության կազմակերպման առանձնահատկությունների մասին Հյուրանոցների կոմերցիոն գործուեության տեսակները, տարրերը Հյուրանոցային բիզնեսի զարգացման հիմնարար առանձնահատկությունները: *Հմտություն* ✓ Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության կազմակերպման և կառավարման առանձնահատկություններին, ✓ Հյուրանոցների կոմերցիոն գործուեության ոլորտում մրցակցության հաղթահարման միջոցառումներին ✓ Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության տեղեկատվության գաղտնիությա ապահովմանը □ Բանակցություններ վարման, պայմանագրերի կազմման մշակույթին: *Կարողունակություն* ✓ Բացատրել հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության զարգացման հեռանկարները ✓ Գրագետ ձևով բանակցություններ վարել, պայմանագրեր կազմել □ Նպաստել տվյալ հյուրանոցային գործունեությունից			

	զբոսաշրջիկների բավարարման մակարդակի բարձրացմանը:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության էությունը շուկայական տնտեսության պայմաններում - Շուկայան տնտեսությունում հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության էությունը, խնդիրները Թեմա 2 Հյուրանոցների կոմերցիոն օբյեկտները, սուբյեկտները և հիմնական սկզբունքները - Առևտրային գործունեության հիմնական սկզբունքները - Առևտրային գործունեության օբյեկտները և սուբյեկտները Թեմա3 Հյուրանոցային առևտրային գործունեության էությունը արդյունաբերական կազմակերպություններում - Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության առանձնահատկությունները և էությունը Թեմա 4 Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության տեսակները և դրանց գործառույթները - Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության կառույցների տեսակները Թեմա 5 Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության զարգացման դերն ու խնդիրները ժամանակակից պայամններում - Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության գործունեության զարգացման դերը - Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության խնդիրները ժամանակակից պայմաններում Թեմա 6 Հյուրանոցայինկոմերսանտին ներկայացվող անձնային և մասնա•իտական պահանջները - Կոմերսանտին ներկայացվող անձնային պահանջները - Կոմերսանտին ներկայացվող մասնագիտական պահանջները Թեմա 7 Բանակցությունների ձևերը, վարման կարգը և արդյունքների ձևակերպումը - Բանակցությունների ձևերը - Բանակցությունների վարման կարգը - Բանակացությունների արդյունքների ձևակերպումը Թեմա 8 Առևտրային տեղեկատվություն և առևտրային գաղտնիք - Առևտրային տեղեկատվություն էությունը և նշանակությունը - Առևտրային գաղտնիք: էությունը և նշանակությունը Թեմա 9 Ապրանքային նշաններ - Ապրանքային նշանների էությունը և նշանակությունը Թեմա 10 Ապրանքների առքուվաճառքի պայմանագրեր - Ապրանքների առքուվաճառքի պայմանագրերը - Ապրանքների առքուվաճառքի պայմանագրերի տեսակները Թեմա 11 Ապրանքների մեծածախ գնումների հյուրանոցային առևտրային գործունեությունը - Ապրանքների մեծածախ գնումներ Ապրանքների մեծածախ գնումների գոռծունեություն
Գնահատման մեթոդները և	Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում

չափանիշները	<u>Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում</u> - Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Ընթացիկ գրավոր ստուգում: - իրականացվում է 8-րդ և 15-րդ շաբաթներում՝ անցած նյութի ամփոփմամբ: Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ս. Բուլանիկյան <Կոմերցիայի հիմունքներ> ուս. ձեռնարկ, 2003 2. Виноградова С.Н. Коммерческая деятельность: Учебное пособие.- Минск. 2001. 3. Волгин Н.А., Одегов Ю.Г., Волгина О.Н. Кейз-стадии в подготовке экономистов и менеджеров. Учебник для вузов. Изд. «Дашков и К» М. 2004. 4. Карпова Е.В. Ресурсы торгового предприятия. Учебное пособие. ИЗд. КНОРУС. М. 2005. Լրացուցիչ- 1. Кондрашов В.М. Менеджмент продаж. Учебное пособие. М. Вузовский учебник. 2007. 2. Короткова В.М. Коммерческая деятельность. Учебник. Изд. «Финансы и статистика». М. 2007. 3. Кузьмина Е.Е., Семин О.А., Бурмистров В.Г., Васенева Е.Г., Сайдашева В.А., Кайфоднян А.М. Организация предпринимательской деятельности в розничной торговле. Изд. «Феникс, Ростов на Дону. 2007.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**0000 Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	✓ Յուրացնելով մարքեթինգի և հյուրանոցային սերվիսի առանձնահատկությունները, կկարողանան իրականացնել շուկայի ուսումնասիրության միջոցառումներ ✓ Շուկայի, սպառողների և մրցակիցների վերաբերյալ			

	տեսական գիտելիքներն ու ունակությունները կկարողանան կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ, հանձնարարված գրականության հիման վրա կկարողանան կազմել ռեֆերատներ:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Մարքետինգում և հյուրանոցային սերվիսում շուկայավարման կազմակերպման, աշխատանքի արտադրողականության և արդյունավետության բարձրացման ուղիների մասին - շուկայի և մարքետինգային գործունեության ուղղությունների համալիր ուսումնասիրության, - ծառայությունների պլանավորամ, - պահանջարկի ձևավորման, գովազդի և իրացման խթանման միջոցառումների կազմակերպման, - իրացման գործողությունների պլանավորման, - ապրանքաշրջանառության կառավարման, - ապրանքի հետիրացումային ծառայությունների կազմակերպման, - գնային քաղաքականության ձևավորման մասին: - *Հմտություն* - հյուրանոցային ծառայությունների մատուցման մեթոդներին - սպառողների պահանջմունքների բցահայտման և վերլուծությունների իրականացման միջոցառումներին - հյուրանոցային բիզնեսի կազմակերպման գրագետ միջոցառումներին:: *Կարողունակություն* ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել մարքետինգում և հյուրանոցային սերվիսում, - կարողանա կողմնորոշվել մարքետինգի և հյուրանոցային սերվիսի աշխատանքի կազմակերպման պրոցեսների մեջ, կատարի ինքնուրույն և ճիշտ եզրահանգումներ: -
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1 Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթ, սկզբունքները և ֆունկցիաները</u>• Մարքետինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթը՝ որպես դեպի շուկա կողմնորշված արտադրության փիլիսոփայություն, մարկետինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի էությունը և առանձնահատկությունները, մարկետինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի զարգացման հայեցակարգը - Մարքետինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի սկզբունքները, ծառայությունները և սուբյեկտները, պլանավորման և կանխատեսման առանձնահատկությունները - Մարքետինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի

	ֆունկցիաները: Թեմա 2 Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթ ռազմավարությունը - Մարքետինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի ռազմավարության մշակման էությունը, պլանավորում և կանխատեսում, - Մարքետինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի ռազմավարության փուլերը, նոր ծառայությունների պլանավորում և մշակում, կենսացիկլ, կենսացիկլի փուլերը և իրականացման ռազմավարությունը, - Երկարաժամկետ նպատակների հաստատումը, նպատակների հաստատման մեթոդաբանությունը, ռազմավարական և մարտավարական ծրագրեր հյուրանոցային սերվիսում: Թեմա 3 Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի հետազոտությունների անցկացման կարգը և վերլուծությունը - Մարքետինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի հետազոտությունները և շուկայի իրավիճակը, գնային քաղաքականություն, գների տեսակները և գների հաստատման մեթոդաբանությունը հյուրանոցային սերվիսում : - Մարքետինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի հետազոտությունների տեսակները, ֆունկցիոնալ- իրավիճակային վերլուծությունը մարքետինգում: - Մարքետինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի հետազոտության ալգորիթմը, առաջարկի և պահանջարկի վերլուծություն, շուկայի հատվածավորում և շուկայական հատվածի ընտրության առանձնահատկությունները: Թեմա 4 Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի շրջակա միջավայրը - Մարքետինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի ներքին միջավայրը, ներքին միջավայրը ձևավորող գործոնները՝ կազմակերպության կառուցվածք, նպատակներ, խնդիրներ, տեխնոլոգիաներ ը հյուրանոցային սերվիսում: - Մարքետինգի արտաքին միջավայրը, արտաքին միջավայրը ձևավորողգործոնները հյուրանոցային սերվիսում: - Վերահսկվող գործոններ ը հյուրանոցային սերվիսում: - Չվերահսկվող գործոնները հյուրանոցային սերվիսում: Թեմա 5 Մարքետինգային նպատակներ, նրանց դասակար•ումը - Նպատակների ձեռքբերումը, հակադարձ կապերն ու սպառումը,ռազմավարական պլանավորման նպատակները հյուրանոցային սերվիսում - բիզնես պլաններ, բիզնես պլանների հոդվածները - Ճյուղային կառուցվածքի չորս տիպերը, փուլերի վերլուծությունը, իրացման քաղաքականություն և իրացման խթանման միջոցառումներ:

	Թեմա 6 Հյուրանոցային սերվիսում մրցակցային վարքագիծը - Մրցակցության շուկայական կոնցեպցիան - Ստուգիչ համեմատություն՝ բենչմարկինգ: Թեմա 7 Ձեռնարկության շուկայավարման գործընթացը - Շուկայի ընդլայնումը, միջազգային և բազմազգ մարքետինգ, միջազգային մարքետինգի միջավայրը, միջազգային մարքետինգի ռազմավարությունը, միջազգային մարքետինգի պլանավորումը հյուրանոցային բիզնեսում: - Տարբեր ընկերությունների համեմատական վերլուծությունը, համեմատական վերլուծության ցուցանիշները հյուրանոցային բիզնեսում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդներին և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Հյուրանոցային ծառայությունների մատուցման շուկայի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Շուկայի հատվածավորման, գնորդների դասակարգման և միջազգային շուկայագիտության վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - շուկայագիտության համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն - շուկայի հետազոտման ալգորիթմի մշակում Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները

	- համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Филип Котлер ,,Маркетинг Менеджмент,, Серия теория и практика-менеджмента-Санкт-Петербург-Москва-Харьков-Минск 2000г. 2. Хлусов В.П. ,,Основы маркетинга,,- М.:Издательство ПРИОР 2000 3. ,,Все о маркетинге,, - Сборник материалов для руководителей предприятий, экономических и коммерческих служб Азимут Москва 1992г. 4. Басовский Л. Е. ,,Менеджмент ,,- Учебное пособие - Высшее образование - Москва ИНФРА-М. 2000 5. Փոլ Ա. Սամյուելսոն, Ուիլյամ Դ. Նորդհաուս-,,Տնտեսագիտություն,, 2h. ,,Միկրոտնտեսագիտություն,, Գործարար հետազոտությունների ¨ զարգացման կենտրոն Եր¨ան1997 6. Основы управления персоналом» В. В. Лукашевич, Москжа2008 7. По основам экономической теории» В. Д. Камаев Москва1997 8. Басовский Л. Е. ,,Менеджмент ,,- Учебное пособие - Высшее образование - Москва ИНФРА-М2000. 9. Маркетинг,, (Конспект лекций) В помощ студенту: Издательство ПРИОР2001 10. Тим Амблер ,,Практический маркетинг,, Питер Санкт-Петербург Москва-Харьков- Минск2012 11. Пол А. Самуэльсон, Вильям Д. Нордхаус – ,,Экономика,, издание пятнадцатое Москва-Лаборатория Базовых знаний2000 12. Абрамова П.П. ,,Маркетинг,,: вопросы и ответы// М: 1994 г. 13. Академия рынка: ,,Маркетинг,,: Пер. с фр./ Арман Дайан и др. - М.: Экономика, 1993. - 574 с. 14. Г.Ассель ,,Маркетинг,, принципы и стратегия Москва2009г 15. Дж. М. Эванс, Б. Берман "Маркетинг", М., "Экономика",2003 16. Джон Ф.Литл ,,Основы маркетинга,, 1997г. 17. Котлер Филипп. ,,Маркетинг в третьем тысячелетии,, – СПб2001г. Լրացուցիչ- 1. 1. Ֆինանսներ ¨ ԷկոնոմիկաԱրխիվ #3 (129) / մարտ Եր¨ան: 2011 2. Белокрылова О.С., Теория переходной экономики, М., 2013 3. Кирцнер И., Конкуренция и предпринимательство, М., 2001

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ԷԻԿ/բ-060-Հյուրանոցային և ռեստորանային մարքեթինգ</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">54</td><td>Դասախոսություն</td><td>24</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>18</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">78</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին համակարգված գիտելիքներ տալ հյուրանոցային ծառայությունների մարքետինգի վերաբերյալ, նրանց մոտ ձևավորել հմտություններ այդ ծառայությունից օգտվելու համար, կարողություններ ձեռք բերել հյուրանոցային և ռեստորանային գործի կազմակերպման համար:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
-հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի, հյուրընկալության էթիկայի, բարոյահոգեբանական սկզբունքների վերաբերյալ
-հյուրանոցային սերվիսի ֆինանսա-տնտեսական, վարչակառավարական համակարգի վերաբերյալ

Հմտություն
հյուրերի ընդունման կազմակերպման և ղեկավարման դրույթներին,
-հյուրանոցային և էքսկուրսիոն սպասարկման, հյուրերին ճանապարհելու հմտություններին:
Կարողունակություն
ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում,
մշակել հյուրընկալության, հյուրերի ընդունման և ճանապարհ դնելու ծրագրեր</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">Թեմա 1 Մարքետինգի տեղը հյուրասիրության ինդուստրիայում
Թեմա 2 Մարքետինգային տեղեկատվության ապահովում և կառավարում հյուրանոցներում և ռեստորաններում
Թեմա 3 Սպասարկման ծառայությունների շուկայի մարքետինգային ուսումնասիրություն
Թեմա4Սպասարկման ծառայությունների մարքետինգային ռազմավարության ձևավորումը
Թեմա 5 Հյուրասիրության և ռեստորանային քաղաքականությունը:
Թեմա 6 գովազդի տեղը սերվիսի մարքետինգի համակարգում
Թեմա 7 Ցուցահանդեսների և տոնավաճառների կազմակերպման մարքետինգ:
Թեմա 8 Մարքետինգային վերահսկման կազմակերպումը</td></tr>
</table>

	սերվիսում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - հյուրանոցային սպասարկման, ծառայությունների մատուցման հիմունքներինն համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն - տուրիզմի կազմակերպման, շուկայի հետազոտման ալգորիթմի մշակում Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Кучер Л. С., Организация обслуживания на предприятиях общест- венного питания, М., *2002.* 2. Волков Ю. Ф., Интерьер и оборудование гостиниц и ресторанов, Ростов н/Д, *2003.* 3. Մելքոնյան Մ.Ս. , Վ.Մ.Եդիգարյան, Հարումյան Գ.Գ., Մենեջմենտ և մարկեթինգ, Երևան, *1992:* 4. Եդիգարյան Վ, Կառավարում. սոցիալ-հոգեբանական ասպեկտ,

	Երևան*1992:* *5.* Պողոսյան Հ., Մնացականյան, Մենեջմենտի հիմունքներ, Երևան, *1996:* 6. Հախվերդյան Ս., Հարումյան Գ., Արտադրության կառավարման մեթոդները, Երևան, 7. Переверзев М.П., Шайденко Н.А., Басовский Л.Е. Менеджмент, Учебник, М. Լրացուցիչ- 8. Шонбергер Р., Японские методы управления производством, Девятьпростых уроков, Москва,

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-055 -Մարքետինգը սերվիսում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի,2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	քննություն			
Դասընթացի նպատակը	✓ Յուրացնելով սերվիսի մարքեթինգի առանձնահատկությունները, կկարողանան իրականացնել սերվիսի ոլորտի ուսումնասիրության միջոցառումներ ✓ Շուկայի, սպառողների և մրցակիցների վերաբերյալ տեսական գիտելիքներն ու ունակությունները կկարողանան կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ, հանձնարարված գրականության հիման վրա կկարողանան կազմել ինքնուրույն աշխատանքեր:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - շուկայավարման կազմակերպման, աշխատանքի արտադրողականության և արդյունավետության բարձրացման ուղիների մասին սերվիսում - շուկայի և մարքետինգային գործունեության ուղղությունն¬րի համալիր ուսումնասիրության, - ապրանքային տեսականու պլանավորամ մասին սերվիսում, - սերվիսում պահանջարկի ձևավորման, գովազդի և իրացման խթանման միջոցառումների կազմակերպման, իրացման գործողությունների պլանավորման մասին, - ապրանքաշրջանառության կառավարման մասին սերվիսում, - ծառայությունների հետիրացումային կազմակերպման, գնային քաղաքականության ձևավորման մասին			

	սերվիսում *Հմտություն* □ համագիտական և տնտեսագիտական բոլոր մեթոդներին: *Կարողունակություն* ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, - Կարողանա կողմնորոշվել տնտեսական (աշխատանքի կազմակերպման) պրոցեսների մեջ, կատարի ինքնուրույն և ճիշտ եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1 Սերվիս-մարքետինգի էությունը, սկզբունքները և ֆունկցիաները</u> □ Սերվիս -մարքետինգը՝ որպես դեպի շուկա կողմնորշված արտադրության փիլիսոփայություն, մարքետինգի էությունը և առանձնահատկությունները, մարքտինգի զարգացման հայեցակարգը □ Սերվիս -մարքետինգի սկզբունքները, ծառայությունները և սուբյեկտները, պլանավորման և կանխատեսման առանձնահատկությունները □ Սերվիս -մարքետինգի ֆունկցիաները: <u>Թեմա 2 Մարքետինգի ռազմավարությունը սերվիսում</u> □ Սերվիսի մարքետինգային ռազմավարության մշակման էությունը, պլանավորում և կանխատեսումը սերվիսում, □ Սերվիսի մարքետինգային ռազմավարության փուլերը, նոր արտադրանքի պլանավորում և մշակում, ապրանքի կենսացիկլ, կենսացիկլի փուլերը և իրականացման ռազմավարությունը, □ Երկարաժամկետ նպատակների հաստատումը, նպատակների հաստատման մեթոդաբանությունը, ռազմավարական և մարտավարական ծրագրերը սերվիսում: <u>Թեմա 3 Մարքետինգային հետազոտությունների անցկացման կարգը և վերլուծությունը սերվիսում</u> □ Սերվիսում մարքետինգային հետազոտությունները և շուկայի իրավիճակը, գնային քաղաքականություն, գների տեսակները և գների հաստատման մեթոդաբանությունը : □ Սերվիսի մարքետինգային հետազոտությունների տեսակները, ֆունկցիոնալ- իրավիճակային վերլուծությունը : □ Սերվիսի մարքետինգային հետազոտության ալգորիթմը, առաջարկի և պահանջարկի վերլուծություն, շուկայի հատվածավորում և շուկայական հատվածի ընտրության առանձնահատկությունները : <u>Թեմա 4 Մարքետինգի շրջակա միջավայրը սերվիսի բնագավառի կազմակերպուլան համար</u> □ Մարքետինգի ներքին միջավայրը, ներքին միջավայրը ձևավորող գործոնները՝ սերվիսի բնագավառի կազմակերպության կառուցվածք, նպատակներ,

	խնդիրներ, տեխնոլոգիաներ: - Մարքետինգի արտաքին միջավայրը, արտաքին միջավայրը ձևավորող գործոնները սերվիսում: - Վերահսկվող գործոններ: - Չվերահսկվող գործոններ: <u>Թեմա 5 Մարքետինգային նպատակներ, նրանց դասակարգումը սերվիսում</u> - Նպատակների ձեռքբերումը, հակադարձ կապերն ու սպառումը,ռազմավարական պլանավորման նպատակները սերվիսի մարքետինգում, բիզնես պլաններ, բիզնես պլանների հոդվածները: - Ճյուղային կառուցվածքի չորս տիպերը, ապրանքաշարժ, ապրանքաշարժի փուլերի վերլուծությունը իրացման քաղաքականություն և իրացման խթանման միջոցառումները: <u>Թեմա 6 Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության մրցակցային վարքագիծը շուկայում</u> - Մրցակցության շուկայական կոնցեպցիան - Ստուգիչ համեմատություն՝ բենչմարկինգ - Մրցակցային ռազմավարության մշակումը: <u>Թեմա 7 Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության շուկայավարման գործընթացը</u> - Շուկայի ընդլայնումը, միջազգային և բազմազգ մարքետինգ, միջազգային մարքետինգի միջավայրը, միջազգային մարքետինգի ռազմավարությունը, միջազգային մարքետինգի պլանավորումը: - Տարբեր սերվիս-ընկերությունների համեմատական վերլուծությունը, համեմատական վերլուծության ցուցանիշները, արտադրության արդյունք, ծախքեր:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատման մեթոդը - Շուկայի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Շուկայի հատվածավորման, գնորդների դասակարգման և միջազգային շուկայագիտության վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային

	նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - շուկայագիտության համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն - շուկայի հետազոտման ալգորիթմի մշակում Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. ФилипКотлер ,,МаркетингМенеджмент,, Сериятеорияипрактика-менеджмента-Санкт-Петербург-Москва-Харьков-Минск 2000г. 2. ,,Զբոսաշրջության մարքետինգ ,, Բ.Ս. Սելվինազյան ,,Տնտեսագետ,,-2003 3. ХлусовВ.П. ,,Основымаркетинга,,- М.:ИздательствоПРИОР 2000 4. ,,Всеомаркетинге,, - Сборникматериаловдляруководителейпредприятий, экономическихикоммерческихслужбАзимутМосква 1992г. 5. БасовскийЛ. Е. ,,Менеджмент ,,- Учебноепособие - Высшееобразование - МоскваИНФРА-М 2000. 6. Лавлок К., Маркетинг услуг: персонал, технология, стратегия / К. Лавлок. – М.: Вильямс, 2005. – 1008 с. 7. Саак, А.Э. Маркетинг в социально-культурном сервисе и туризме / А.Э. Саак, Ю.А. Пшеничных. – СПб: Питер, 2007. – 480 с. 8. Хлебович, Д.И. Сфера услуг: маркетинг: учебное пособие для сту дентов вузов / Д.И. Хлебович. – М.: КНОРУС, 2007. – 240 с. 9. Փոլ Ա. Սամյուելսոն, Ուիլյամ Դ. Նորդհաուս- ,,Տնտեսագիտություն,, 2h. ,,Միկրոտնտեսագիտություն,, Գործարար հետազոտությունների և զարգացման կենտրոն Երևան 1997 10. Основыуправленияперсоналом¦ В. В. Лукашевич, Москжа 2008 11. Поосновамэкономическойтеории¦ В. Д. КамаевМосква 1997 12. БасовскийЛ. Е. ,,Менеджмент ,,- Учебноепособие - Высшееобразование - МоскваИНФРА-М 2000. 13. Маркетинг,, (Конспектлекций) Впомощстуденту:

	ИздательствоПРИОР 2001 14. ТимАмблер ,,Практическиймаркетинг,, ПитерСанкт-ПетербургМосква-Харьков- Минск 15. ПолА. Самуэльсон, ВильямД. Нордхаус – ,,Экономика,, изданиепятнадцатоеМосква-ЛабораторияБазовыхзнаний 2000 16. АбрамоваП.П. ,,Маркетинг,,: вопросыиответы// М:1994 г. 17. Академиярынка: ,,Маркетинг,,: Пер. сфр./ АрманДайанидр. - М.: Экономика, 1993. - 574 с. 18. Г.Ассель ,,Маркетинг,, принципыистратегияМосква 1999г 19. Дж. М. Эванс, Б. Берман "Маркетинг", М., "Экономика", 1993 20. ДжонФ.Литл ,,Основымаркетинга,, 1997г. 21. КотлерФилипп. ,,Маркетингвтретьемтысячелетии,, – СПб., 2001г. Լրացուցիչ- 1. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա Արխիվ #3 (129) / մարտ 2011 Երևան: 2. . БелокрыловаО.С., Теорияпереходнойэкономики, М., 1993. 3. КирцнерИ., Конкуренцияипредпринимательство, М., 2001.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-068-Էկոտուրիզմ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	54	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	քննություն			
Դասընթացի նպատակը	✓ Բնական և մշակութային ժառանգության պահպանության օժանդակումը, Ազգաբնակչության էկոլոգիական կրթության և իրազեկության բարձրացումը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* բնության, նրա բաղադրիչների և պատմամշակութային հուշարձանների ճանաչողության նպատակով կազմակերպվող զբոսաշրջության մասին - բնական և մշակութային ժառանգության պահպանության օժանդակման, □ *Հմտություն* բնապահպանական, գիտաճանաչողական, մշակութային արժեքներին, □ -բնական և պատմամշակութային հուշարձանների,			

	ռեկրեացիոն ռեսուրսների գնահատման մեթոդներին: *Կարողունակություն* ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, - նպաստել ազգաբնակչության էկոլոգիական կրթության և իրազեկության բարձրացմանը:
Դասընթացի բովանդակությունը	ԹԵՄԱ 1 Էկոտուրիզմի առաջացման նախադրյալները ԹԵՄԱ 2 Տուրիզմի ներազդեցությունը բնական համալիրների վրա ԹԵՄԱ 3 Էկոտուրիզմի էությունը ԹԵՄԱ 4 Էկոտուրիզմի հատկանիշները ԹԵՄԱ 5 Էկոտուրիզմի տեսակները ԹԵՄԱ 6 Ազգային պարկեր, արգելավայրեր և արգելոցներ ԹԵՄԱ 7 Տեղաբաշխման միջոցները և էկոտուրիզմը ԹԵՄԱ 8 Էկոտուրիզմի աշխարհագրությունը: ԹԵՄԱ 9 Էկոտուրիզմի զարգացման նախադրյալները ՀՀ-ում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Դասընթացը ավարտվում է ստուգարքով
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Александрова А.Ю. Экономика и территориальная организация международного туризма. - М., 1996. 2. Александрова А.Ю. Международный туризм. - М., 2001 3. Биржаков М.Б. Введение в туризм. - СПб., 2001. 4. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Энциклопедия туризма. - М.: Финансы и статистика, 2000. 5. Николаенко Д.В. Рекреационная география. - М., 2001 6. Сенин В.С. Организация международного туризма: Учебник. - М.: Финансы и статистика, 2003. 7. Соколова М.В. История туризма. - М.: Академия, 2004. 8. Храбовченко В.В. Экологический туризм. - М.: Финансы и статистика, 2004 Լրացուցիչ- 1. Экономика и организация туризма: международный туризм / Под ред. И.А. Рябовой, Ю.В. Забаева, Е.Л. Драчевой.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-062- Տուրիստական Ֆիրմայի կառավարում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4րդ տարի, 2րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	24
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել կառավարման էությանը, տուրիստական կազմակերպության			

	ձևերին, տուրիստական կազմակերպության ներքին և արտաքին միջավայրի գործոններին, ֆիրմայի առաջխաղացման նախապայմաններին, բիզնես պլանավորման հիմքերին, ծառայությունների ոլորտում մարքեթինգին, գովազդի դերին զբոսաշրջության կազմակերպման գործընթացում:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Ուսանողը ձեռք է բերում գիտելիքներ կառավարման էությունից, տուրիստական կազմակերպության ձևերից, տուրիստական կազմակերպության ներքին և արտաքին միջավայրի գործոններից, ֆիրմայի առաջխաղացման նախապայմաններից, բիզնես պլանավորման հիմքերից, ծառայությունների ոլորտում մարքեթինգից, գովազդի դերից զբոսաշրջության կազմակերպման գործընթացում: Հմտություն • Ուսանողը ձեռք է բերում տուրիստական կազմակերպության ներոին և արտաքին միջավայրի գործոններլու վերլուծելու հմտություններ, տուրիստական բիզնեսին հատուկ կառավարման մեթոդները և ոճերը մասնավորեցնելու հմտություններ, տուրիստական ֆիրմային առաջխաղացման գործիքակազմ, մարքեթինգային հետազոտություններ կատարելու հմտություններ ծառայությունների բնագավառում: Կարողունակություն • Ուսանողը կարողանում է կազմել տուրիստական ֆիրմային առաջխաղացման պլան, կատարել մարքեթինգային հետազոտություններ, կազմել արդյունավետ գովազդային արշավ տուտիստական կազմակերպության համար:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Կառավարման էությունը, անհրաժեշտությունը և զարգացման փուլերը Տուրիստական կազմակերպության ձևերը և կառավարման մակարդակները Թեմա 2 Տուրիստական կազմակերպության ներքին միջավայրը և հիմնական համակարգերը Թեմա 3 Տուրիստական կազմակերպության արտաքին միջավայրը, արտաքին միջավայրի ընդհանուր բնութագրիչները Թեմա 4 Տուրիստական բիզնեսի տեսակները և կառավարման առանձնահատկությունները Թեմա 5 Տուրիստական ֆիրմայի առաջխաղացման նախապայմանները Թեմա 6 Տուրիստական ֆիրմաներում բիզնես պլանավորման հիմքերը և դրա իրականացման առանձնահատկությունները Թեմա 7 Մարքեթինգը որպես տուրիստական ֆիրմայի կառավարման գործիք Թեմա 8 Մարքեթինգային հետազոտությունների կառուցվածքը և փուլերը Թեմա 9 Գովազդի դերը զբոսաշրջության կազմակերպման գործընթացում
Գնահատման	Առարկան ավարտվում է ստուգարքով

մեթոդները և չափանիշները	
Գրականություն	1. Биржаков М.Б. Введение в туризм. - СПб.: Питер, 2007г. - 256с. 2. Биржаков М.Б. Сущность и специфика туризма. - СПб.: Питер, 2006г. - 236с. 3. Богалдин-Малых В.В. Маркетинг и управление в сфере туризма и социально-культурного сервиса. - М: Проспект, 2006г. - 295с. 4. Герасименко В.Г. Основы турбизнеса - Омск: Туризм и путешествия, 2000г.- 275с. 5. Горбунов В.С. Туристический рынок и тенденции его развития. - М.: Юнити, 2007г. - 257 с. 6. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности. - М.: Финансы и статистика, 2006г. - 386с.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-063-Որակի կառավարումը տուրիզմում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի,2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	24
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է՝ ուսուցանել ժամանակակից որակի կառավարման համակարգի բարելավման հիմնական առանձնահատկությունները տուրիզմում, նպաստել որակի կառավարման նկատմամբ շուկայական տնտեսության առաջադրած պայմաններին առավել ճկուն և դինամիկ հարմարվելուն, ծանոթացնել տուրիզմի ոլորտում զարգացած երկրների փորձին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* տուրիզմում որակի կառավարման գնահատման, ստանդարտացման և սերտիֆիկացման և այս գործունեության արդյունավետության բարձրացման վերաբերյալ, - տուրիզմում որակի կառավարման փաստաթղթավորման գործունեության իրականացման վերաբերյալ, - *Հմտություն* Համագիտական և տնտեսագիտական բոլոր մեթոդներին *Կարողունակություն* տուրիզմում որակի կառավարման արդյունավետությունը			

	վերլուծելու, գնահատելու վերաբերյալ, - գործառնական գիտելիքներ արտադրանքի որակի վերաբերյալ տուրիզմում, - ժամանակակից ապրանքների և ծառայությունների շուկայում վերլուծությունների անցկացման, որակի կառավարման և շուկայավարման մեթոդների կիրառման,
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. *Որակի էությունը, սահմանումները, ձևավորման գործոնները, ցուցանիշները և դրանց ճյուղային առանձնահատկությունները:՝* 1. Որակի էությունը, դրա դերը երկրի տնտեսության զարգացման գործում, 2. Որակի հասկացությունը և սահմանումները, 3. Որակի ձևավորման վրա ազդող գործոնները, 4. Որակի հիմնական ցուցանիշները, 5. Արտադրանքի որակի ճյուղային առանձնահատկությունները: Թեմա 2. *Արտադրանքի որակի և նրա մրցունակության կապը շուկայական տնտեսությունում:* 1. Արտադրանքի մրցունակության էությունը, սահմանումները, 2. Արտադրանքի մրցակցային առավելությունները, 3. Արտադրանքի մրցունակության ցուցանիշը և դրա գնահատման մեթոդները, 4. Մրցունակության գնային և ոչ գնային գործոնները, 5. Որակը որպես մրցունակության ոչ գնային գործոն, 6. Արտադրանքի որակի տեխնիկական, նորմատիվային և առևտրային չափանիշները, 7. Սպասարկումը որպես արտադրանքի մրցունակության չափանիշ: Թեմա 3. *Որակի կառավարման պատմական փուլերը, կառավարման հայրենական և համաշխարհային փորձը:* 1. Որակի կառավարման պատմական 5 փուլերը, 2. Արտադրանքի կառավարման հայրենական փորձը □որակի կառավարումը նախկին ԽՍՀՄ-ում□, 3. Որակի կառավարման համաշխարհային փորձը □Ճապոնիա, ԱՄՆ, Եվրոպա□: Թեմա 4. *Որակի կառավարման էությունը, սկզբունքները և հիմնական փուլերը տուրիզմում:* 1. Որակի կառավարման էությունը, դրա գիտամեթոդական և գործնական հիմունքները, 2. Որակի կառավարման սկզբունքները: Է. Դեմինգի 14 ունիվերսալ սկզբունքները, 3. Որակի կառավարման օբյեկտը, նպատակները և , նորմատիվային հիմքերը տուրիզմում, 4. Որակի կառավարման հիմնական փուլերը, 5. Որակի կառավարման համակարգը տուրիզմում: Թեմա 5. *Արտադրանքի որակի մակարդակները և դրանց գնահատման մեթոդները տուրիզմում:* 1. «Արտադրանքի որակի մակարդակ» հասկացությունը և դրա տեսակները, 2. Արտադրանքի որակի մակարդակի գնահատման ցուցանիշները տուրիզմում, 3. Արտադրանքի որակի մակարդակի գնահատման

	կարգը տուրիզմում, 4. Արտադրանքի որակի մակարդակի գնահատման հիմնական մեթոդները գնահատման իրավիճակ, փորձագիտական գնահատում, դիֆերենցիալ մեթոդներ, համալիր մեթոդ, խառը մեթոդ և այլն Թեմա 6. *Ստանդարտացումը և սերտիֆիկացումը որակի կառավարման համակարգում:* 1. Ստանդարտացման էությունը, օբյեկտը և հիմնական խնդիրները, 2. Ստանդարտացման գործառույթները տնտեսական, սոցիալական, հաղորդակցական, 3. Միջազգային, տարածաշրջանային, ազգային ստանդարտացում, 4. Ձեռնարկության ստանդարտ, 5. ՀՀ ստանդարտացման ազգային համակարգ, 6. Ստանդարտացման միջազգային կազմակերպություններ, 7. Որակի համակարգի սերտիֆիկացում: Թեմա 7. *Որակի կառավարման գործընթացի փաստաթղթավորման համակարգը տուրիզմում:* 1. Որակի փաստաթղթավորման էությունը, խնդիրները և մակարդակները տուրիզմում, 2. Որակի փաստաթղթավորման գործընթացին ներկայացվող պահանջները տուրիզմում: Թեմա 8. *Արտադրանքի հավաստագրումը որպես որակի վերահսկման միջոց տուրիզմում:* 1. Հավաստագրման սկզբունքները, 2. Համապատասխանության հավաստագիր, նշան, 3. Հավաստագրման մարմին, 4. Որակի մրցանակներ: Թեմա 9. *Արտադրանքի որակի բարձրացման հիմնական ուղիները տուրիզմում:* 1. Որակի բարձրացման խնդիրները տեխնիկական, տնտեսական, կազմակերպչական, 2. Որակի բարելավման տնտեսական արդյունավետության գնահատումը տուրիզմում, 3. Որակի բարելավման օպտիմալ սահման, 4. Նորամուծությունը որպես արտադրանքի որակի բարձրացման կարևոր գործոն տուրիզմում: Թեմա10. Որակի կառավարման ճյուղային առանձնահատկությունները: 1. Ռեսուրսների որակի կառավարում, 2. Արդյունաբերական արտադրանքի որակի կառավարում, 3. Ծառայությունների ոլորտի և մասնավորապես կրթական համակարգի որակի կառավարման առանձնահատկությունները: Թեմա11 *Ծառայությունների որակը և սպասարկման որկաը տուրիզմում որպես կառավարման օբյեկտներ* 1. Տուրիզմում որակի կառավարման օբյեկտների մասին ընդհանուր տեղեկություններ 2. Տուրիստական ապրանքը և նրա կառուցվածքը 3. Տուրիստների սպասարկման համակարգը 4. Ծառայությունների որակի հասկացողության մոդելը

	5. Ծառայության ներկայացումը որպես պրոցես
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Դասընթացի անցած նյութերի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Դասընթացի անցած նյութերի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Баумгартен Л.В. Управление качеством в туризме : учебник для студ. высш. учеб. заведений / Л.В.Баумгартен. — М. : Издательский центр 2. Академия, 2010. — 304 с. ՀՀ օրենքը «Սպառողների իրավունքների պաշտպանության մասին», Պաշտոնական տեղեկագիր, ՓԲԸ, Երեան, 2008 3. ՀՀ օրենքը «Ստանդարտացման ¨ սերտիֆիկացման մասին», Պաշտոնական տեղեկագիր, ՓԲԸ, Երեան, 2008 4. Ձեռնարկության արդյունավետ կառավարում, պրոֆ.

	Յու. Մ. Սուվարյանի ընդհանուր խմբագրությամբ, Երեան, Տնտեսագետ, 2001 5. Մենեջմենթ, Յու. Մ. Սուվարյանի ընդհանուր խմբագրությամբ, Երեան, Տնտեսագետ, 2002 6. Խաչատրյան Գ., Ձեռնարկության էկոնոմիկա ¨ կառավարում, Եր¨ան, հեղ. հրատարակություն, 2009 7. В. Г. Версач, И. И. Чайка, Системы управления качеством продукции. – М.;Издательство стандартов, 1988, 104с. 8. ГОСТ 15467-79, Управления качеством продукции. Основные понятия. Термины и определения .- М., Издательство стандартов, 1979 9. Зайцев Н. М., Экономика промыщленного предприятия. М., ИНФРЛМ, 2007 10. Исакова К., Японские методы управления качеством,- М., Экономика, 1988 11. Международный стандарт ISO 9000: 2005, Системы менеджмента качества. Основные положения и словарь, М., Стандартинформ, 2006 Լրացուցիչ- 1. Мескол М. Х., Альберт М., Хедоури Ф., Основные менеджмента, М., Дело, 1992 2. Огвоздин В. Ю., Управление качеством. Основы теории и практики, Учебное пособие, 6-ое издание, М., Изд.« Дело и сервисե, 2009, 304 с. 3. Огвоздин В. Ю., Управление качеством. Основы теории и практики, Учебное пособие, 6-е издание, М., Изд.« Дело и сервисե, 2009, 304 с., ISBN 978-5-8018-0334-0 4. Окрепилов В. В., Управление качеством: учеб. Для вузов, 2-е изд., перераб. И доп., М., Экономика, 1998, с. 16 5. Фахтудныов Р. А., Производственный менеджмент. СПб, Питер, 2007 6. Фейгенбаум А., Контроль качества продукции, М., Экономика, 1986

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**000000- Սերվիսի գործ. փաստ.ապ.**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	24
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթքցի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հասարակայնության հետ կապերի էությանը, PR-ի կարևորությանը, նպատակներին և PR-գործունեության գնահատման մեթոդներին, PR-ի ոլորտում մասնագիտական			

	վարքագծի եվրոպական կոդեքսին (Լիսաբոնյան կոդեքս), PR-ին զբոսաշրջության մեջ և ռեստորանային բիզնեսում, PR գործունեության հիմնական ուղղություններին:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Ուսանողը ձեռք է բերում գիտելիքներ հասարակայնության հետ կապերի էությունից, PR- ի կարևորության, նպատակների և PR-գործունեության գնահատման մեթոդներից, PR-ի ոլորտում մասնագիտական վարքագծի եվրոպական կոդեքսից (Լիսաբոնյան կոդեքս), PR-ից զբոսաշրջության մեջ և ռեստորանային բիզնեսում, PR գործունեության հիմնական ուղղություններից: *Հմտություն* - *Ուսանողը ձեռք է բերում* PR գործուներության SWOT վերլուծություն կատարելու հմտություններ, արդյունավետ PR արշավ նախագծելու և իրագործելու հմտություններ: *Կարողունակություն* - *Ուսանողը կարողանում է ներկայացնել*PR գործունեության տարբերությունները և նմանաությունները ռեստորանային և հյուրանոցային բիզնեսում, ինքնուրույն եզրահանգումներ կատարել PR արշավի արդյունավետ կամ անարդյունավետ լինելու մասին , մշակել PR արշավի ուղղություններ և մեթոդներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Հասարակայնության հետ կապերի էությունը Թեմա 2 PR- ի կարևորությունը, նպատակները և խնդիրները Թեմա 3 PR-գործունեության գնահատման մեթոդներ Թեմա 4 PR-ի ոլորտում մասնագիտական վարքագծի եվրոպական կոդեքս (Լիսաբոնյան կոդեքս) Թեմա 5 PR-ը զբոսաշրջության մեջ Թեմա 6 PR-ը ռեստորանային բիզնեսում Թեմա 7 Զբոսաշրջության ոլորտում PR- գործունեության կիրառման նպատակը Թեմա 8 Զբոսաշրջության ոլորտում PR գործունեության հիմնական ուղղությունները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առարկան ավարտվում է ստուգարքով:
Գրականություն	1. Гуревич, П. С. Социология и психология рекламы в 2 т. Том 2 : учеб. пособие для вузов / П. С. Гуревич. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 236 с. 5. Емельянов, С. М. Теория и практика связей с общественностью : учеб. пособие для академического бакалавриата / С. М. Емельянов. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 197 с. 6. Жильцова, О. Н. Рекламная деятельность : учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / О. Н. Жильцова, И. М. Синяева, Д. А. Жильцов. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 233 с. . Карпова, С. В. Рекламное дело : учебник и практикум для

	прикладного бакалавриата / С. В. Карпова. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 431 с. 11. Малькевич, А. А. Организация и проведение кампаний в сфере связей с общественностью : учеб. пособие для академического бакалавриата / А. А. Малькевич. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 109 с.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**0000 PR և գովազդը սերվիսում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	24
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթքցի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հասարակայնության հետ կապերի էությանը, PR-ի կարևորությանը, նպատակներին և PR-գործունեության գնահատման մեթոդներին, PR-ի ոլորտում մասնագիտական վարքագծի եվրոպական կոդեքսին (Լիսաբոնյան կոդեքս), PR-ին զբոսաշրջության մեջ և ռեստորանային բիզնեսում, PR գործունեության հիմնական ուղղություններին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* Ուսանողը ձեռք է բերում գիտելիքներ հասարակայնության հետ կապերի էությունից, PR- ի կարևորության, նպատակների և PR-գործունեության գնահատման մեթոդներից, PR-ի ոլորտում մասնագիտական վարքագծի եվրոպական կոդեքսից (Լիսաբոնյան կոդեքս), PR-ից զբոսաշրջության մեջ և ռեստորանային բիզնեսում, PR գործունեության հիմնական ուղղություններից: *Հմտություն* - *Ուսանողը ձեռք է բերում* PR գործուներության SWOT վերլուծություն կատարելու հմտություններ, արդյունավետ PR արշավ նախագծելու և իրագործելու հմտություններ: *Կարողունակություն* - *Ուսանողը կարողանում է ներկայացնել*PR գործունեության տարբերությունները և նմանաությունները ռեստորանային և հյուրանոցային բիզնեսում, ինքնուրույն եզրահանգումներ կատարել PR արշավի արդյունավետ կամ անարդյունավետ լինելու մասին , մշակել PR արշավի ուղղություններ և մեթոդներ:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Հասարակայնության հետ կապերի էությունը Թեմա 2 PR- ի կարևորությունը, նպատակները և խնդիրները			

	Թեմա 3 PR-գործունեության գնահատման մեթոդներ Թեմա 4 PR-ի ոլորտում մասնագիտական վարքագծի եվրոպական կոդեքս (Լիսաբոնյան կոդեքս) Թեմա 5 PR-ը զբոսաշրջության մեջ Թեմա 6 PR-ը ռեստորանային բիզնեսում Թեմա 7 Զբոսաշրջության ոլորտում PR- գործունեության կիրառման նպատակը Թեմա 8 Զբոսաշրջության ոլորտում PR գործունեության հիմնական ուղղությունները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առարկան ավարտվում է ստուգարքով:
Գրականություն	1. Гуревич, П. С. Социология и психология рекламы в 2 т. Том 2 : учеб. пособие для вузов / П. С. Гуревич. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 236 с. 2. Емельянов, С. М. Теория и практика связей с общественностью : учеб. пособие для академического бакалавриата / С. М. Емельянов. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 197 с. 3. Жильцова, О. Н. Рекламная деятельность : учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / О. Н. Жильцова, И. М. Синяева, Д. А. Жильцов. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 233 с. 4. Карпова, С. В. Рекламное дело : учебник и практикум для прикладного бакалавриата / С. В. Карпова. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 431 с. 5. Малькевич, А. А. Организация и проведение кампаний в сфере связей с общественностью : учеб. пособие для академического бакалавриата / А. А. Малькевич. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 109 с.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-064-Սերվիսի հիմունքներ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	40	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	80		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին համակարգված գիտելիքներ տալ սերվիսի բովանդակության, անհրաժեշտության, գործնական նշանակության մասին, սերվիսի ոլորտի, նրա առանձին բաղադրիչների վերաբերյալ,ծառայությունների նոր տեսակների և սպասարկման առաջադեմ ձևերի մասին, ինչպես նաև ծառայությունների սպասարկման ընթացքում հոգեբանական,էթիկական և էսթետիկական նորմերի մասին:			

Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* սերվիսի բովանդակության, դերի, զարգացման նախադրյալների,գործունեության մասին -սերվիսային ծառայության, որակի,սերվիսային ձեռնարկության գործունեության նպատակայնության մասին - սերվիսային ծառայությունների հիմնական տեսակների և դասակարգման մասին - սպասարկման ոլորտի առանձնահատկությունների մասին: *Հմտություն* - պահանջմունքների բացահայտման և բավարարման արդի մոտեցումներին, - շուկայի համակողմանի վերլուծական աշխատանքներին և սերվիսի ոլորտում սպասարկման ծառայությունների որակի բարձրացման արդի մարտահրավերներին: *Կարողունակություն* ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, - Կարողանա կազմակերպել սպասարկման գործառույթներ, կատարի ինքնուրույն և ճիշտ եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Սերվիսի էությունը, դերը, զարգացման նախադրյալները: Թեմա 2 Սերվիսային գործունեությունը որպես մարդկային պահանջմունքների բավարարման միջոց: Թեմա 3 Սերվիսի ոլորտի զարգացման սոցիալ-տնտեսական գործոնները Թեմա 4 Հարաբերությունների իրավական կարգավորումը սերվիսային գործունեության մեջ Թեմա 5 Ծառայությունների էությունը եւ դասակարգումը Թեմա 6 Ծառայությունների ստեղծում և կիրառում Թեմա 7 Ծառայությունների շուկայագիտություն Թեմա 8 Սպառողների վարքագիծը եւ սպառման գործոնները Թեմա 9 Ծառայությունների նոր տեսակներ եւ սպասարկման առաջադեմ ձեւեր Թեմա 10 Սերվիսի հոգեբանական ասպեկտները Թեմա 11 Սերվիսի էթիկական կուլտուրան Թեմա 12 Սերվիսի Էսթետիկան
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	. Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Սերվիսի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում

	Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - սերվիսային ծառայության, որակի,սերվիսային ձեռնարկության գործունեության նպատակայնության գնահատում - Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - սերվիսի հիմունքներինն համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն - տուրիզմի շուկայի հետազոտման ալգորիթմի մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Романович Ж.А., Калачев С.Я. , Сервисная деятельность, Учебник,М. 2008 2. Карнаухова В.А., Краковская Т.А., Сервисная деятельность2006 3. Свириденко Ю.П.,Хмелев В.В., Сервисная деятельность в обслуживании населения2012 4. Маркова В.Д., Маркетинг услуг2006 5. Фролова Т.А., Экономика и управление в сфере социально-культурного сервиса и туризма2010 6. Котлер Ф.,Основы маркетинга1994 7. Рубинштейн С.Л.,Основы общей психологии-СПб.Питер Ком1999 8. Уокер Джон,Введение в гостеприимство1999

<table>
<tr><td></td><td>
9. Чалдини Р.,Психология влияния1998
10. Богушева В.И., Организация обслуживания ресторанов и баров, М. 2007
11. Гостиничный и туристический бизнес, Под ред.проф. А.Д. Чуд-новского, Тандем, 1988.
12. Человек и его потребности,Учеб. Пособие/Под ред. Проф. К.М.Оганяна1997
13. Кулибанова В.В. Маркетинг:сервисная деятельность.СПб.: Питер2000
14. Николаева М.А. Маркетинг товаров и услуг: Учебник. М.: Деловая литература2001.
15. Անի Նազարյան,Գործարար հաղորդակցություն2001
16. ՀՀ օրենքը << ՍՊԱՌՈՂՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ>>
Լրացուցիչ-
2. Рендер Б. Управление и организация в сфере услуг. Теория и прак-тика. СПб, Питер, 2002.
</td></tr>
</table>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-065-Սերվիսի աշխարհագրություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի,2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	40	Դասախոսություն	16
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	24
	Ինքնուրույն	50		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	*Առարկայի նպատակը.* •Ուսանողներին զինել գիտելիքներով սերվիսի աշխարհագրություն առարկայի վերաբերյալ: •Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, աշխարհագրական և մեթոդական գիտելիքները: •Ուսանողներին գաղափար տալ սերվիսի աշխարհագրության (զբոսաշրջային ծառայության, սանատոր և առողջարանային, ռեկրեացիոն, հյուրանոցային ծառայությունների և ինդուստրիայի, գիտակրթական, հոգևոր-մշակութային ծառայությունների, ֆինանսաբանկային ծառայությունների) վերաբերյալ •Ուսանողներին սովորեցնել կատարել սպասարկման ոլորտի վերլուծություն՝ համադրությունների միջոցով: •Ձեռք բերված գիտելիքներն ու ունակությունները կիրառել տնտեսաաշխարհագրական մյուս առարկաների ուսումասիրման ժամանակ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք կազմակերպման սկզբունքներն ու օրինաչափությունները, հասկանա սպասարկման ոլորտի տարածքային			

	կազմակերպման վրա ազդող տարբեր գործոնների (տնտեսության, բնակչության և այլն) բնույթն ու հիմնական ուղղությունները, կարողանա կատարել սպասարկման ոլորտի, նրա առանձին տեսակների զարգացման և տարածքային կազմակերպման տարբեր ցուցանիշների վերլուծություն և գնահատում: Հմտություն Գործնականում կիրառել սերվիսի ոլորտի աշխարհագրական հետազոտությունների հիմնական մեթոդները: Կարողունակություն Գնահատել տարբեր տարածաշրջանների ծառայությունների ոլորտի զարգացման հնարավորությունները: Գնահատել սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման վրա բնական և սոցիալ-տնտեսաաշխարհագրական գործոնների ազդեցությունը: Վերլուծել սպասարկման ոլորտի, նրա առանձին ուղղությունների աշխարհագրական ուսումնասիրությունների հիմնական ցուցանիշները: Կատարել սերվիսային ծառայությունների առանձին տեսակներին առնչվող թեմատիկ քարտեզների, աղյուսակների և դիագրամների վերլուծություն և ընդհանրացում: Վերհանել և գնահատել սոցիալ-մշակութային ծառայությունների հիմնական տեսակների տարածքային կազմակերպման վրա ազդող գործոնները
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Սերվիսի աշխարհագրության էությունը, ձևավորման նախադրյալները, կապը մյուս գիտությունների հետ Թեմայում քննարկվում են սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրման հիմնական ոլորտները՝զբոսաշրջային ծառայության, սանատոր և առողջարարական ռեկրեացիոն, հյուրանոցային ծառայությունների և ինդուստրիայի, գիտակրթական, հոգևոր-մշակութային ծառայությունների աշխարհագրությունը: Թեմա 2. Սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները Թեմայում քննարկվում է սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան, խնդիրները: Թեմա 3. Սերվիսի աշխարհագրության հետազոտության մեթոդները Թեմայում քննարկվում են սպասարկման ոլորտի զարգացման մակարդակի գնահատման տնտեսաաշխարհագրական մոտեցումները և մեթոդները: Գործնական նշանակության տեսակետից քննարկվում են տարածաշրջանային գնահատման մեթոդները, վերլուծվում են այն ցուցանիշներն որոնք առավել ցայտուն արտահայտում են ճյուղի զարգացման մակարդակը: Թեմա 4. Սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում Թեմայում քննարկվում է սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում և այլ գիտությունների հետ ունեցած կապերը

	Թեմա 5. Սերվիսի աշխարհագրության կառուցվածքը և բաղադրիչները Թեմայում քննարկվում է սերվիսի աշխարհագրության կառուցվածքը և դրա առանձին բաղադրիչները: Թեմա 6. Սերվիսի աշխարհագրական ուսումնասիրությունների մոտեցումները, ցուցանիշները և հիմնական հարցերը Թեմա 7. Սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման էությունը, գործոնները Թեմայում քննարկվում են սոցիալական ոլորտի առանձին օբյեկտների կազմակերպման խնդիրները քաղաքային և գյուղական բնակավայրերում: Սերվիսի առանձին ճյուղերի տարածքային կազմակերպման (առողջապահություն, կոմունալ կենցաղային սպասարկում, կրթության, մշակույթի, առևտրի, հասարակական սննդի, զբոսաշրջության և այլ ոլորտների) հիմնական ձևերը: Տեղեկատվական համակարգերի զարգացման տարածաշրջանային հնարավորությունները: Թեմա 8. Սերվիսի ոլորտի զարգացման պատմական հերթափոխությունը տարբեր տարածաշրջաններում Թեմայում քննարկվում են սերվիսի ոլորտում առավել մեծ հաջողություն ունեցող երկրների տնտեսությունները, տրվում են դրանց ուժեղ և թույլ կողմերի նկարագիրը: Վերլուծվում է ՀՀ-ի սպասարկման ոլորտի արդի վիճակը և զարգացման հնարավորությունները: Քննարկվում են նաև անցումային և զարգացող տնտեսություն ունեցող երկրների սպասարկման ոլորտի զարգացման
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում <u>Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում</u> Ընթացիկ գրավոր ստուգում: իրականացվում է 8-րդ և 15-րդ շաբաթներում՝ անցած նյութի ամփոփմամբ: Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուր միավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Калачев С. Л., Романович Ж. А Сервисная деятельность. – М.: Дашков и К, 2006 2. Меркушева Л. А География сервиса1985г 3. Абрамов А. Н., География сферы обслуживания населения. 1989 4. Н.С. Канатьева Я.М. Абдуразакова Основы туризма, 2012 Լրացուցիչ- 1. Аванесова Г. А. Сервисная деятельность: Историческая и современная практика, предпринимательство2006 2. Карнаухова В. К., Краковская Т. А. Сервисная деятельность. 2005

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ԷԻԿ/բ-101 -Սերվիսի հետազոտության մեթոդներ</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">40</td><td>Դասախոսություն</td><td>24</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>16</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">80</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Սերվիսի հետազոտության մեթոդներ դասընթացի նպատական է սպասարկման ոլորտի ապագա մասնագետներին ծանոթացնել՝ հետազոտման մեթոնդերի էությունը, նպատակին և գործառույթներին, և նշանակությանը: Վերլուծել սպարկման ոլորտի հետազոտման ժամանակ կիրավող մեթոդներին, դրանց դասակարգման ձևերին և գործնականում կիրառման հնարավորություններին:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
✓ մեթոդ հասկացության էությունը,
✓ Իմանա ընդհանուր գիտական և սպասարկման ոլոտի ուսումնասիրման մասնավոր մեթոդները:
✓ Կորաղա վերլուծել տարածաշրջանի զբոսաշրջային ներուժը
□ կարողանա գործնականում օգտագործել ստացված գիտելիքները,
Հմտություն
○ կկարողանա վերլուծել և գնահատել տարածքի սպասարկման ոլորտի ներուժը, և զարգացման առանձնահատկությունները:
□
Կարողունակություն
○ գնահատելու տարածաշրջանի սերվիսի ոլորտի զարգացման հնարավորությունները
□ գործնականում գիրառել հետազոտական ունակություններ:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">Թեմա 1՝ Սերվիսի ոլորտի ուսումնասիրման օբյեկտները և մեթոդները:
Բնակչության սպասարկման ոլորտը հանդիսանում է բարդ և համալիր գիտական հետազոտությունների միջառարկայական օբյեկտ: Նրա առանձին ասպեկտներով-տեսակետերով զբաղվում է աշխարհագրությունը, էկոնոմիկան, սոցիոլոգիան, հոգեբանությունը, մշակույթաբանությունը և այլն: Սպասարկման ոլորտի ընդհանուր և հիմնական օրինաչափությունները ուսումնասիրվում են համալիր սերվիսոլոգիա առարկայի շրջանակներում:</td></tr>
</table>

	Սպասարկման ոլորտի հետազոտությունների զարգացումը որպես առանձին գիտական առարկա, կապված է 1980 թ 2-րդ կեսում հրատարակված Մ.Աբրամովի, Ե.Կոտլյարի, Լ. Մերկուշևի, Վ.Յուրսկու աշխատանքը կապված սպասարկման ոլորտի հարցերի հետ: Սպասարկման ոլորտի խնդիրները լուծելու համար ուղղորդված է մեթոդների մեծ արսենալ, հատկապես, սպասարկման ոլորտի աշխարհագրական ուսումնասիրման համալիր մեթոդներ: Ինչպես հայտնի է, գիտական ուսումնասիրությունների մեթոդները հանդիսանում են կոնկրետ միջոցներ և գիտական վերջնական նպատակներին հասնելու ճանապարհ: Թեմայում նշվում են իչպես ընդհանուր գիտական մեթոդների էությունը, այնպես էլ մասնավոր մեթոդների կիրառման հնարավորությունը սերվիսի ոլորտի ուսումնասիրությունների ժամանակ: Թեմա 2՝Ընդհանուր գիտական մեթոդների օգտագործումը սպասարկման ոլորտում: Այս մեթոդները օգտագործվում են ցանկացած գիտության՝ մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի, քիմիայի, կենսաբանության, հոգեբանության, սոցիոլոգիայի, տնտեսագիտության տեսության ուսումնասիրության ժամանակ: Դրանցից են դիալեկտիկական, իդեալիստական մեթոդները: Թեմա 3՝ Քանակական վերլուծությունների և մաթեմատիկական մեթոդ: Քանակական մեթոդի հիմքում ընկած է վիճակագրական տվյալների հավաքում, մշակում և վիճակագրական տվյալների վերլուծում: Սպասարկման ոլորտի ուսումնասիրություններում նմանատիպ մեթոդը կարելի է օգտագործել բնակավայրի, ռեգիոնի և երկրների մակարդակով, ինչպես նաև. - ծառայության գնի և ծավալի գնահատման և նրանց տարածա-ժամանակային փոփոխությունները. - սպասարկման ոլորտի տարածական զարգացման տարբերությունները, վերլուծումը, գնահատումը. Թեմա 4՝ Նկարագրական մեթոդի կիրառությունը սպասարկման ոլորտում: Նկարագրական մեթոդ-հանդիսանում է ուսումնասիրությունների ամենահին մեթոդը: Հարկ է նշել, որ նկարագրական մեթոդը նորացված բովանդակությամբ և մոտեցումներով ակտուալ է և այսօր: Կապված արագ զարգացող միջազգային հաղորդակցության ճանապարհների, միջազգային տուրիզմի և համաշխարհային ծառայությունների շուկայի աճի հետ, աճում է երկրների, շրջանների վերաբերյալ տեղեկատվության պահանջարկը: Տեղեկությունների ստացմանը կարելի է հասնել երկրների և ռեգիոնների գիտական և գիտա-հանրամատչելի նկարագրմամբ: Այս մեթոդի օգտագործումը հատկապես էֆեկտիվ է տուրիստական և էքսկուրսիոն ծառայությունների համար: Թեմա 5՝ Պատմական-համեմատական մեթոդի էությունը և նշանակությունը:

	Թույլ է տալիս հետազոտել սպասարկման ոլորտի զարգացման ժամանակային քայլը, ինչպես համամոլորակային, այնպես էլ երկրների և ռեգիոների մակարդակով: Պատմա-աշխարհագրական վերլուծության բազայի վրա կարելի է կազմել պատկերացում սերվիսի ոլորտի զարգացման ներկա վիճակի, ինչպես նաև զարգացման սկզբունքների և ապագայի մասին: Թեմա 6՝ Տեղեկատվության ստացման և հավաքման մեթոդ: Այն ընդգրկում է հեռակառավարում, լաբորատոր և դաշտայի դիտարկումներ, մոնիթորինգ, սոցիալական հարցում և այլն: Գիտա-տեխնիկական պրոգրեսին զուգահեռ այս մեթոդները կատարելագործվում և թարմացվում են: Սպասարկման ոլորտի աշխարհագրական ուսումնասիրություններում տեղեկատվություն ստանալու ամենաընդունված մեթոդներն են. -տպասգիր հրատարակչությունների վերլուծում – ինտերնետ ռեսուրսների վերլուծում. - քարտեզագրական նյութերի ուսումնասիրություն. - դաշտային հետազոտություններ և սոցոլոգիական հարցումներ Թեմա 7՝. ԱԴ-ի հետազոտության մեթոդները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում <u>Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում</u> Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում Ամփոփիչ քննություն
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Балюк Н.А. <Методы научных исследований в сервисе и туризме> 2. Биржаков М.Б., Введение в туризм,2007 3. Кусков А.С., Джаладян Ю.А. <u>Основы туризма</u>2008 Լրացուցիչ- 1. Сенин В.С.,Организация международного туризма 2005 2. ՀՀ վիճակագրական տարեքիրք2016

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-066-Սերվիսի մենեջմենթ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի,2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	40	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	80		

	Ընդամենը	120
Ստուգման ձևը	Քննություն,	
Դասընթացի նպատակը	«Սերվիսի մենեջմենթ» առարկայի դասավանդումը նպատակ է հետապնդում ներկայացնել կառավարման ժամանակակից տեսությունը զարգացման պատմական ընթացքի մեջ, բացահայտել սերվիս ձեռնարկությունների տնտեսվարման հանգուցային հիմնախնդիրների՝ սպասարկման, անձնակազմի, ներդրումների, մարքեթինգի, փոփոխությունների, կոնֆլիկտների, սթրեսների կառավարման և գործարարության ծրագրի մշակման հիմունքները, հանգամանորեն լուսաբանել կառավարման գործառույթների ու մեթոդների բովանդակությունը, ինչպես նաև կոմունիկացիաների և կառավարչական որոշումների ընդունման ու իրացման գործընթացի արդյունավետության բարձրացման նպատակով կիրառվող հիմնական մոտեցումները, տրվում են կազմակերպությունների կազմակերպաիրավական ձևերը և դրանց կառավարման առանձնահատկությունները:	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* ▪ Սերվիս կառավարման մեթոդները և գործառույթները ▪ առարկայի կարևորությունը հասարակական, քաղաքական և տնտեսական հարաբերությունների կառավարման բնագավառում ▪ տեսական և պրակտիկ մոտեցումներ կառավարման գործընթացների բնագավառում, որոնք հնարավորություն կտան ճիշտ կողմնորոշվել տնտեսական հարաբերություններում ▪ անձնակազմի կառավարման և կարիերայի պլանավորման մեթոդները սերվիսում □ կառավարչի սոց. պատասխանատվությունը և վարքագիծը բնորոշող առանձնահատկությունները: *Հմտություն* ▪ սերվիս կառավարման հիմունքներին, էությանը, բովանդակությանը, արդիականությանը ▪ սերվիս կառավարման մեթոդների և գործառույթների հիմնադրույթներին ▪ անձնակազմի և արտադրության արդյունավետ կառավարման հնարքներին ▪ կոմունիկացիաների և կառավարչական որոշումների ընդունման ու իրացման գործընթացի արդյունավետության բարձրացման նպատակով կիրառվող հիմնական մոտեցումներին սերվիսում	

	▪ ճիշտ պատկերացնել կազմակերպության (մասնավոր և պետական) ներքին ֆունկցիոնալ կառուցվածքը, հիերարխիան և սուբորդինացիան սերվիսում ▪ ճիշտ յուրացնել կազմակերպության ներքին և արտաքին միջավայրերի վրա ազդող գործոնների յուրահատկությունը սերվիսում ▪ կառավարչի իբրև յուրահատուկ լիդերին բնորոշ հատկություններին՝ խմբերի կառավարման և առաջնորդման ասպարեզում: *Կարողունակություն* ▪ ճիշտ կողմնորոշվել և գնահատել սերվիս կառավարման պատմական զարգացումները ▪ մշակել ռազմավարական զարգացման պլաններ, դրան համապատասխան ներկայացնել մարտավարական քայլերի գրագետ ալգորիթմ սերվիսում ▪ կառավարել նորամուծությունների և ներդրումների կիրառումը սերվիս կազմակերպությունում ▪ ճիշտ վերլուծել իրավիճակը, գնահատել նրա վրա ազդող գործոնները, կատարել եզրահանգումներ, ընդունել ռացիոնալ որոշումներ ▪ օպերատիվորեն արձագանքել սերվիս կազմակերպությունում առաջացած կոնֆլիկտային իրավիճակներին ու փոփոխություններին ▪ արդյունավետ կառավարել սթրեսային իրավիճակները՝ ցուցաբերելով լիդերի վարքագծին բնորոշ կառավարման առանձնահատկություններ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 *Սերվիս կազմակերպության ներքին և արտաքին միջավայրը:* ▪ Կազմակերպությունը որպես սոցիոտեխնիկական համակարգ: ▪ Կազմակերպության հինգ հիմնական ենթահամակարգերը (նպատակներ, կառուցվածք, խնդիրներ, տեխնոլոգիա, մարդկային ռեսուրսներ): ▪ Կազմակերպության արտաքին միջավայրի ընդհանուր բնութագիրը: ▪ Ուղղակի ներգործության արտաքին միջավայրը: ▪ Անուղղակի ներգործության արտաքին միջավայրը: Թեմա 2 *Կառավարման գործընթացը և գործառույթները սերվիսում* ▪ Կառավարման գործընթացի էությունը: ▪ Կառավարման գործառույթները և դրանց դասակարգումը:* Թեմա 3 *Ռազմավարական պլանավորումը սերվիսում* ▪ Ռազմավարական պլանավորման էությունը և խնդիրները: ▪ Մշակվող ռազմավարության տեսակները: ▪ Կանխատեսման էությունը, մեթոդների

	դասակարգման հիմնական խմբերը: ▪ Ռազմավարական պլանավորման տրամաբանությունը և փուլերը: ▪ Կազմակերպության արտաքին միջավայրի իրավիճակային վերլուծության ենթակա գործառական գոտիները: ▪ SWOT վերլուծություն, Անսոֆի մատրիցան, «Մակ Քենզի-Ջեներալ էլեկտրիկ» պորտֆելային վերլուծության մատրիցան, Պորտերի մրցակցային ռազմավարության մատրիցան, Բոստոնի խորհրդատվական խմբի մատրիցան: ▪ Գործարարության ծրագրի էությունը, կառուցվածքը և հիմնական ցուցանիշները:* Թեմա 4 *Կազմակերպում* ▪ Կազակերպման գործառույթի էությունը: ▪ Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքները: ▪ Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքի ձևավորման տարրերը: ▪ Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքի ձևավորման տարրերը: ▪ Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքի տեսակները:* Թեմա 5 *Մոտիվացիան և դրա ձևերը սերվիսում* ▪ Մոտիվացիայի էությունը: Ժամանակակից տեսությունները: ▪ Պահանջմունքների բուրգը ըստ Մասլոուի, Հերցբերգի մոտիվացիոն-հիգիենիկ տեսությունը: ▪ Մակ-Քլելանդի, Դուգլաս Մակ-Գրեգորի տեսությունները, սպասելիքների և արդարացիության տեսությունները: ▪ Պորտեր-Լոուերի մոդելը: Մոտիվացիայի ձևերը: Թեմա 6 *Վերահսկողությունը որպես կառավարման գործառույթը սերվիսում* ▪ Վերահսկողության անհրաժեշտությունը կառավարման գործընթացում: ▪ Վերահսկողության տեսակները: ▪ Վերահսկողության գործընթացի հիմնական փուլերը: Թեմա 7 Կառավարման կոմունիկացիաներ: Կառավարչական որոշումների ընդունումը և իրագործման կազմակերպումը սերվիսում ▪ Կոմունիկացիաները կառավարման համակարգում: ▪ Կոմունիկացիոն գործընթացը: ▪ Միջանձնային կոմունիկացիաներ: ▪ Կազմակերպական կոմունիկացիաներ: ▪ Գործավարության և փաստաթղթաշրջանառության կազմակերպումը: ▪ Կառավարչական որոշումների էությունը և դասակարգումը: ▪ Ռացիոնալ կառավարչական որոշումների ընդունման գործընթացի հիմնական փուլերը: ▪ Մոդելավորումը կառավարչական որոշումների

	ընդունման գործընթացում: ▪ Կառավարչական որոշումների իրագործման կազմակերպումը: Թեմա 8 *Սերվիս կազմակերպությունների կազմակերպաիրավական ձևերը: Խմբերի կառավարումը սերվիսում: Իշխանությունը և առաջնորդումը սերվիսում* ▪ Կազմակերպությունների կազմակերպաիրավական ձևերը: ▪ Առևտրային կազմակերպություններ: ▪ Ոչ առևտրային կազմակերպություններ: Իրավաբանական անձանց միություններ: ▪ Խմբերի տեսակները և կազմավորման պատճառները: ▪ Խմբերի կառավարման արդյունավետության բարձրացման ուղիները: ▪ Իշխանությունը և նրա ձևերը: Առաջնորդում: Թեմա 9 *Կոնֆլիկտների, փոփոխությունների և սթրեսների կառավարումը սերվիսում* ▪ Կոնֆլիկտների էությունը և ձևերը: ▪ Կոնֆլիկտի պատճառները: ▪ Կոնֆլիկտի զարգացման փուլերը: ▪ Կոնֆլիկտների կառավարումը, մեթոդները: ▪ Փոփոխությունների կառավարումը: Սթրեսի կառավարումը: Թեմա 10 *Մարքեթինգը սերվիս համակարգում* ▪ Մարքեթինգը որպես կառավարման հատուկ գործառույթ: ▪ Մարքեթինգային ռազմավարություն. էությունն ու խնդիրները: ▪ Մարքեթինգային գործունեության կառավարման կազմակերպական կառուցվածքը: Թեմա11 *Անձնակազմի կառավարումը սերվիսում* ▪ Անձնակազմը, նրա կառուցվածքը և կառավարման փուլերը: ▪ Անձնակազմի հավաքագրումը, կադրերի ընտրությունը և աշխատանքի վարձատրությունը: ▪ Կադրերի պատրաստումը և վերապատրաստումը: ▪ Աշխատանքային գործունեության գնահատումը: ▪ Ղեկավար կադրերի պատրաստումը և առաջխաղացման կառավարումը: Թեմա 12 *Նորամուծությունների կառավարումը սերվիսում* ▪ Նորամուծությունների էությունը և դասակարգումը: ▪ Նորամուծական գործունեության կառավարման կազմակերպական կառուցվածքները: ▪ Նորամուծական գործունեության ֆինանսավորման աղբյուրները: Թեմա 13 *Ներդրումների կառավարումը սերվիսում* ▪ Ներդրումների կառավարումը, էությունը: ▪ Ներդրումների տեսակները: ▪ Ձեռնարկության ինվեստիցիոն գրավչությունը: ▪ Ներդրումների ֆինանսավորման աղբյուրները:*

	Թեմա 14 *Սոցիալական կառավարում:* ▪ Սոցիալական կառավարման էությունը, հիմնական սկզբունքները և գործառույթները: ▪ Սոցիալական կառավարման տեխնոլոգիաներ: ▪ Պետության սոցիալական քաղաքականությունը և բնակչության սոցիալական ապահովության կառավարումը: ▪ Կրթության կառավարումը:* Թեմա 15 *Կազմակերպության կուլտուրան և սոցիալական պատասխանատվությունը:* *Կառավարում և ճարտասանություն* ▪ Կազմակերպության կուլտուրան, դրա տարրերը և գործառույթները: ▪ Ճարտասանության դերը կառավարման համակարգում: ▪ Ճարտասանության խոսքի խնդիրները: ▪ Ճարտասանության հիմնական բաժինները: Խոսքի կազմակերպումը: ▪ Ղեկավարի ճարտասանական վարպետությունը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Դասընթացն ավարտվում է 4-րդ կիսամյակում ընթացիկ քննությունով: Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - կառավարման համապատասխան նյութերի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - կառավարման համապատասխան նյութերի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն

	Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Յու. Սուվարյան «Կառավարում»2009թ. 2. Յու. Սուվարյան «Կառավարում»2000թ. 3. Վ. Եդիգարյան «Կառավարում՝ սոցիալ հոգեբանական ասպեկտ». , Երևան2004թ 4. Ա. Սարգսյան « Կառավարչական վերլուծություն » Երևան , S. Մեծ, 2011թ 5. Խ. Մխիթարյան « մենեջմենթ» ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Երևան2006թ 6. Мескон Майкл ,, Основы менеджмента,, МОСКВА Издательство «ДЕЛО» 2004 7. ,,Управление предприятием,, А. В. Зюзюков, издательство ,,ИСТОКИ,, 2007ã. 8. ЭКОНОМИКА И МЕНЕДЖМЕНТ НЕКОММЕРЧЕСКИХ ОРГАНИЗАЦИЙ,, УЧЕБНОЕ ПОСОБИЕ Санкт-Петербург2003ã. Լրացուցիչ- 1. Սամուելսով ,,Միկրոտնտեսագիտություն2003թ 2. Ֆ. Կոտլեր ,, Մենեջմենթ, մարքետինգ2008թ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-096 -Սերվիսի ոլորտի տնտեսագիտություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	40	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	80		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Ընթացիկ քննություններ, ամփոփիչ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ծառայությունների ոլորտի էվոլյուցիայից, ծառայությունների ոլոտի ժամանակից իրավիճակին, ծառայությունների տեղին և դերին արդի տնտեսական համակարգում, բիզնես պլանին, ծառայությությունների ոլորտում ֆրանչայզինգի առաձնահատկություններին, պետության դերին ծառայությունննեձրի ոլորտի կարգավորման մեջ, ինչպես նաև ծառայությունների միջազգային շուկային:			
Դասընթացի	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ			

վերջնարդյունքները	վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* - Ուսանողը ձեռք է բերում գիտելիքներ ծառայությունների ոլորտի էվոլյուցիայից, ծառայությունների ոլոտի ժամանակակից իրավիճակից, ծառայությունների տեղից և դերից արդի տնտեսական համակարգում, բիզնես պլանից, ծառայությությունների ոլորտում ֆրանչայզինգի առաձնահատկություններից, պետության դերից ծառայությունննեձրի ոլորտի կարգավորման մեջ, ինչպես նաև ծառայությունների միջազգային շուկայից: *Հմտություն* - *Ուսանողը ձեռք է բերում ծառայությունների* ոլորտում գործող ձեռնարկության մրցակցային առավերլությունները վերհանելու և վերլուծելույ, բիզնես պլան կազմելու հմտություններ, ծառայությունների ոլորտում ֆրանչայզինգային գործարքների կազմման հմտություններ, միջազգային շուկան վերլուծելու հմտություններ: Կարողունակություն - Ուսանողը կարողանում է կազմել նոր ձևավորվող կազմակերպության բիզնես պլան, կազմել նրա մրցակցային առավելությունների սխեմա, կատարջել SWOT վերլուծություն:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Ծառայությունների ոլորտը ժամանակակից հասարակությունում Թեմա 2 Ծառայությունները ժամանակակից տնտեսությունում.էությունը և դասակարգումը Թեմա 3 Ծառայությունների շուկա Թեմա 4 Ձեռնարկչատիրությունը ծառայությունների ոլորտում Թեմա 5 Ծառայությունների ոլորտի փոքր ձեռնարկությունների բիզնես-պլանը Թեմա 6 Ֆրանչայզինգը ծառայություների ոլորտում Թեմա 7 Պետությունը և ծառայությունների ոլորտի զարգացումը Թեմա 8 Ծառայությունների համաշխարհային շուկա
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առարկան ենթադրում է երկու միջանկյալ քննություններ և ավարտական ամփոփիչ անավոր քննություն:
Գրականություն	1. Ն. Խաչատրյան, Կ. Գասպարյան «Ծառայությունների էկոնոմիկա», ուսումնական ձեռնարկ, Երևան 2013 2. Аброскин А. Сфера услуг и экономическое развитие (методологические аспекты статистического анализа). Вопросы статистики, 2011, №10 - с. 42 3. Балалова, Е.И. Сервисная деятельность, учет, экономический анализ и контроль: Учебное пособие / Е.И. Балабанова, О.В. Каурова. - М.: Издательсьво "Дело и сервис", 2010. - 288 с. 4. Болтнев А. Экономическая деятельность учреждений культуры (математические и статистические методы анализа). - Тамбов: МИНЦ, 2011 - с. 65 5. Бочан И.А. Глобальная экономика: учебник / И.А. Бочан, И.Г. Михасюк. - М.:,2010. - 403 с

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">0000- Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները սերվիսում</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">5 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">48</td><td>Դասախոսություն</td><td>32</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>16</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">102</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">150</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն,</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը տուրիզմում» առարկայի դասավանդումը նպատակ է հետապնդում տրամադրել տեղեկատվություն բնական և հասարակական երևութների քանակական ու որակական հատկանիշների մասին, ցույց տալ դրանց աշխարհագրական տեղաբաշխումը: Կազմել թվայնացված և բազմաբովանդակ քատեզներ համակարգչային ծրագրերով և այլ մեթոդներով: Քարտեզագրումը հնարավորություն կտա աշխարհագրական տեղեկատվություն ստանալ ստույգ թվերով ու կոորդինատներով, որն էլ կհանդիսանա աշխարհագրական տեղեակատվության ճշգտության և համապատասխանելության հիմք:

Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել աշխարհագրական
տեղեկատվական տեխնոլոգիաների մասին գաղափար և կիրառել այն տուրիզմում:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
- Գաղափար SS-ի մասին,
- SS սկզբունքների կիրառման մասին,
- SS ծրագրերի մասին:
Հմտություն
 SS և քարտեզագիտական բոլոր մեթոդներին
Կարողունակություն
ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում,
- Կարողանա տիրապետել քարտեզագրման
համակարգչային մեթոդներին:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4"><u>ԹԵՄԱ 1 SS տուրիզմում առարկայի ընդհանուր դրույթները:</u>
10. Հասակացություն SS-ի մասին
11. ԱՏՀ համակարգչային ծրագրեր
12. Ծանոթություն SS համակարգչային ծրագրի հետ
<u>ԹԵՄԱ 2</u> Տվյալների գրանցումը, մուտքագրում և պահպանում
10. Քարտեզագրական հիմք և տվյալների գրանցում
11. Նոր տվյալների մուտքագրում
12. Տեղադրված տվյալների պահպանում</td></tr>
</table>

	ԹԵՄԱ 3 Տարածական տվյալների կառուցումը: 10. Տարածական տվյալների տեղադրման մեխանիզմներ 11. Արեալների կառուցում 12. Լանդշաֆտային բաղադրիչների առանձնացում ԹԵՄԱ 4 Տվյալների վերլուծությունը և մոդելավորումը: 10. Տվյալների ընտրություն և վերլուծություն 11. Մոդելավորման սկզբունքները 12. Մոդելավորման կիրառությունը ԹԵՄԱ 5 Հասկացություն ինտեգրացիոն համակարգերի մասին: 13. Լանդշաֆտային բաղադրիչներ ինտեգրման սկզբունքները 14. Ինտեգրացիոն համակարգերի ստեղծում 15. Ինտեգրացիոն համակարգերի կառուցում ԹԵՄԱ 6Մեքենայական գրաֆիկայի տեխնիկական միջոցները, տվյալների տեսանելիացման մեթոդները և միջոցները 12. Համակարգչային գրաֆիկայի ընտրության սկզբունքները 13. Համակարգչային գրաֆիկայի կիրառություն 14. Համակարգչային գրաֆիական աշխատանքներ COREL 12 ծրագրով ԹԵՄԱ 7 ԱՏՀ-ն սերվիսում: 10. SS տվյալների դերը սերվիսում 11. SS ծրագրով ստեղծված քարտեզներ 12. SS ծրագրով տուրիզմի երթուղիների կազմում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - SS ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - SS վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում

	Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում - Տվյալների մշակում և վերլուծություն - Քարտեզների կազմում Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 6. Геоинформатика, Под ред. В. С. Тиквунова. М., Академиая. 2005 7. Иванников А. Д., Кулагин В. П., Тихонов А. Н., Цветков В. Я., Геоинформатика, М.,МАКС Прес. 2001 8. Հայաստանի ազգային ատլաս, Երևան, 2007 9. Օգտակար կայքեր՝www.esri.com 2.www.dataplus.ru 10. Берляант А. Н., Картографиая, М. 2008

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՄՀ/բ-118-Հոգեախտորոշումև հոգեբանական պրակտիկում**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	64	Դասախոսություն	16
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	32
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	86		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1. Ծանոթացնելուսանողներին հոգեբանամակավարժական ախտորոշման առարկայի առանձնահատկություններին, համալրել ուսանողների տեսական և պրակտիկ գիտելիքները տվյալ և հարակից առարկաներից: Ծանոթացնել աշխատանքի գործիքակազմի, հետազոտման հնարների, միջոցների հետ և ձեռք բերված գիտելիքները կարողանալ կիրառել գործնականում: 2. տրամադրել գիտելիքներ կյանքի տարբեր ոլորտներում հոգեախտորոշման և պրակտիկայի յուրահատկությունների վերաբերյալ, 3. ծանոթացնել հոգեախտորոշման կազմակերպման և իրականացման առանձնահատկություններին, մեթոդներին, մեթոդիկաներին, չափող միջոցներին, որպեսզի երբ անձի օբյեկտիվ հոգեբանական գնահատում և ախտորոշում անցկացնեն, հիմնավորումներըհամոզիչ ու հավաստի լինեն:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.			

	Գիտելիք - մասնագիտական գիտելիք և իմացություն ժամանակակից հոգեախտորոշման առարկայի և նրա հնարավորությունների մասին: *Հմտություն* - կարողանան ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, *Կարողունակություն* - տիրապետեն հոգեբանության և հոգեախտորոշման հետազոտության մեթոդներին, բացատրեն հոգեախտորոշման նպատակները և կարողանան գիտական հարցերի և որոշ հոգեբանական խնդիրների վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	1. Հոգեախտորոշման առարկան, առաջացման նախադրյալները և խնդիրները: 2. Հոգեախտորոշիչ աշխատանքի իրականացման փուլերը: 3. Հոգեախտորոշմանմեթոդները և նրանց ներկայացվող պահանջները: 4. Հոգեախտորոշիչ տեխնոլոգիայի սկիզբը: 5. Հոգեախտորոշման համար անհրաժեշտ գրանցման փաստաթղթեր: Սովորողի հոգեբանական գնահատման քարտ: 6. Տառապանքի ախտորոշում և հաղթահարման գործընթացները: 7. Տրամադրության խանգարումների, դեպրեսիայի ախտորոշում: 8. Կպչուն-սևեռուն խանգարումների ախտորոշումը դեռահասների և պատանիների մոտ: 9. Անվստահ ծնողի սինդրոմի ախտորոշում:
Գնահատմանմեթոդներըևչափանիշները	*<u>Նյութի քննարկման ժամանակ</u>* ✓ Հանձնարարված նյութի լիարժեք տիրապետում, վերջինիս վերածումը սեփական գիտելիքի. 15 միավոր ✓ Հարցադրումներ ընթացիկ թեմայի շուրջ (խրախուսվում է). 2 միավոր ✓ Լիարժեք պատասխաններ դասախոսի և համակուրսեցիների հարցերին(դասախոսի վերահսկողությամբ) ընթացիկ թեմայի շուրջ. 3 միավոր *<u>Առաջադրանքի կատարման ժամանակ</u>* ✓ Արագ կողմնորոշում թեմայի շուրջ առաջադրված խնդիրների լուծման ընթացքում. 2 միավոր ✓ Սեփական կարծիքի արտահայտում՝ հիմնավորված գիտական գիտելիքի հենքի վրա. 3 միավոր ✓ Խմբային և անհատական աշխատանքներում համապատասխան դերի ստանձնում և տրված

	ժամկետում հանձնարարականների կատարում. 15 միավոր Խրախուսվում են հատկապես վերլուծելու, սինթեզելու, կազմակերպելու, պլանավորելու, քննադատության, ինքնաքննադատության, տեղեկատվության կառավարման, նոր տեղեկատվությունը համապատասխան համատեքստում ընկալելու, մեկնաբանելու բազմաձեւության, բազմամշակութայնության ընդունման, նոր գաղափարներ առաջադրելու, յուրացված գիտելիքը
Գրականություն	Պարտադիր 1. Ամիրյան Հ.Կոնսուլտատիվ հոգեբանության 2. և հոգեթերապիայի հիմունքներ, Երևան, 2002, 204 էջ 3. Գասպարյան Խ., Եղիյան Մ,, Հոգեկան առողջությունը և մարդու իրավունքները, Երևան, 2010, 96 էջ 4. Կլիմով Ե. Պրոֆեսիոնալ կոնսուլտացիայի հոգեբանամանկավարժական պրոբլեմները, Երևան. 1985, 86 էջ 5. Կրթական բարեփոխումներ. Հարցեր և պատասխաններ 2005. 6. Սեդրակյան Ս, Ղազարոսյան Ա., Հոգեբանական աշխատանքները ուսումնական հաստատություններում, Երևան, 2016, 184 էջ 7. Ղազարոսյան Ա., Հոգեբանական աջակցություն ուսուցիչներին, Վանաձոր, 2019, 208 էջ Լրացուցիչ 1. Гусакова М.П., Психологическое консультирование: учебное пособие. – М.: Эксмо, 2010. 2. Линде Н.Д., Психологическое консультирование. – М., 2009 3. Нельсон-Джоунс Р., Теория и практика консультирования. – СПб, 2000

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ԷԻԿ/բ-048 -Սերվիսի համակարգի էթիկետ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	54	Դասախոսություն	16
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	54		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Սերվիսի համակարգի էթիկետ » դասընթացի նպատակն է ուսանողներին համակարգված գիտելիքներ տալ սերվիս համակարգի էթիկայի կանոների վերաբերյալ, բացաայտել հյուրասիրության համաշխարային տնտեսության ժամանակակից միտումները:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք*			

	□ Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթ □ □ ի, հյուրընկալության էթիկայի, բարոյահոգեբանական սկզբունքների վերաբերյալ *Հմտություն* □ Հյուրանոցային տնտեսության կառավարական համակարգի վերաբերյալ տվյալների վերլուծությունների առանձնահատկություններին, զբոսաշրջիկների նկատմամբ մատուցել բարձրակարգ սպասարկման ծառայություններ: *Կարողունակություն* □ ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի ոլորտներում, կառողանա կազմակերպել և ղեկավարել հյուրերի ընդունումը՝ պահպանելով հյուրանոցային և ռեստորանային էթիկետի կանոնները
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա1 Էթիկետի տեսակները և նորմերը: Ծառայությունների մշակույթը՝ որպես հասարակության նորմերի մաս Թեմա2 Ռեստորանային էթիկետի առանձնահատկությունները և կանոնները Թեմա3 Հյուրանոցային էթիկետի առանձնահատկությունները և կանոնները Թեմա4 Գործարար շփման էթիկետի նորմերը սերվիս համակարգում Թեմա5 Խոսքի և գրավոր հաղորդակցման էթիկետը սերվիս համակարգում. համացանցի և հեռախոսի դերը, կարևորությունը, նշանակությունը և հիմնական կանոնները Թեմա6 Խմիչքների մատուցման էթիկայի ձևերը և կանոնները սերվիս համակարգում Թեմա7 Սերվիս համակարգի էթիկետի նորմերը եվրոպական երկրներում և ԱՄՆ-ում Թեմա8 Սերվիս համակարգի էթիկետի նորմերը ասիական երկրներում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	. Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում

	- <<Սերվիսի համակարգի էթիկետ>>առարկային համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը - ներկայություն - մասնակցություն հարցերի քննարկմանը Համակարգչային թեստային ստուգում Գնահատման չափանիշները - համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Гембель П. Маркетинг взаимоопношение потребителем. М. 2002. 1. Ханвер К. Управление и организации в сфере услуг, Питер,. 2002 Լրացուցիչ- 1. Иленков А.П, Специфики и направления серсисном продуктами. М.. 2000

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td>Պրակտիկա</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td>3 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td>2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td>քննություն</td></tr>
<tr><td>Նպատակը</td><td>Սերվիսի բակալավր որակավորմամբ ուսանողներին ծանոթացնել ՀՀ մարզերի, մասնավորապես՝ Լոռու մարզի սահմաններում սպասարկման օբյեկտների և հաստատությունների գործունեությանը, տարածքային տեղաբաշխման օրինաչափություններին, զբոսաշրջային ներուժի սերվիսային բովանդակությանը, գիտելիքներ տալ մարզերում սպասարկման ոլորտի և ծառայությունների կոնկրետ տեսակների, սպասարկման տարածքային կենտրոնների և մակարդակների վերաբերյալ: Ուսանողներին մասնակից դարձնել սերվիսի տարբեր ոլորտների կազմակերպման աշխատանքներին: Հնարավորություն տալ ինքնուրույն կերպով կազմակերպել առանձին սերվիս ծառայություններ (հյուրերի ընդունում, գործունեության կազմակերպում, ճանապարհում), ճանաչողական, մշակութային և այլն:</td></tr>
<tr><td>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</td><td>Պրակտիկայի գնահատումը
<table><tr><td>Գնահատման բաղադրիչները</td><td>Հատկացվող միավորը</td><td>Գնահ տուս</td></tr><tr><td>1. հաճախելիություն</td><td>0-10</td><td></td></tr><tr><td>2. սպասարկման համակարգի ճանաչում</td><td>0-20</td><td></td></tr><tr><td>3. մասնագիտական հմտություններ
□ սերվիսի և զբոսաշրջության ուսումնասիրությունների մեթոդների կիրառում
□ սպասարկման ծառայությունների և զբոսաշրջության որակի բարելավման մեթոդների կիրառում
□ սոցիալ-մշակութային ոլորտի ուսումնասիրությունների մեթոդների կիրառում</td><td>0-5
0-5
0-5</td><td></td></tr></table></td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td>Պրակտիկա</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td>6 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td>3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ
4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td>քննություն</td></tr>
<tr><td>Նպատակը</td><td>Սերվիսի բակալավր որակավորմամբ ուսանողներին ծանոթացնել ՀՀ մարզերի, մասնավորապես՝ Լոռու մարզի սահմաններում սպասարկման և զբոսաշրջային օբյեկտների ու հաստատությունների գործունեությանը, տարածքային տեղաբաշխման օրինաչափություններին, զբոսաշրջային ներուժի սերվիսային բովանդակությանը, գիտելիքներ տալ մարզերում սպասարկման ոլորտի և զբոսաշրջության ծառայությունների կոնկրետ տեսակների, սպասարկման տարածքային կենտրոնների և մակարդակների վերաբերյալ: Ուսանողներին մասնակից դարձնել սերվիսի տարբեր ոլորտների և զբոսաշրջության կազմակերպման աշխատանքներին: Հնարավորություն տալ մասնակցել սերվիսային գործունեությանը, մասնավորապես՝ հյուրանոցային գործին (հյուրերի ընդունում, ծառայությունների մատուցում, ճանապարհում), թանգարանային աշխատանքին, ապահովագրական ծառայություններին, զբոսաշրջային երթուղիների կազման և կազմակերպման աշխատանքներին և մարզպետարանի համապատասխան ստորաբաժանման աշխատանքին:</td></tr>
<tr><td>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</td><td>Պրակտիկայի գնահատումը
<table><tr><td>Գնահատման բաղադրիչները</td><td>Հատկացվող միավորը</td><td>Գնահաս</td></tr><tr><td>1. հաճախելիություն</td><td>0-10</td><td></td></tr><tr><td>2. սպասարկման համակարգի ճանաչում</td><td>0-20</td><td></td></tr><tr><td>3. մասնագիտական հմտություններ
▪ Սերվիսի(ծառայությունների և զբոսաշրջության) ոլորտի աշխատանքներին ակտիվ ներգրավվում
▪ Ծառայությունների և զբոսաշրջության կազմակերպման ռազմավարական պլանների մշակում
▪ Տեսական գիտելիքների և գործնական ունակությունների ներկայացում</td><td>0-5
0-5
0-5</td><td></td></tr></table></td></tr>
</table>

	4. մասնագիտական աշխատանք ▪ Մասնագիտական հարցերի շրջանակներում ընդունելի որոշումների կայացման կարողություն ▪ Այլ անձանց հետ փոխգործակցելու, կոլեկտիվում նրանց հետ հաղորդակցվելու ունակություն ▪ Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների օգտագործման հմտություն	0-5 0-5 0-5		
	5. ստեղծագործական աշխատանք ▪ Սպասարկման ծառայությունների վերաբերյալ նոր մեթոդների կիրառում ▪ Տարաբնույթ մշակութային միջավայրերում աշխատելու ունակություն ▪ Աշխատանքային ռեսուրսների կառավարման աշխատանքներին մասնակցություն ▪ Սպասարկման և զբոսաշրջության ոլորտներում ինքնուրույն ստեղծագործական գործունեության իրականացում	0-5 0-5 0-5 0-5		
	Պաշտպանություն	0-20		
	Ընդհանուր միավոր	100		

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td>Կուրսային աշխատանք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td>6 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td>3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ
4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td>քննություն</td></tr>
<tr><td>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</td><td>Կուրսային աշխատանքները գնահատվում են 100-միավորանոց սանդղակով՝ համաձայն աղյուսակ 1-ում ներկայացված չափանիշների
<u>Աղյուսակ 1.</u> Կուրսային աշխատանքի բաղադրիչները և հատկացվող միավորները (ըստ 100- միավորանոց սանդղակի)
<table>
<tr><td>հ/հ</td><td>Գնահատման բաղադրիչները</td><td>Հատկացվող միավորները</td></tr>
<tr><td>1</td><td>Կուրսային աշխատանքի ձևակերպում (0-50)</td><td></td></tr>
<tr><td>1.1.</td><td>Կուրսային աշխատանքի կատարման ինքնուրույնությունը, Ուսանողի կատարած դատողությունների, եզրակացությունների հիմնավորումը և փաստարկումը</td><td>0-10</td></tr>
<tr><td>1.2.</td><td>Աշխատանքի թեմային վերաբերող տեսական և գործնական նյութերի օգտագործման և մշակման մակարդակը</td><td>0-10</td></tr>
<tr><td>1.3.</td><td>Ուսանողի կողմից գրականության և այլ փաստական նյութերի կիրառությունը և կիրառման հմտությունը</td><td>0-10</td></tr>
<tr><td>1.4.</td><td>Կուրսային աշխատանքի բովանդակության համապատասխանությունը թեմային</td><td>0-10</td></tr>
<tr><td>1.5.</td><td>Կուրսային աշխատանքի ձևակերպման համապատասխանությունը սույն կարգի VII բաժնում նշված չափանիշներին</td><td>0-10</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Պաշտպանություն (0-50 միավոր)</td><td></td></tr>
<tr><td>2.1.</td><td>Ղեկավարի կարծիքը</td><td>0-10</td></tr>
<tr><td>2.2.</td><td>Աշխատանքի բովանդակության ներկայացման կարողությունը</td><td>0-10</td></tr>
<tr><td>2.3.</td><td>Ուսանողի կողմից սեփական կարողությունը</td><td>0-10</td></tr>
<tr><td>2.4.</td><td>Ուսանողի սլայդներ և այլն)</td><td>0-10</td></tr>
<tr><td>2.5.</td><td>Ուսանողի խոսքի կուլտուրան</td><td>0-10</td></tr>
</table></td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td>Ավարտական աշխատանքի նախապատրաստում և պաշտպանություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td>7կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td>4-րդ տարի, 7-րդ, 8-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td>Ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն</td></tr>
<tr><td>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</td><td>Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով՝ հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ.

Աշխատանքի կատարողականի ցուցանիշները

<table>
<tr><th>հ/հ</th><th>Ցուցանիշներ</th><th>0-5 միավոր</th></tr>
<tr><td>1.</td><td>Ստացված արդյունքների, գիտական, կառուցողական, հետազոտական որոշումների արդիականությունն ու նորարարությունը</td><td></td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Ուսանողի ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանքը</td><td></td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Հետազոտության մեթոդների օգտագործման ինքնուրույնությունը</td><td></td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Ժամանակակից համակարգչային ծրագրերի և տեխնոլոգիաների օգտագործում</td><td></td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Շարադրման ճշգրտությունը, հերթականությունը և հիմնավորվածությունը</td><td></td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Մասնագիտական հմտություններին և տեխնոլոգիաներին տիրապետելու մակարդակը</td><td></td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Աշխատանքի կոմպլեքսայնության աստիճանը: Աշխատանքի մեջ ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ առարկաների կիրառումը</td><td></td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Համացանցի տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործումը</td><td></td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Հրատարակումների առկայությունը, կոնֆերանսներին մասնակցությունը, պարգևներ</td><td></td></tr>
<tr><td>10.</td><td>ԱՈԱ-ի ձևակերպման որակը (գրագիտության ընդհանուր մակարդակը, շարադրման ոճը, լուսաբանումների որակը, աշխատանքի չափանիշներին համապատասխան լինելը)</td><td></td></tr>
<tr><td>11.</td><td>Գրաֆիկական (պատկերազարդ) նյութի ներկայացման ծավալը և որակը, նրա համապատասխանությունն ԱՈԱ-ի պահանջներին</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Ամփոփիչ միավոր</td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>